

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoilun koulutusohjelma / Tila- ja kalustesuunnittelu

Saara Suvela

SISUSTUSSUUNNITELMA POHJOIS-KYMEN SAIRAALAN PÄIVYSTYSPO-
LIKLINIKALLE

Opinnäytetyö 2013

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoilu

SUVELA, SAARA

Sisustussuunnitelma Pohjois-Kymen sairaalan päivystyspoliklinikalle

Opinnäytetyö

66 sivua + 24 liitesivua

Työn ohjaaja

Sisustusarkkitehti SIO, lehtori Jorma Fagerström

Toimeksiantaja

Pohjois-Kymen sairaala, päivystyspoliklinikka

Marraskuu 2013

Avainsanat

parantava ympäristö, ympäristöpsykologia, päivystys, terveydenhuolto, sisustussuunnittelu

Terveyskeskukset ja sairaalat ovat tiloja, joihin ei aina mennä iloisin mielin. Vaikka suurin syy terveyskeskustilojen aiheuttamaan mielentilaan on huoli terveydestä, myös ympäristöllä ja tilalla itsellään voi olla vaikutusta. Vaikka ilmiö ei ole tuore, nykyään on alettu yhä enemmän puhua tilan vaikutuksista ihmiseen. Puhutaan parantavasta tilasta.

Tarve terveyskeskustilojen uusimisille ei liity ainoastaan tilan ulkonäköön; myös terveydenhuollon sisäiset rakenteet, toimintatavat ja asiakasmäärät ovat kokeneet suuria muutoksia viimeisten vuosikymmenten aikana. Tämä on johtanut siihen, että monet tilat ovat jääneet jälkeen tyylin lisäksi toiminnallisuudessa ja tilat tarvitsevat uudistusta. Opinnäytetyön tavoitteena on suunnitella ympäristö, jossa ihminen voi hyvin ja joka tukee paranemista.

Työssä on kartoitettu ja pohdittu elementtejä, joilla on vaikutusta tilassa viihtymiseen ja tilan toiminnallisuuteen erityisesti terveyskeskusympäristöissä. Tutkimuksessa on avattu käsitettä ympäristöpsykologia, joka luo pohjan ihmislähtöiselle suunnittelulle. Lähdeaineistona on käytetty kirjallisuutta, joka analysoi terveyskeskussuunnittelua psykologisesta näkökulmasta. Lisäksi työssä esitellään kaksi suomalaista, uudehkoa terveydenhuoltotilaa, joissa vieraillemalla on haettu inspiraatiota suunnitelmaan.

Opinnäytetyön tuloksena on syntynyt konseptuaalinen sisustussuunnitelma päivystyspoliklinikan tiloihin Pohjois-Kymen sairaalaan Kuusankoskelle. Suunnitelmassa on keskitytty tekemään tilasta selkeämpi ja asiakkaalle helpommin hahmotettava. Materiaali- ja kalustevalinnat rajaavat ja selkiyttävät tiloja ollen myös viihtyisiä ja nykyaikaisia.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Design

SUVELA, SAARA

Interior Design for the North Kymi Hospital Emergency
Department

Bachelor's Thesis

66 pages + 24 pages of appendices

Supervisor

Jorma Fagerström, Interior Architect, Senior Lecturer

Commissioned by

North Kymi Hospital Emergency Department

November 2013

Keywords

emergency department, environmental psychology, healing
environment, healthcare, interior design

The environment has an impact on human's state of mind. The last decades there has been research on how the environment is able to heal a person's mind, and nowadays this research subject has become more popular. Especially health care premises are good examples into which healing environment thinking can be applied to, since they are places where people have to deal with diverse emotions.

Today many health care centers and hospitals in Finland are in need of renovations, due to internal and functional changes. The structure of the health care system has been rethought which also has resulted in a need to reform the healthcare premises. The purpose of this thesis has been to design an environment that supports well-being and the patient's healing process.

In order to find solutions, a research in the field of environmental psychology was conducted that works as a base for human-centered design. The research is based on literature and other publications in design with a psychological point of view. As a case study and a source of inspiration, two modern Finnish health care premises have been analyzed, and introduced with pictures.

As a result of this study, there has been created a conceptual scheme for the emergency department in North Kymi Hospital in Kuusankoski. The final design focuses on way-finding and making the space easier to perceive. The choices in materials and furniture have been made not only to define the space but also make it look modern and cozy.

SISÄLLYS

KESKEISET KÄSITTEET	6
1 JOHDANTO	7
2 SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT	8
2.1 Toimeksiantaja	8
2.2 Toimeksianto ja työn tavoite	9
2.3 Suunnittelukohde	10
TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	12
2.4 Työn kuvaus	13
2.5 Tutkimusongelmat ja -menetelmät	13
3 YMPÄRISTÖPSYKOLOGIA	15
4 EVIDENCE BASED DESIGN	17
5 PARANTAVA YMPÄRISTÖ	17
6 PARANTAVAN TILAN ELEMENTIT	17
6.1 Stressin aiheuttajien vähentäminen	17
6.2 Yhteys luontoon	19
6.3 Aistien huomioiminen	21
6.3.1 Haju- ja makuaisti	21
6.3.2 Kuuloaisti	22
6.3.3 Tuntoaisti	23
6.3.4 Näköaisti	24
6.4 Tilassa liikkuminen ja tilan hahmottaminen	24
6.5 Valaistus	26
6.6 Akustiikka	28
6.7 Värit	28
6.8 Oman tilan hallitseminen	30
6.9 Kuosit ja kuviot	32
6.10 Taide	33

7 SAIRAALASUUNNITTELUA SUOMESSA	34
7.1 Yhteispäivystys Akuutti24	34
7.2 Docrates-sairaala	41
7.3 Vierailujen yhteenveto	47
8 SUUNNITTELUPROSESSI	47
8.1 Tilan käyttäjät ja käyttökohde	47
8.2 Ideointi	48
8.3 Materiaalivalintoja	50
8.4 Helppokulkuinen tila	51
8.5 Katseenvangitsijat	52
8.6 Ideoiden esittely asiakkaalle	54
8.7 Lopullinen suunnitelma	55
9 POHDINTA	59
LÄHTEET	60
KUVALUETTELO	62
LIITTEET	
Liite 1. Luonnoksia: Lattian materiaalivaihtelu	
Liite 2. Luonnoksia: Suunnannäyttäjä-linnut	
Liite 3. Luonnoksia: Vaihtoehtoja seinäkuville	
Liite 4. Luonnoksia: Varjokuvat seinällä	
Liite 5. Luonnoksia: Kaksi sisustusvaihtoehtoa	
Liite 6. Sisustussuunnitelman piirustukset	

KESKEISET KÄSITTEET

Esteettömyys / Accessibility

Esteettömyys syntyy tilassa, jonka suunnittelussa on huomioitu henkilöt, joiden kyky liikkua, toimia, suunnistautua tai kommunikoida on joko pysyvästi tai tilapäisesti rajoittunut vamman, ikääntymisen tai sairauden takia. Tilat on suunniteltu niin, että liikuminen apuvälineiden, kuten pyörätuolien ja kävelykeppien ja erilaisten kävelytelien kanssa on mahdollisimman vaivatonta. (RT 09 -10884.)

Evidence based design

Evidence based design, lyhennetään EBD, on 1980-luvulla Amerikassa syntynyt tieteenala, jossa korostetaan käytännössä todistetun tiedon tärkeyttä suunnitteluprosessissa. Tätä on erityisesti sovellettu terveyskeskusten ja sairaaloiden arkkitehtuurissa muun muassa parantamaan potilaiden ja henkilökunnan hyvinvointia. (McCullough 2009, 3, 53.)

Parantava ympäristö / Healing environment

Parantavalla ympäristöllä tarkoitetaan tilaa, jonka suunnittelussa on huomioitu ajan, tilan ja elinympäristön vaikutuksia ihmisiin pyrkimyksenä lisätä hyvinvointia. Sairaalaympäristössä healing environment nopeuttaa potilaan paranemista. (McCullough 2009, 46–45.)

Terveydenhuolto / Healthcare

Terveydenhuolto käsittää yhteiskunnan toimet ja organisaatiot kansalaisten terveyden edistämiseksi. Palveluesimerkkejä ovat terveyskeskukset ja sairaalat. (Terveydenhuolto 2012.)

Ympäristöpsykologia / Environmental psychology

Ympäristöpsykologia on psykologian sovellusalue, joka tutkii ihmisen ja hänen aineellisen ja yhteisöllisen ympäristönsä suhdetta. Sitä sovelletaan suunnittelussa, kun päämääränä on luoda miellyttäviä, ihmisläheisiä ympäristöjä. (Aura et al. 1997, 10.)

1 JOHDANTO

Maailman terveysjärjestö WHO määrittelee terveyden täydelliseksi fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tilaksi, ei ainoastaan sairauden puuttumiseksi. Bäckman määrittelee sairauksien johtuvan häiriötilasta yksilön ja hänen fyysisen ja sosiaalisen ympäristön välillä. Esimerkiksi mielenterveyshäiriöitä hoidetaan useissa tapauksissa lääkkeillä biologis-fyysisenä sairautena ottamatta huomioon sairauden vahvaa kytköstä sosiaaliseen ja fyysiseen ympäristöön. (Latikka 1997, 5.) Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia keinoja, joilla sairaala- ja terveyskeskustilasta voidaan rakentaa potilaan paranemista tukeva tila sisustusarkkitehtuuristen ratkaisujen avulla.

Kiinnostus tilan parantavuuteen ja ihmisen hyvinvoinnin tukemiseen on vahvasti kasvussa, vaikka aiheeseen on syvennyt yksittäisillä tieteenaloilla jo monia vuosikymmeniä. Vanhojen sairaala- ja terveyskeskusrakennusten ikääntyessä tarve rakentaa uusia tiloja ja peruskorjata vanhoja on väistämätön. Samalla kun uusista tiloista halutaan tyyllisesti ja materiaaleiltaan aikaa kestäviä, on yksilökeskeiseksi muuttuneen ajan myötä alettu tiloille esittää muitakin vaatimuksia. Enää ei tarvitse selaila ainostaan tieteellisiä painoksia lukeakseen artikkeleita kaipuusta tilaan ja ympäristöön, jossa ihminen voi hyvin ja mieli lepää. Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa on käsitelty aihetta ”Parantava ympäristö” monien erilaisten projektien muodossa. Aiheesta on valmistunut – ja valmistuu parhaillaan – useita opinnäytetöitä, joissa on etsitty uusia ratkaisuja ja malleja terveydenhuollon tiloille.

Henkilökohtaisesti aiheessa minua kiinnostaa visuaalisuutta syvemmän merkityksen huomioiminen sisustusarkkitehtuurissa. On mielenkiintoista tutkia tilaa erilaisten psykologisten vaikutuksien näkökulmista. Ihminen on kuitenkin hyvin vahvasti sidoksissa fyysiseen ympäristöönsä ja osa sitä. Todellisuudessa ihminen kuluttaa suuremman osan ajastaan vuorovaikutuksessa seinien, tuolien, puiden ja muiden erilaisten tilojen, elementtien ja esineiden sekä niille antamiensa merkityksien kuin toisten ihmisten kanssa. (Latikka 1997, 6.)

Väitettäköön, että jokaisella suomalaisella on sairaala- ja terveyskeskuskäynneistä kokemuksia ja muistoja, joihin tilat ja niiden sisustus liittyvät vahvoina mielikuvina. Ei ole siis aivan perusteetonta mainita tilan ja ympäristön merkityksestä ihmisen hyvinvoinnille ja palvelusta saataville kokemuksille. Terveyskeskuksien ja sairaaloiden laatua voi olla vaikea arvioida potilaan näkökulmasta, sillä hoitoprosessin onnistumiseen

vaikuttavat monet tekijät. Laadukkaallakaan osaamisella ei voida taata asiakasta täysin tyydyttäviä tuloksia. Tämän vuoksi fyysisellä paikalla on suuri vaikutus, sillä se voi olla potilaalle ainoa tartuntapinta, josta hän voi muodostaa mielipiteensä. (Augustin 2009, 232.)

Päämääränäni oli selvittää, millaisin konkreettisin elementein terveydenhuollon tilaa saadaan vietyä ihmisempään, hyvinvointia tukevaan suuntaan. Aluksi tutustuin aikaisempiin opinnäytetöihin ja muihin aiheeseen liittyviin projekteihin. Tutkimukseni myötä tutustuin muun muassa ympäristöpsykologiaan sekä muihin sisustusarkkitehtuuria psykologisista näkökulmista tarkasteleviin teoksiin. Lisäksi vierailin kahdessa uudehkossa suomalaisessa sairaalassa analysoimassa tiloja. Parantavan tilan konseptini esimerkkikohteena ovat päivystyspoliklinikan tilat Pohjois-Kymen sairaalassa Kuusankoskella.

2 SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Toimeksiantaja

Pohjois-Kymen sairaalassa Kuusankoskella tuotetaan erikoissairaanhoidon palveluita pohjoiskymenlaaksolaisille. Sairaalassa toimivat ajanvarauspoliklinikat, sisätautien ja kirurgian osastot, tehostetun valvonnan yksikkö, päiväkirurginen osasto sekä LEIKKO-yksikkö (leikkaukseen kotoa). Sairaalan tiloissa on myös laboratorio- ja röntgenpalveluja, ja lisäksi sairaala toimii opetussairaalana. (Pohjois-Kymen sairaala 2012.)

Päivystyspoliklinikalle on keskitetty ympärivuorokautinen päivystys välitöntä ja kiireellistä apua tarvitseville. Yhteispäivystyksen tiloissa toimivat yleislääkäripäivystys, operatiivinen ja konservatiivinen päivystys sekä sairaanhoitajien päivystysvastaanotto. (Pohjois-Kymen sairaala 2012.) Suunnittelen opinnäytetyössäni tilauudistuksen Pohjois-Kymen sairaalan päivystyspoliklinikan tiloihin.

Vuoden 2009 alussa käynnistetyn hankkeen myötä Kouvolan terveystalot KoTePa uudistettiin, ja uudeksi nimeksi tuli RATAMO. Tähän ajoi uuden suur-Kouvolan syntymisen 1.1.2009. Hankkeen tuloksena myös Kuusankosken aluesairaala irrotettiin Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä Careasta ja liitettiin Kouvolan kaupungin perusturvaan. Kouvolaan on suunnitteilla uusi, yhdistetyt terveystalot kattava RATAMO-keskus, joka käsittäisi myös uuden sairaalan. Lopullisia

suunnitelmia esimerkiksi uuden sairaalan sijainnista ei ole lyöty lukkoon, mutta toteutuessaan se ilmeisesti veisi nykyisen päivystyspoliklinikan mukanaan. (KoTePa -hanke 2011; KoTePa -hanke 2010.)

2.2 Toimeksianto ja työn tavoite

Etsiessäni aihetta opinnäytetyölleni sain ehdotuksen päivystyspoliklinikan tilojen uusimisesta Kouvolan kulttuuritoimen johtajalta Anne Erikssonilta maaliskuun 2012 alussa. Pääsin katsomaan tiloja ensimmäistä kertaa ja tapaamaan osastonhoitaja Jari Hinkkurista huhtikuun alussa.

Ensiapupoliklinikka (kuva 1) on muuttanut nykyisiin tiloihin noin vuosi sitten. Muuton yhteydessä tilaa muokattiin pienin rakenteellisin muutoksin ensiapupoliklinikan tarpeiden vaatimiksi. Ensiapupoliklinikka kärsii kuitenkin tilapulasta, eikä nykyisillään tilaa ole mahdollista laajentaa. Tiloihin kaivataan lisää viihtyisyyttä ja mahdollisesti tilojen toiminnallisuuden parantamista. Suunnitelmieni toteutuksesta ei tässä vaiheessa ollut minkäänlaisia takeita, ja minulle annettiin suunnitelmassa vapaat kädet. Otin projektin vastaan ja päätin hyödyntää sitä parhain mahdollisin tavoin omana tutkimusmatkanani. Oman kiinnostukseni lisäksi aiheesta oltiin innostuneita myös Kuusankoskella.

Kuva 1. Poliklinikkarakennus. (Suvela 2012)

Päivystyspoliklinikka palvelee kaikista sairaalan poliklinikoista ehkä kaikkein kirjavimpaa asiakaskuntaa, sillä tiloissa kiireellistä hoitoa vastaanottavat tarpeensa mukaan hyvin eri-ikäiset ja taustaiset henkilöt. Tilan käyttäjäryhmä ei ole ainoastaan potilaat ja heidän omaisensa, vaan myös siellä työskentelevä henkilökunta. Henkilökunnalle työ on toisinaan hyvinkin hektistä, ja asiakkailta hoidon saaminen taas vaatii pitkiä odotusaikoja. Tyypillisessä tapauksessa saapuessaan päivystykseen potilas ilmoittautuu tiskillä, jonka jälkeen hän pääsee hoidon tarpeen arviointiin. Hoidon tarpeen arvioinnin jälkeen edessä on sairaanhoitajan tai lääkärin vastaanotto. Potilas voi joutua viettämään päivystyksessä aikaa keskimäärin kolme tuntia, josta noin 30 minuuttia on aktiivista hoitoa ja loput ajasta odottelua. (Hinkkurinen 2012.)

2.3 Suunnittelukohde

Päivystysklinikan tilat ovat saaneet remontin yhteydessä uudet pintamateriaalit ja maalipinnat. Potilas- ja tutkimushuoneissa on vaaleanvihreäsekoitteinen vinyylimuovimatto ja seinät ovat kauttaaltaan maalattu valkoisiksi (kuvat 2 ja 3). Sisääntuloaulassa ja käytävillä on valkopohjainen vinyylilattia, ja lattian reunoissa kulkee noin 30 sentin levyinen tumman vihreä kaistale. Myös käytävien seinät ovat valkoiset, ja seinillä on harmaat muoviset naarmusuojukset (kuva 4). Tilassa on sekä tavallisia sairaanoivia että liukuovia tutkimushuoneisiin. Tilan uusimmat väliovet ovat beigen värisiä, vanhemmalla puolella haalean turkoosinvihreitä. Tilassa on myös haalean turkoosinvihreitä seinäosuuksia. Tutkimushuoneissa on valkoiset kiintokalusteet (kuva 5).

Kuva 2. Tarkkailutila. (Suvela 2012)

Kuva 3. Tutkimushuone. (Suvela 2012)

Kuva 4. Käytävän materiaalit. (Suvela 2012)

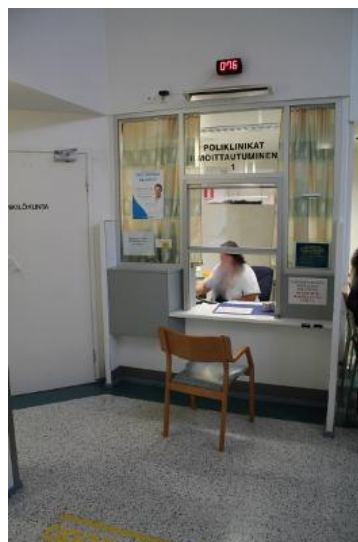

Kuva 5. Tutkimushuone. (Suvela 2012)

Sisäänkäynnin välieteisen seinällä on vanhanaikainen opastetaulu (kuva 6). Sisäänkäynnin jälkeen avautuu korkea aulatila, jossa on vuoronumerolaite, ilmoittautumishuone sekä odotustila hoidon tarpeen arviointiin. Lisäksi tilassa on hämmennystä aiheuttavasti ilmoittautumistiski toiselle poliklinikalle (kuva 7). Aulatilán katonrajassa (kuva 8) on yhdellä seinällä rivi ikkunoita, jotka päästävät kaivattua luonnonvaloa sisälle. Korkea tilan reunalle on tilan puutteen vuoksi rakennettu normaalihuonekorkuinen lisärakenne, jossa on kaksi asiakas-wc:tä. Aulatilassa on summittain aseteltuja tuoleja odottelua varten. Lisäodotustilana on ovelta vasemmalle lähtevä käytävä, jonka seinustalla on rivissä tuoleja. Korkea aulatila ikkunoineen on ehdottomasti päivystysklinikan näyttävin tila. Nykyisen ilmoittautumistiskin oikealta puolelta on purettu kaksi tarpeettomaksi jäänyttä vastaanottotiskiä. Nyt vanhojen vastaanottotiskien tila on varattu lasten käyttöön, mutta tällä hetkellä sen sisustus on vain lasten pieni pöytäryhmä ja rivi keskenään erilaisia tuoleja (kuva 9).

Kuva 6. Opastetaulu. (Suvela 2012)

Kuva 7. Ilmoittautumistiski. (Suvela 2012)

Tila jatkuu ilmoittautumistiskin puoleisen seinän oikealta reunustalta pitkänä käytävänä, jonka varrella sijaitsevat muut huoneet. Aulatilän jälkeen korkeus vaihtuu normaalihuonekorkeuteen. Ensivaikutelma tilasta on sokkeloinen, ahdas ja vaikeasti hahmotettava. Käytäviä on paljon, eikä yksikään käytävä ole ikkunaseinällä. Tilat ovat ulkoasultaan virikkeettömät, ja vain kaikki toiminnan kannalta välttämätön on huomioitu. Esimerkiksi odotustiloissa on vain yhdenlaisia, irtonaisia ja epämääräisesti aseteltuja tuoleja. Tilat ovat monotonisia ja visuaalisesti tyhjiä. Kaikki seinät ovat valkoisia, ja vain muutamaaan kohtaan käytävän seinille on aseteltu tauluja. Käytetyt vihreän sävyt ovat kylmiä, mikä tekee valkoisen parina tilasta kolkon. Tilan puutteen vuoksi käytävillä säilytetään tavaroita ja jopa pidetään potilaita makuulla vuoteilla.

Kuva 8. Korkea aulatila on päivystyspoliklinikan näyttävvin osa. (Suvela 2012)

Kuva 9. Takaosan käytävätila. (Suvela 2012)

Kuva 10. Lasten leikkitila. (Suvela 2012)

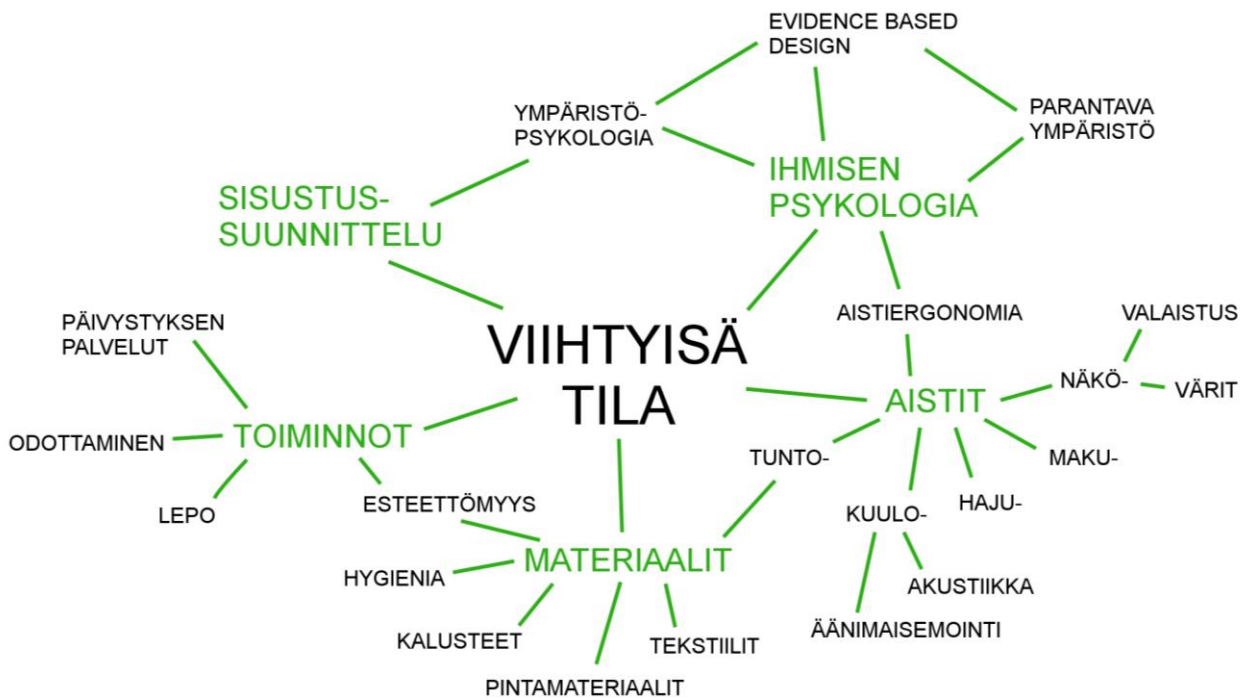
TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

2.4 Työn kuvaus

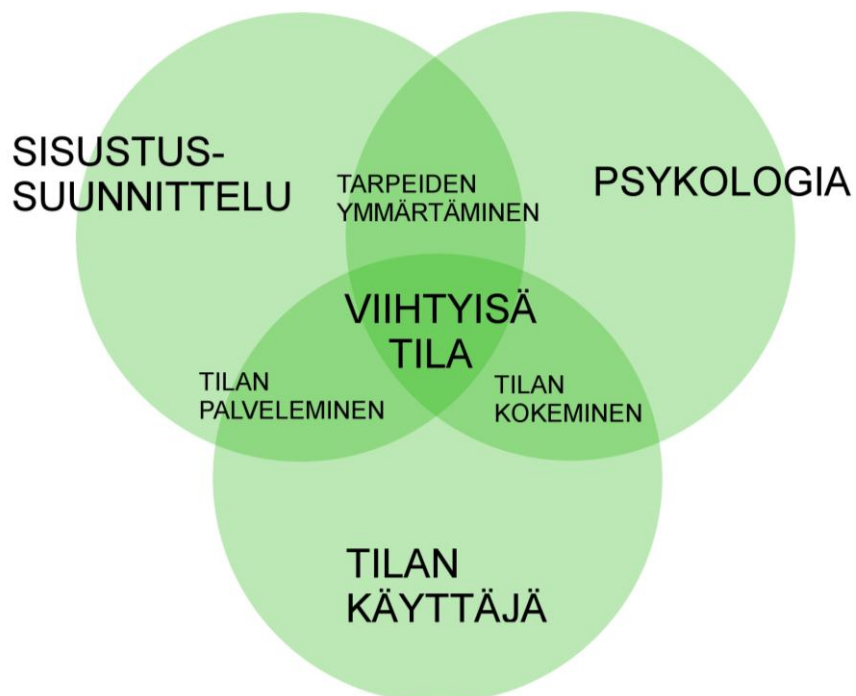
Produktiivisen opinnäytetyöni lopputuotoksena on konseptuaalinen sisustussuunnitelma Pohjois-Kymen sairaalan päivystyspoliklinikan tiloihin. Suunnitelmani rajautuu sisääntuloaulaan ja käytävätiloihin. Suunnitelma kattaa tilojen väri- ja pintamateriaalit sekä kalusteet ja muut materiaalit. Painotan suunnitelmassani visuaalisen sisustuskonseptin kehittämistä. Koska tässä vaiheessa projektilla ei ole varmuutta sen toteutumisesta, en paneudu liikaa kyseisen tilan toimintapisteiden uudelleen sijoitteluun tai muihin rakenteellisiin muutoksiin.

2.5 Tutkimusongelmat ja -menetelmät

Opinnäytetyöni tavoitteena oli suunnitella Kuusankoskelle päivystyspoliklinikalle tilat, joissa tilan käyttäjät, eli asiakkaat ja henkilökunta, tuntevat olonsa viihtyisäksi ja miellyttäväksi. Tarkoitukseni oli tutkia erilaisia psykologian osa-alueita hyödyntäen ja vastaavia terveysalan referenssikohteita analysoiden, millaisessa tilassa ihminen voi hyvin ja millaisilla elementeillä tilaa voidaan muokata parantavaksi sisustussuunnittelulla avulla. Käsitekarttani (kuva 11) havainnollistaa tutkimuksessani ja tiedonhankinnassani käyttämieni käsitteiden välisiä suhteita (Anttila 1998, 96). Viitekehys (kuva 12) on pelkistetympi kooste opinnäytetyöni teoreettisista lähtökohdista ja niiden merkityksistä toisilleen (Anttila 1998, 97). Näiden termien keskiössä on ilmaus ”viihtyisä tila”, joka syntyy yhdistelemällä havaintoja ja teoriaa sisustussuunnittelun, psykologian sekä tilan loppukäyttäjien näkökulmasta.

Kuva 11. Käsitekartta tutkimuksen avainsanoista. (Suvela 2012)

Kuva 12. Tutkimuksen viitekehys. (Suvela 2012)

Asettamani keskeinen pääkysymys on ”Miten luoda päivystyksen tiloihin ympäristö, jossa ihminen voi hyvin?”. Lisäksi aiheen rajausta täsmentävät kaksi alakysymystä, jotka ovat ”Millainen tila koetaan viihtyisäksi?” ja ”Millaisilla elementeillä luodaan viihtyisä tila?”. Opinnäytetyöni on laadullista tutkimusta. Tutkimuksessani olen hyödyntänyt psykologian, terveydenhuollon ja sisustussuunnittelun alan kirjallisuutta. Orientoivina lähteinä olen tutustunut moniin samaan aihealueeseen liittyviin opinnäytetöihin, joiden pohjalta olen pohtinut oman työni tavoitteita ja aiheen rajaamista. Kirjallisuuden pohjalta tulkiten ja yhdistelen lukemaani vastatakseni tutkimuskysymyksiini. Anttila (1998, 188) mainitseekin laadullisen tutkimuksen ideana olevan oman tulkinnan ja selitysmallin luomisen tutkittavalle ilmiölle, eli minun tapauksessani määrittelemään elementit, jotka tekevät tilasta viihtyisän ja miellyttävän.

Kirjallisuuden lisäksi olen kartoittanut esimerkillisiä terveydenhuollon tiloja, joita olen analysoinut. Olen vierailut kahdessa suomalaisessa sairaalassa. Vierailukäynneilläni havainnoin tiloja ja ympäristöä katsellen, valokuvaten ja tekemällä omia muistiinpanoja. Tutkimuksessani kerätyn tiedon perusteella kehitän oman konseptini, johon suunnitelmani nojautuu.

3 YMPÄRISTÖPSYKOLOGIA

Ympäristöpsykologia on 1950-luvun lopulla omaksi alukseensa kehittynyt tutkimusala, joka tutkii ihmisen ja fyysis-sosiaalisen ympäristön vuorovaikutusta. Sen tavoitteena on soveltaa tietoa, jonka avulla voidaan suunnitella ja kehittää entistä ihmisläheisempiä ympäristöjä. Fyysisellä ympäristöllä tarkoitetaan esineitä, materiaaleja, rakenteita, rakennuksia ja kaikkea muuta rakennettua ympäristöä. Sosiaalinen ympäristö taas muodostuu ihmisistä ja yhteisöistä. Ympäristöpsykologiassa on hyvin monenlaisia lähestymistapoja ihmisen ja ympäristön väliseen suhteeseen, mikä selittääkin alan tutkimusaiheiden runsasta määrää. (Aura et al. 1997, 10, 15, 21.)

Kehitys alkoi näkyä Yhdysvalloissa, kun William Ittelsinin ja Harold Proshanskyn tutkimusryhmä ryhtyi tutkimaan sairaalaympäristön vaikutusta potilaiden ja henkilökunnan käyttäytymiseen. He tekivät tutkimuksia myös muiden ympäristöjen vaikutuksista, ja julkaisivat vuonna 1970 tehdyistä tutkimuksista kokoomateoksen ”Environmental Psychology: Man and his Physical Setting”. Tunnetuin tutkimuksista lienee tutkimus tila- ja kalusteratkaisujen vaikutuksesta potilaiden käyttäytymiseen eräässä sairaalassa. Ittelsonin johtamassa tutkimuksessa ensin tarkasteltiin ja kirjattiin hyvin

tarkasti paikat, joissa potilaat tapasivat liikuskella, keskustella tai istuskella lukemassa. He totesivat, että toimintojen sijainnit pysyivät samoina, vaikka potilaat vaihtuivat. Esimerkiksi havaittiin, että syrjäanvetäytyvästä seisoskelusta noin puolet sijoittui aurinkokatokseen, jonka he päättivätkin täten kunnostaa. Myös muiden oleskelutilojen kalusteita uusittiin. Uuden havainnoinnin jälkeen he totesivat aurinkokatoksen palautuneen alkuperäiseen seurustelukäyttöön. Uusien kalusteiden ansiosta myös lukeminen oli lisääntynyt ja seisoskelu tapahtui nyt lähes täysin käytävän toisessa päädyssä. Tutkijat päättelivät koko osaston käyttäytymisjärjestelmän muovautuneen uudelleen fyysisen ympäristön muutosten ansiosta. Muutokset myös lisäsivät potilaiden kanssakäymistä ja kohensivat osaston terapeutista ilmapiiriä. Myöhemmin tutkijat selittivät tapahtunutta muutosta sillä, että fyysiset muutokset lisäsivät potilaiden vapautta valita yksin- ja yhdessäolon välillä. Mahdollisuudet hallita omaa käyttäytymistä lisäsivät sosiaalisia kontakteja. Ittelsonin ja Proshanskyn malliesimerkit herättivät kiinnostuksen ja käynnistivät samankaltaisia tutkimuksia muuallakin maailmassa. Alun alkaen monitieteisen alan nimeksi vakiintui ympäristöpsykologia. Tutkijoiden koulutukset poikkesivat havainto- ja sosiaalipsykologiasta ympäristösuunnitteluun. (Aura et al. 1997, 10–11.)

Ympäristöpsykologia tutkii muun muassa ankeaksi kuvailtavien asuinalueiden, ahtauden ja liikennemelun vaikutusta ihmisiin. Ympäristöpsykologian yhtenä päämääränä on pohtia, voidaanko ympäristösuunnittelulla tukea esimerkiksi lasten ja nuorten kehitystä nykyistä enemmän. Tärkeänä havaintokohteena on lisäksi luontokokemuksen merkitys ihmiselle. Suomeen ajatusmaailma rantautui 1970-luvun alussa, ja ympäristöpsykologiaa alettiin tutkia ja opettaa muun muassa Teknillisen korkeakoulun arkkitehtuurin osastolla Otaniemessä. (Aura et al. 1997, 9, 14–15.)

Ympäristöpsykologian alaan liittyy kiinnostus ihmisen ja paikan vuorovaikutukseen, jota arkkitehdit ovat jo pitkään pohtineet termillä ”paikan henki”. Jokaisella paikalla, kuten kodilla, asuinalueella ja jopa kaupungilla, on omat fyysiset piirteensä, toimintasisältönsä ja toimijansa. On mielenkiintoista pohtia, miten ihmisten kokemukset eri paikoista rakentuvat. Suunnittelun kannalta huomioitavaa on, että tietyt ympäristöärsykkeet eivät vaikuta kaikkiin ihmisiin samalla tavalla. Esimerkiksi toiset ihmiset stressaantuvat melusta herkemmin kuin toiset. Ihmisen ja ympäristön vuorovaikutussuhteen voi ajatella toimivan jatkuvasti molempiin suuntiin. Ihminen kehittyy muokkaamalla ympäristöään, ja vastavaasti uudelleen muokattu ympäristö muuttaa ihmisen

kokemuksia, tunteita ja tavoitteita. (Aura et al. 1997, 16, 20.) Tarve ympäristön muokkaamiseen ei siis perustu vain visuaalisuuteen, vaan sillä on vahva vaikutus ihmisen psyykeeseen.

4 EVIDENCE BASED DESIGN

Evidence Based Design on terveysalan ammattilaisten ja suunnittelijoiden käyttämä tekniikka terveyskeskusten ja sairaaloiden suunnittelussa ja rakentamisessa. Suunnittelija ja asiakas toimivat tiivisti yhdessä ja tekevät päätöksiä, jotka pohjautuvat uusimpiin tutkimuksiin, muiden projektien arviointeihin ja omiin testaustuloksiin. EBD:n avulla voidaan esimerkiksi selvittää stressin aiheuttajat, ja sitä kautta parantaa tilaa ja tilan toimimista (McCullough 2009, 3, 53).

5 PARANTAVA YMPÄRISTÖ

Barbara Dellingerin mukaan parantava ympäristö on tila, jossa elämä, kuolema, sairaus ja parantuminen määrittelevät hetken luonteen, ja rakennus tukee näitä tilanteita ja tapahtumia. Ei ole olemassa yhtä ja tarkkaa määritelmää tai kaavaa parantavalle ympäristölle, mutta Malkin on vuonna 1992 listannut sen sisältävän ainakin seuraavia asioita: hyvä ilmanlaatu, sopiva lämpötila, melun hallinta, yksityisyys, valaistus, näkyvä luontoon, visuaalisesti seesteinen ympäristö hyvin sairaille sekä stimuloiva paraneville. Jälkeenpäin listaa on täydennetty luontoyhteydellä, sosiaalisella tuella, itsehallinnalla sekä ajatusten harhautumisella, jolla tarkoitetaan ajatusten saamista hetkeksi pois ikävistä, stressiä aiheuttavista asioista. Kaikkein tärkeimmiksi tekijöiksi mainitaan turvallisuus ja stressin vähentämien. (McCullough 2009, 46–45.)

6 PARANTAVAN TILAN ELEMENTIT

6.1 Stressin aiheuttajien vähentäminen

Terveyskeskus- ja sairaalaympäristössä stressiä saattavat aiheuttaa monet tekijät. Yksi näistä on ihmisen osittain tiedostamaton tieto siitä, että hän ei pysty itse hallitsemaan päätöksiä omasta elämästään esimerkiksi sairauden tai onnettomuuden aiheuttamissa tilanteissa. Stressiä aiheuttaa myös samassa paikassa koetut mahdolliset negatiiviset kokemukset, esimerkiksi saatu tieto sairauden tai vamman vakavuudesta. Terveyskeskukseen tai sairaalaan astuminen voi olla yhtä stressaavaa potilaalle kuin hänen lähei-

silleen. Myös tavallisen arkipäivän rutiineista poikkeaminen ja kodista erossa oleminen voi aiheuttaa ahdistusta ja kontrollin menetyksen pelkoa. Suunnittelun avulla tilan käyttäjille eli potilaille tulisi tarjota mahdollisuus hallita ja muokata heille varattua tilaa esimerkiksi mahdollisuudella sulkea tai avata verhot ja ovet tai säädellä valaistusta (kuva 13). (Kopec 2006, 114, 215.) Stressiä voivat aiheuttaa myös erilaiset yksittäiset, tilanteesta riippumattomat tekijät, kuten melu, häikäisy tai huono ilmanlaatu (McCullough 2009, 46).

Kuva 13. Säädeltävät valaisimet ja verhot lisäävät potilaan hallinnan tunnetta. (Dezeen Magazine 2010)

Suunnittelulla ei kuitenkaan ole tarkoitus määrätä, mitä ihmisten tulisi tehdä, vaan tukea ja mahdollistaa tarjottuja vaihtoehtoja (Aura et al. 1997, 32–33). Pitkäjaksoisella korkealla stressitasolla voi olla tuhoisia psyykkisiä sekä fyysisiä seurauksia. Pahimmassa tapauksessa sairaala- ja terveyskeskusten laitosmaisten tilat voivat aiheuttaa negatiivisia tunteita, mikä estää stressitason madaltumista. Viihtyisä ympäristö, jossa pääsee vapaasti liikkumaan paikasta toiseen eheyttää fyysisesti, vähentää henkisiä stressitekijöitä ja auttaa ylläpitämään sosiaalisia suhteita. (Kopec 2005, 216.)

Stressin aiheuttajan luota pois pääsy on hyväksi, mutta pelkkä pakeneminen ei riitä. Ihmisellä tulisi olla mahdollisuus poistaa stressiä edes hetkeksi. Jos ihmisen yritys vähentää stressiä epäonnistuu toistuvasti, ihminen lopettaa yrittämisen ja energiaa muihin toimintoihin on käytössä vähemmän. Stressaantuneen ihmisen immuunijärjestelmä

ei toimi hyvin, eikä ihminen kykene helpottamaan itse oloaan mukavampaan suuntaan (Augustin 2009, 33, 34).

6.2 Yhteys luontoon

Luonnon parantava merkitys ihmisen hyvinvoinnissa on kiistaton. Kirsi Salonen korostaa eko- ja ympäristöpsykologian näkökulmia yhdistelevässä teoksessaan ”Mieli ja maisemat” luontoyhteyden merkitystä ihmisen hyvinvoinnissa. Hänen mukaansa nykyään monien ihmisten luontoyhteys on heikentynyt, mikä aiheuttaa ympäristöongelmia sekä psyykkisiä ongelmia. Luontoyhteyden heikkenemisen myötä usein katkennut yhteys omaan itseensä ajaa ihmisen usein toimimaan omaa arvomaailmaansa, tarpeitaan ja toiveitaan vastaan. Tämä syntynyt kehä näyttäytyy stressinä, uupumisena sekä muuna psyykkisenä huonovointisuutena. Erilaisissa mielipaikkatutkimuksissa luontoympäristö on selvästi ylivoimaisiin. Luontoympäristö auttaa ihmistä uusimaan voimiaan ja ylläpitämään sisäistä tasapainoa, toisin sanoen elpymään, usein jopa ihmisen sitä itse tiedostamatta. (Salonen 2005, 14.) Luontoaiheisia vastauksia mielipaikkatutkimuksissa ei ole saatu ainoastaan Suomessa. Vastaavia tuloksia on tullut esille myös esimerkiksi virolaisille, englantilaisille ja amerikkalaisille lapsille ja nuorille tehdyissä kyselyissä. (Aura et al. 1997, 96.)

Ulrichilla on kuuluisa tutkimus kahden sappikivileikkauksesta toipuvan potilasryhmän vertailusta. Potilaat sijoitettiin kahteen muuten samanlaiseen huoneeseen, mutta toisen huoneen ikkunasta oli näkymä puistoon ja toisesta huoneesta vastapäisen talon kiviseinään. Puiston puita katselleet potilaat toipuivat sairaalassa keskimäärin yhden vuorokauden nopeammin ja tulivat toimeen vähemmällä kipulääkityksellä kuin kiviseinää tuijottaneet. Tämä tutkimus osoittaa luontokokemuksen fysiologiset ja mielialaa elvyttävät vaikutukset, jotka vaikuttavat jopa terveydentilaan. Ulrich on lisäksi tutkimuksiltaan todennut, että luonnon elvyttävät vaikutukset syntyvät hyvinkin nopeasti. Eräässä tutkimuksessa opiskelijaryhmille näytettiin videoita lavastetuista vakavista liikenneonnettomuuksista. Tämän jälkeen yhdelle ryhmälle näytettiin luontoaiheinen video, ja kahdelle muulle kaupunkiympäristössä kuvattu video. Opiskelijoilta mitattiin sydämen toimintaa, ihon sähkönjohtokykyä sekä pään lihasten jännitystä. Näiden fysiologisten mittausten perusteella todettiin, että elpyminen oli nopeampaa ja tehokkaampaa luontovideota katselleessa ryhmässä jo alle 5–7 minuutin kuluttua elpymisvideon katselun alkamisesta. Jo pelkät luontokuvat työ-, odotus- ja toipumishuoneessa vaikuttavat pa-

rantavasti fysiologisiin toimintoihin. Ne alentavat enemmän jännittyneisyyttä, sydämen sykettä ja verenpainetta kuin huonetilat, joissa on abstrakteja kuvia tai ei kuvia lainkaan. (Aura et al. 1997, 98–99.)

Salonen nimittää lumoutumiseksi tilaa, jossa ihmisen tahaton tarkkaavuuden kiinnityminen johonkin johtaa mielen tyhjentymiseen ja antaa tilaa rauhoittumiselle sekä arkipäivästä irroittautumiselle. Luontoympäristö tarjoaa monenlaisia elementtejä lumoutumiselle, kuten auringonlasku, vesiputous tai nuotion liekit. Lumoutuminen liittyy ympäristön tarkkailuun, ja elvyttävän lumoutumisen tunteelle on tyypillistä kohteen hidas liike. Esimerkiksi television, tietokonepelien ja jääkiekko-ottelun rytmi ja liike voivat olla liian nopeita, joten elpymistä ei tapahdu samalla tavalla. Luontoelementit mahdollistavat arjesta irtaantumisen paikallaan pysyen. Tutkimusten mukaan elvyttävimpää näkymiä ovat kasvillisuus ja vesi. (Salonen 2005, 66–67, 71.) Lumoutuminen ja ajatusten johdattaminen hetkellisesti pois ikävistä asioista voidaan saavuttaa ympäristön elementtien avulla (kuvat 14 ja 15). Lumoutuminen estää stressiä muuttumasta ylivoimaiseksi ja ehkäisee negatiivisten tunteiden syntyä (Augustin 2009, 33, 34).

Kuva 14. Lumoava luontokuva taustalla voi auttaa potilasta rentoutumaan. (World Buildings directory Online Database 2008)

Kuva 15. Selkeään ja yksinkertaiseen luontokuvaan on monen helppo samaistua. (World Health Design 2010)

Luonnon läsnäolo ja sen herättävät mielikuvat saavat useimmat ihmiset voimaan paremmin henkisesti sekä fyysisesti. Sisustussuunnittelussa tätä voidaan hyödyntää tuomalla tilaan erilaisia luonnosta muistuttavia elementtejä esimerkiksi materiaaleilla, väriyksellä ja valaistuksella (kuvat 15 ja 16). Nimittäin arkkitehtuurin ja sisustussuunnittelun avulla rakennettu mielikuva luonnosta voi toimia miellelyhtymien herättäjänä. Ihmiselle syntyneillä mielikuville on hyvin voimakas merkitys, sillä aivot eivät tunnista eroa kuvittelun ja välittömän aistimuksen välillä. Jo yksittäinen luonnosta muistut-

tava elementti voi luoda yksittäiselle ihmiselle assosiaation hänen omaan mielipaikkaansa (Salonen 2005, 96, 105). Esimerkiksi lääkärin vastaanotolla jokin yksittäinen kuva, väri, muoto tai materiaali voi herättää assosiaation ja saada ajatukset onnelliseen tai rauhoittavaan muistoon. Jos mahdollisuutta aitoon luontonäkymään ei ole, myös luontoaiheisella videolla on samankaltainen vaikutus (Augustin 2009, 32).

Kuvat 15 ja 16. Birminghamin lasten sairaalan sisustuksessa on hyödynnetty erilaisia luonnosta muistuttavia kuvia. (Norman Disney & Young 2010)

6.3 Aistien huomioiminen

Ihmisen käytös on tunnepohjaista ja usein tiedostamatonta, joten aistien kautta saatavalla, tunteisiin vaikuttavalla informaatiolla on suuri merkitys ihmisen toiminnassa. Paikat vaikuttavat tunteisiimme, ja tunteet vaikuttavat toimintaamme ja elämäämme. Tila ei voi määrittää, kenellä on hyvä tai paha päivä, mutta se voi ohjata hyvän tai pahan päivän suuntaan. Fyysisen ympäristön muutoksilla voi ohjata ihmisen tuntemuksia ja jopa käyttäytymistä. Morrinin ja Chebatin mukaan jokainen aisti vaikuttaa tilan kokemiseen. (Augustin 2009, 14–15, 38.) Eri aisteilla on kuitenkin eriarvoinen merkitys tilan hahmottamisessa, ja on hyvin yksilöllistä miten paljon mitäkin kautta saatu informaation vaikuttaa ihmiseen.

6.3.1 Haju- ja makuaisti

Tuoksut ja maust vaikuttavat ihmisen tiedostamiseen ja arviointikykyyn. Esimerkiksi hedelmän kypsyyden voi määrittää tuoksun ja maun perusteella. Tuoksuilla on myös suuri, mutta yksilöllinen vaikutus tunteisiin. Erilaiset tuoksut saattavat tehostaa tiedon prosessointia aivoissa ja laukaista muistoja. Heräkkeen muiston kautta tavoitettava

tunnetila voi olla positiivinen tai negatiivinen. Varsinkin negatiivisen muiston pintaan nousu perustuu siihen, että muisti kehoittaa välttämään sellaisia hajuja. Tuoksujen ja hajujen välitön vaikutus johtuu siitä, että ne käsitellään tunteiden kanssa samassa aivojen osassa. (Augustin 2009, 38.) Tuoksun nopeasti aiheuttamaa mielikuvaa on myös vaikea peruuttaa. Erityisesti julkisissa ja terveysdenhuollon tiloissa tulisi miettiä vahvojen siivousaineiden tuoksua ja hajuja. (McCullough 2009, 52.) Tuoksut ja hajut vaikuttavat mielialaan ja muuttavat aivojen tapaa ratkaista ongelmia. Myös maulla on psykologinen vaikutus ja se on vahvasti sidoksissa hajuaistiin (Augustin 2009, 38).

6.3.2 Kuuloaisti

Äänellä on biologinen vaikutus ihmisen kehoon. Sydämen syke ja hengityksen tahti mukautuvat ympäristön rytmeihin, mikä puolestaan vaikuttaa suoraan käytökseen ja asenteeseen. Esimerkiksi sydämen sykkiessä nopeasti olo on energinen ja virkeä, oli sykkeen aiheuttava ääni mikä tahansa. Ihminen ei kykene kuitenkaan rentoutumaan ennakoimattomassa melussa, sillä sydämen syke ei pysty mukautumaan rytmiin. Jopa ärsyttävä, mutta säännöllinen ääni on ennakoimattomaa parempi. Myös musiikki vaikuttaa tunteisiin ja käyttäytymiseen. (Augustin 2009, 38–39, 40, 45.)

Musiikilla on vahva vaikutus mielialaan. Se voi innostaa, ärsyttää tai rauhoittaa. Tietenkään musiikki ei puhdistaa valtimoita tai korjaa sydänlappää, mutta musiikki voi helpottaa toipumaan ja palautumaan takaisin normaaniin esimerkiksi sydänkohtauksen jälkeen. Tutkitusti musiikin kuuntelu helpottaa kipua, vähentää stressiä ja alentaa verenpainetta. Yhdysvaltalaisella the Mayo Clinicillä kannustetaan sydänongelmista kärsiviä potilaista kuuntelemaan musiikkia ennen ja jälkeen sydänleikkauksen, sekä sen aikana. Musiikin soittaminen myös sulkee pois epämiellyttäviä sairaalaympäristöstä lähteviä ääniä. The Mayo Clinicin projektia johtava erikoissairaanhoitaja Susanne Cutshall kuvailee, kuinka rauhoittava musiikki saa tuntemaan olevansa suuremmissa avoimissa tilassa todellisesta pienehköstä ja rajallisesta sairaalahuoneesta huolimatta. (Using music to tune the heart 2012.)

Musiikin kuuntelu vähentää stressiä leikkaushuoneessa ja helpottaa jopa paranemista. Klassinen ja helposti kuunneltava musiikki voivat rauhoittaa leikkauksen aikana heillä olevaa potilasta. The Royal College of Surgeons -koulussa tehdyssä tutkimuksessa 96 potilasta jaettiin kahteen ryhmään. Toinen ryhmä sai nauttia radiosta tai cd-levyiltä tulevasta musiikista, joka vaihteli Frank Sinatrasta Beethoveniin ja Bachiin

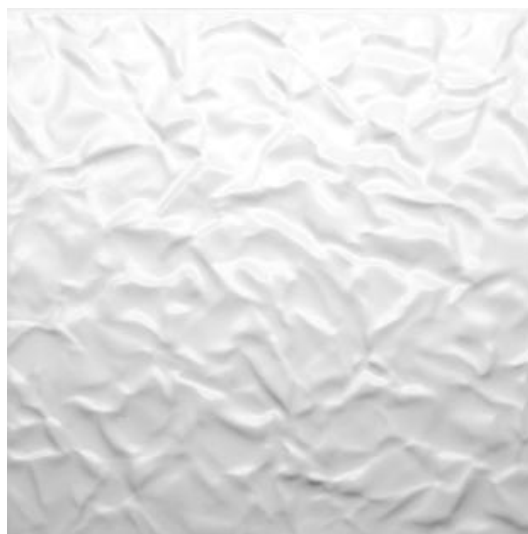
sekä myös listahitteihin. Toinen ryhmä oli vastaavasti ilman minkäänlaista musiikkia. Leikkauksen aikana mitattiin potilaiden hengitysnopeutta, ja heitä pyydettiin arvioimaan tuntemuksiaan. Selvisi, että musiikkia kuunnelleiden ahdistuneisuuden taso oli kolmanneksen matalampi kuin ilman musiikkia leikkauksessa olleiden. Myös hengitys oli rauhallisempaa musiikkia kuunnelleilla. (James 2012.) Musiikki siis tehostaa hyvinvointia, vähentää stressiä ja vie huomiota epämiellyttävistä oireista. Musiikkimieltymyksistä riippumatta kaikenlainen musiikki vaikuttaa suoraan autonomisen hermoston kautta fysiologisiin toimintoihin (McCullough 2009, 50).

6.3.3 Tuntoaisti

Kaikki, mitä ihminen tuntee ihollaan tuo lisäinformaatiota ja vaikuttaa erilaisten tehtävien suorittamiseen. Tilassa ihminen kokee ihonsa kautta esimerkiksi ilman lämpötilan sekä materiaalin, jota koskettaa. Jos tilaan ei pääse sisälle, kokemus tilasta jää pelkän näköaistin varaan. (Augustin 2009, 39.) Etenkin juuri kosketus, tapahtuu se sitten toisen ihmisen tai materiaalin kautta, on hyvin tärkeää hyvinvoinnille. Vauvat ja pienet lapset tarvitsevat kosketusta kehittyäkseen tasapainoisiksi ihmisiksi. Lisäksi fyysisellä kosketuksella on todettu olevan stressiä lieventäviä vaikutuksia. Hierontaa on paljon käytetty terapiamuoto monissa kulttuureissa kautta aikojen. Sisustuksessa tuntoaistiin voi vaikuttaa käyttämällä erilaisia kankaita ja muita kosketeltavia pintatekstuureita (kuvat 17 ja 18). (McCullough 2009, 50–51.)

Kuva 17. Esimerkiksi tuolin erilaiset materiaalit luovat erilaisia tuntemuksia. (Sisustusarkkitehtitoimisto Elsa 2012)

Kuva 18. Kosketusta kestävä pintamateriaalit, kuten laatat, lisäävät aistivirikkeitä. (Kaakelikeskus 2012)

6.3.4 Näköaisti

Näköaisti on ihmisen aisteista dominoivin, ja näköaistin kautta saatu tieto vaikuttaa siihen, kuinka ihminen käsittelee ja analysoi ympärillään olevia asioita. Kappaleesta ihminen havaitsee ensimmäisenä sen värin. Seuraavaksi hahmottuvat kuosi ja onko esine matta vai kiiltävä. Kaiken näkeminen perustuu valoon, jonka avulla hahmotetaan värin lisäksi kappaleen muoto, esineiden järjestys tai linjojen suunta. (Augustin 2009, 48.)

Näköaistin kautta saatuun informaatioon reagointi on kulttuurisidonnaista. Varsinkin länsimaissa korostetaan hyvin paljon visuaalisuutta, ja ihmisiä pommitetaan jatkuvasti erilaisilla näköärsykkeillä. (Augustin 2009, 39, 48.) Myös visuaalinen järjestys ja siisteys ovat tärkeässä osassa terveyskeskusympäristöä. Kaikilla tarvikkeilla ja välineillä tulisi olla omat paikkansa, jotta ne eivät ole häiritsevästi näkyvillä tai tiellä käytävillä. (McCullough 2009, 51.)

6.4 Tilassa liikkuminen ja tilan hahmottaminen

Visuaalinen selkeys helpottaa tilassa liikkumista ja siten poistaa turhaa stressiä. Selkeästi hahmotettavassa tilassa liikkuminen on jopa intuitiivista; hyvä ja looginen järjestys ohjaa ihmistä kulkemaan oikeaan suuntaan (McCullough 2009, 8). Selkeä opastusjärjestelmä auttaa ihmisiä liikkumaan tilassa nopeasti ja tekee liikkumisesta stressittömämpää ja vähentää turhautumista. Tilan hahmottamisessa auttaa selkeän kokonaiskuvan antaminen heti tilaan astuessa. Kokonaiskuva välittyy sopivalla kerrostumalla vihjeitä, kuten viittoja, maamerkkejä, karttoja, ihmistietolähteitä, muotoja, värejä, tekstuureja, valoa ja ääntä (kuva 19). (McCullough 2009, 31–32.) Selkeästi esillä olevat opasteet eivät sekoitu muuhun seinällä olevaan tiedotusmateriaaliin (Kopec 2005, 222). Looginen tilassa suunnistaminen huomioi erilaiset ihmiset niin eri kielisine kuin kognitiivisine kykyineen omaksua ja käsitellä tietoa. (McCullough 2009, 31–32.)

*Kuva 19. Selkeät kyltit ja värikoodit ohjaavat tilassa liikku-
jaa. (BVN Architecture 2011)*

Selkeät kulkureitit ohjaavat eteenpäin ja antavat näköyhteyden muihin tärkeisiin tiloihin ja toimintoihin. Mahdollisimman lyhyet käytävät helpottavat henkilökunnan ja potilaiden kanssakäymistä ja selkeyttävät tilaa. Jokaisen sisäänkäynnin, tärkeän tilan ja käytävän merkitseminen omalla tunnisteella tai värillä auttaa välttymään sekaannuksilta ja eksymisiltä toisiaan muistuttavien ja symmetristen käytävien sekä kerrosten välillä. (Kopec 2005, 222–227.) Tiloja voi merkitä erilaisilla maamerkeillä, joita voivat esimerkiksi erilaiset patsaat, vesilähteet, mielenkiintoinen arkkitehtuuri tai vaihtuvat elementit (kuvat 20 ja 21). Sukupuolten välillä on eroja suunnistamisessa; naiset hakevat kohdetta näkyvien maamerkkien avulla tai jopa äänen ja hajun perusteella, kun miehet puolestaan hyödyntävät nimettyjä teitä ja ilmansuuntia. (Augustin 2009, 242.)

Lisäksi tilassa suunnistamista helpottaa, jos yksittäisistä tiloista olisi helposti havaittavissa niiden käyttötarkoitus. Esimerkiksi ravintolan sisäänkäyntiä muistuttava ruokailutilan oviaukko viestittää toiminnastaan ja on tunnistettava rajoittuneellekin henkilölle. Tilojen erilaisuus ei ainoastaan auta ja helpota tilan tunnistamista ja muistamista, se myös rohkaisee käyttämään tilaa, virkistää ja ehkäisee monotonisuutta. Esteettisyys ja turvallisuus ovat ratkaisevia tekijöitä sairaala- ja terveyskeskustilojen suunnittelussa. Selkeä, turvallinen ja esteetön tila lisää ihmisen hallinnan, vapauden ja kykenevyyden tunteita. (Kopec 2005, 222–227.)

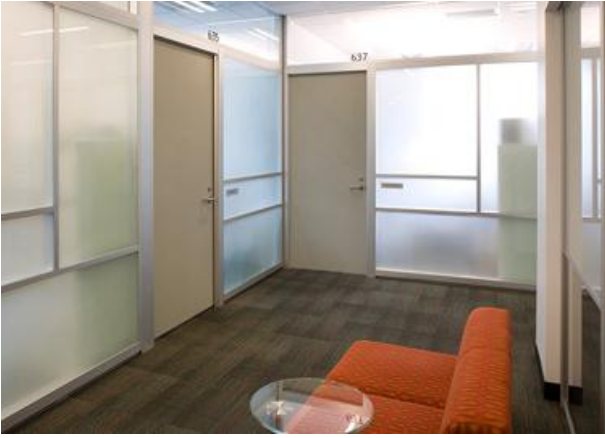
Kuva 20. Näyttävä lasiteos toimii sekä katseenvangitsijana että maa-merkkinä. (World Health Design 2010)

Kuva 21. Toistuva symboli helpottaa muistamisessa. (Anne Gummerson Photography 2008)

6.5 Valaistus

Kiistaton ykkönen kaikessa valaistuksessa on luonnon valo (kuva 22), jonka tulisi antaa virrata sisään mahdollisimman suurina määrinä. Auringon ja luonnonvalon puute voi johtaa vuorokausirytmien sekoittumiseen, joka aiheuttaa sekavuutta, väsymystä ja stressiä. Tutkimuksen mukaan aurinkoisessa huoneessa leikkauksen jälkeen toipuneet potilaat tarvitsivat vähemmän kipulääkitystä. (Augustin 2009, 236.) Hallitsemattomalla auringonvalolla on kuitenkin haittansa, kuten häikäisy ja kuumuus. Auringonvaloa voidaan kontrolloida verhoilla, joiden tehtävänä ei ole ainostaan rajoittaa liiallisen auringon valon pääsyä sisälle. Verhotyypistä riippuen niillä voi suodattaa valoa eri määriä estämättä näkyvyyttä ulos, ja ne suojaavat ikkunasta hohkaavalta kylmyydeltä öisin ja kylmempinä aikoina. Kaiken lisäksi verhot luovat kodikkuutta ja pehmentävät huoneen ulkonäköä. (Anderson 2000, 62.)

Kuva 22. Huurrelasiseinä päästää luonnonvaloa käytävään kuitenkin estäen näkyvyyden huoneisiin. (KI Furnishing Knowledge 2012)

Valaistusta ei voida jättää pelkän luonnon valon armoille terveyskeskustilojen ympärivuorokautisessa ja tarkkuutta vaativissa toiminnoissa. Terveyskeskustiloissa, kuten muissakin tiloissa, kannattaa suosia epäsuoraa valaistusta (kuvat 23 ja 24), sillä se saa ihmiset ja tilat näyttämään luonnollisilta. Pelkkä suora valaistus voi aiheuttaa tummia seinäpintoja, jotka saavat tilan tuntumaan ahtaammalta, ja muodostaa helposti tummia silmäalanuksia ihmisille, mikä saa heidät näyttämään sairaammalta kuin he ovat. Suora valaistus katossa ilman suotimia häikäisee myös makuuasennossa kuljetettavan potilaan silmiä. Paras tulos saadaan suoran ja epäsuoran valon yhdistelmällä. (McCullough 2009, 26.)

Kuvat 23 ja 24. Epäsuora valaistus luo tunnelmaa ja mielenkiintoa tilaan. (Dezeen Magazine 2012; Best House Design 2011)

Valaistusta ei pidä ajatella pelkästään toimintojen ja operaatioiden suorittamiselle välttämättömänä välineenä. Valaistus on perusedellytys myös hyvinvoinnille ja turvallisuudelle (Anderson 2000, 59). Valaistuksella voi tehdä paljon rauhoittavan ja pelkotiiloja vähentävän tunnelman luomiseksi. Valaistuksella voidaan ohjailta myös ihmisen

toimintaa. Esimerkiksi Hämärässä valaistuksessa ihminen keskustelee hiljempaa ja pyrkii vaistomaisesti toimimaan äänettömämmin (Augustin 2009, 237). Valolla voi myös ohjata liikkumista säätämällä vähemmän valaistusta alueille, joihin ei toivota kaikkien menevän (McCullough 2009, 31–32.)

6.6 Akustiikka

Hyvä ja toimiva akustiikka vaikuttaa tilan kokemiseen ja sitä kautta ihmisen mielialaan. Melu voi luoda helposti lisää ahdistusta jo valmiiksi stressaantuneissa potilaissa. Materiaalit sekä muut ääntä absorvoivat elementit ja materiaalit auttavat tekemään tilasta sellaisen, jossa jokaisella on perustasapainoinen pohja omalle olemiselleen, eikä ihmisen kiireen aiheuttama stressi tartu melun kautta muihin. (Anderson 2000, 70.) Tilan akustiikkaa voidaan parantaa monilla erilaisilla elementeillä, kuten kalusteilla ja tekstiileillä. Markkinoilla on myös lukuisia akustiikan parantamiseen kohdistettuja tuotteita.

6.7 Värit

Luonnollisia lämpimiä ja viileitä sävyjä pidetään sopivimpina terveykeskusympäristöön. Toflen, Schwarzin, Yoon ja Max-Royalen mukaan ei ole kuitenkaan todisteita siitä, että jokin yksittäinen väri saisi aikaan muutosta potilaan terveydessä tai henkilökunnan tehokkuudessa. Myös Youngin tutkimustulokset viittaavat siihen, että ei ole riittävästi näyttöä potilaan peremmasta toipumisesta tietyn värisessä ympäristössä. Vaikka aiemmissa tutkimuksissa on esitetty värin vaikutuksia mielentilaan, ei ole pystytty todistamaan suoranaista yhteyttä värien ja tunteiden välillä. Yksittäinen väri voi synnyttää tilan tunteen, mutta tilan käsittämiseen vaikuttaa värin tummuusaste sekä kontrasti esineen ja taustan välillä. Youngin mukaan värin miellyttävyyteen ja sen herättämiin reaktioihin vaikuttavat monet tekijät, kuten omat kokemukset, psykologia ja kulttuurin vaikutukset. (McCullough 2009, 27.) Yksi väri kuitenkin näyttää olevan yli muiden tutkimustuloksista huolimatta; ympäri maailmaa, eri kulttuureissa sinistä väriä pidetään suosituimpana. Ihmisen alkuajoista asti hyvät asiat luonnossa on koettu sinisinä; vesi näyttää kaukaa siniseltä sekä taivas on sininen hyvällä säällä. (Augustin 2009, 12.)

Valdezin ja Mehrabianin mukaan värin kylläisyydellä ja kirkkaudella on suuri vaikutus siihen, kuinka reagoimme väreihin tunteilla. Kirkkaimmat ja kylläisemmät värit ovat miellyttävämpiä; kirkkauden ja kylläisyyden laskiessa vähenee myös miellyttävyys. Kirkkaammat ja kylläisemmät värit kohentavat mielialaa, joskin näistä mielihyvää aiheuttaa enemmän kirkkaus. Kylläisillä väreillä on energisoiva vaikutus. Energiisyys nousee värin kylläisyyden lisääntyessä ja laskee kirkkauden noustessa. Poikkeuksen tekevät hyvin kirkkaat värit, jotka ovat energisoivia (kuva 25). Rentouttaviksi ja miellyttäväiksi koetaan viileät värit, jotka ovat kirkkaita, mutta eivät kovin kylläisiä. Vastaavasti energiaa nostavat lämpimämmät ja tummemmat värit, jotka ovat kylläisempiä ja vähemmän kirkkaita (kuva 26). (Augustin 2009, 49.)

Kuva 25. Kirkkaat ja puhtaat värit tekevät tilasta piristävän. (Dezeen Magazine 2011)

Kuva 26. Murrettut värit rauhoittavat. (Dezeen Magazine 2008)

Tutkijat ovat todistaneet värien niin sanotut vääristävät vaikutukset todeksi. Esimerkiksi vaaleiden ja kylmien värien koetaan olevan kauempana kuin ne todellisuudessa ovat. Vastaavasti lämpimien, tummien ja kylläisten värien koetaan tulevan lähemmäksi. Mattapinta koetaan kiiltävää rauhoittavammaksi (Augustin 2009, 54, 56).

Värien yhdistelyssä vaikutus on rauhoittava, kun käytetään saman värin eri muunnelmia, paitsi jos väri on muunneltu valkoisella tai beigellä. Mahnken mukaan pohjimiltaan valkoisella tai beigellä päällystetyt seinät, katot ja muut elementit tilassa luovat kireää ja jännittynyttä tunnelmaa. Beige tai valkoinen ympäristö on virikkeetön ja liian tasainen, joka voi olla jopa epämiellyttävämpää kuin liikaa virikkeellisyys ja sekavuus. Väriympyrällä sijaitsevien vastakkaisten värien käyttö yhdessä luo jännittä-

vyyttä, ja vierekkäisten värien yhdistelmä on miellyttävä. Yhtä kirkkaat viileät värit yhdessä rauhoittavat. Hyväksi todettu yhdistelmä on myös mahdollisimman suuri ero kirkkaudessa, mutta sama kylläisyyden taso väreissä. (Augustin 2009, 50.)

Ihonväri näyttää parhaimmalta luonnonvalossa taustanaan hillitty harmahtava paletti. Kellertävä väri voi tehdä sairaan näköiseksi. Jos tilassa käsitellään verta, hillitty vihreä toimii hyvin taustavärinä. Liian suurien kontrastien käyttö tekee tilasta rauhattoman. Leikkauksesta herätessä ympäristön hahmottamista helpottavat luonnon sävyasteikkoa jäljittelevät sävyt, kuten vaalea katto ja sitä tummempi lattia sekä näiden sävyjen keskellä oleva seinien sävy (kuva 27). (Augustin 2009, 237.)

Kuva 27. Maanläheiset värit tutkimushuoneessa toimivat rauhallisena ja miellyttävänä taustana. (Balloggphoto 2008)

6.8 Oman tilan hallitseminen

Hilderandin mukaan ihmiset istuvat kaikista paikoista mieluiten suojaisissa paikoissa, joissa katto on matalalla ja valaistus himmeä, mutta josta on hyvä näkymä valoisampaan ja korkeampaan paikkaan. Isommassa mittakaavassa teoria selittää asutukset alueiden paikkojen, kuten puistojen reunoilla ja järvien rannoilla. Esihistoriassa ihminen tarvitsi turvan suojaisesta paikasta, josta oli kuitenkin näköyhteys ja tarkkailumahdollisuus lähiympäristöön. Esihistoriallisten aikojen jäänteinä ihminen ei myöskään koe oloaan turvalliseksi joutuessaan istumaan selkä avoimeen tilaan tai ulko-ovelle päin. (Augustin 2009, 10.)

Monipuolinen odotustila huomioi erilaiset istujat, kuten lapset, vanhukset sekä muut fyysisesti rajoittuneet tarjoamalla vaihtoehtoisia istuimia. Perheet haluavat yhteisen tilan, jossa kaikki voivat istua toisiaan lähellä. Mahdollisuutta yksityisyyteen toisaalta tarvitsevat myös klinikalle yksin saapuvat, jotka eivät halua väkinäiseen katse- tai puhekontaktiin ventovieraiden kanssa (kuva 28). Nimittäin vaikka toisin voisi luulla, sosiaalisten kontaktien on todettu vähenevän, kun toisilleen vieraat ihmiset ovat liian lähellä toisiaan (Salonen 2005, 64).

*Kuva 28. Syvennyksen seinämä suojaa katseilta.
(Dezeen Magazine 2011)*

Tärkeä tekijä ihmisen hyvinvoinnissa on myös itsekontrollin tunne. Ihmisen mukavuutta ja rauhallisuutta lisää tunne siitä, että hän kykenee hallitsemaan omaa käyttäytymistään ja ympäristöään. Mikäli tämä ei toteudu, ihminen kokee stressiä ja turhautumista. Kuitenkin jo pelkkä tunne oman ympäristön hallitsemisesta riittää; ympäristöä ei tarvitse muuttaa tunteakseen hallitsevansa ympäristöään ja itseään. Hallinnalla tarkoitetaan mahdollisuutta tehdä muutoksia tilassa tai hallita omaa yksityisyyttään. Erityisesti mahdollisuus yksityisyyteen on tärkeää. Yksityisyyttä voidaan sanoa olevan kahdenlaista; näköön sekä kuuloon perustuvaa suojaa. Näistä tärkeämpää ihmisen hyvinvoinnille on se, että voi suojautua ääniltä niin, että toiset eivät kuule, eikä itse kuule toisia. Toinen on sitä, että voi suojautua katseilta niin, että ei näe muita eikä näy muille. Tilan kokonaisuutta tukee paikka, jossa voi olla halutessaan yksin tai keskustella rauhassa. (Augustin 2009, 29.) Länsimaiset ihmiset arvostavat yksityisyyttä ollessaan heikossa terveydentilassa. Isojen perheiden kasvatit sekä tietyistä kulttuureista

tulevat henkilöt puolestaan arvostavat jaettuja huoneita yhden hengen huoneita enemmän. (Kopec 2005, 215.)

6.9 Kuosit ja kuviot

Pienet ja yksinkertaiset kuviot ovat ihmissilmälle suuria ja monimutkaisia kuvioita miellyttävämpiä. Tämä perustuu selviytymiseen esihistoriassa, sillä selkeällä ja pienikuvioisella taustalla uhka tai vaaratekijä on helpommin havaittavissa. Monimutkainen kuvio saattaa myös häiritä ja vaikeuttaa tilan hamottamista henkilöllä, jolla on heikentynyt näkö. Lisäksi voimakas tai abstraksti kuvio voi aiheuttaa ahdistusta assosiaatiolla negatiivisiin asioihin. Kuosit, jotka esiintyvät matemaattisesti samanlaisina luonnossa, koetaan miellyttäväksi katsella (Augustin 2009, 12, 51).

Kulmikkaita ja lineaarisia muotoja pidetään maskuliinisina, kun taas vastaavasti kaarevia ja kurvikkaita muotoja feminiinisinä. Suorat linjat synnyttävät vaikutelman toiminnasta ja tehokkuudesta. Kaarevat ja pyöreät muodot puolestaan koetaan stereotyyppisesti rauhallisempina (kuvat 29 ja 30). Suora, horisontaalinen viiva rauhoittaa, ja pystyviiva puolestaan kuvastaa pysyvyyttä. Symmetria on ihmissilmälle aina epäsymmetriaa miellyttävämpää. (Augustin 2009, 56.)

Kuva 29 ja 30. Kaarevien muotojen sanotaan pehmentävän tunnelmaa. (Dezeen Magazine 2012; The World Interior Design Network 2010)

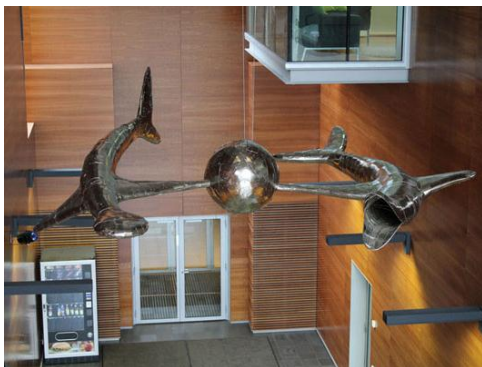
6.10 Taide

Taiteella on tärkeä rooli sekä taiteentekijän että vastaanottajan elämässä. Tilassa esillä oleva taideteos voi toimia monella tavalla. Se voi ensinnäkin puhutella ja koskettaa yksilöä sisällöllisesti, mutta se toimii myös visuaalisesti tilan täyttäjänä ja tuo tilaan mielenkiintoa (kuvat 31 ja 32). Kuvataiteen hyödyntäminen sisustuksessa tuo tilaan yksilöllisyyttä ja helposti kohentaa tilan ilmettä. Taiteen huolellinen valinta on kuitenkin tärkeää, sillä teoksen lopullinen tulkinta on kiinni jokaisesta katsojasta. Julkisessa tilassa olevan taiteen tulisi soveltua ympäristön kontekstiin ottaen huomioon tilan käyttäjät. Esimerkiksi sairaaloihin ja terveyskeskuksiin saapuvat ihmiset saattavat olla hyvinkin heikossa kunnossa sekä fyysisesti että psyykkisesti. Tukeakseen tilan parantavuutta ja miellyttävyyttä esillä olevan taiteen tulisi olla selkeää ja helposti ymmärrettävää. Vaikeasti hahmotettava ja abstrakti taide voi saada huonosti voivan potilaan voimaan vielä pahemmin. Pioneeritutkija Roger Ulrichin mukaan tulkinnanvarainen taide saattaa aiheuttaa negatiivisia tai jopa pelottavia mielleyhtymiä, mikä puolestaan laukaisee negatiivisia tunteita. (McCullough 2009, 24.)

Kuva 31 ja 32. Taide voi olla myös osa kiinteää sisustusta. (Dezeen Magazine 2010; World Health Design 2011)

Taiteen sijoittelussa on tärkeää tila ja paikka. Odotustilassa voi joutua viettämään pitkiäkin aikoja istuen samassa kohdassa katselukenttänään sama seinä ja sillä oleva taideteos. Monimutkaisen taiteen tuijottaminen seinällä voi olla turhauttavaa, jos sitä ei koe ymmärtävänsä. Esimerkiksi eteisaulan tietyt seinät kohdataan vain lyhyinä aikoina, jolloin niillä esillä olevan taiteen valinnassa voi ottaa enemmän vapauksia. (McCullough 2009, 23.)

Kuvat 33 ja 34. Helsinkiläisessä Docrates-syöpäsairaalassa on hyödynnetty monenlaista taidetta. (Suvela 2012)

7 SAIRAALASUUNNITTELU SUOMESSA

En ole ennen perehtynyt sairaala- ja terveyskeskustilojen suunnitteluun, joten suunnitelmaani varten koin tärkeänä vieraila muutamassa vastaavassa tilassa. Tein vierailut tiedonkeruuprosessini jälkeen, jotta pääsisin arvoimaan tiloja parantava ympäristön näkökulmasta. Uusien, innovatiivisten sairaala- ja terveyskeskustilojen löytäminen Suomesta osoittautui odotettua hankalammaksi. Edes Suomen lääkäriliitolle lähettämäni viesti ei muutamista vastauksista huolimatta tuonut erityisarvoisia vinkkejä. Valikoin joukosta muutaman mielenkiintoisen kohteen, joihin otin yhteyttä ja vierailu onnistui nopeasti. Sain tiloista kattavan kuvan erittäin loistavien ja innostuneiden esittelyiden ansiosta.

7.1 Yhteispäivystys Akuutti24

Akuutti24 on uusi Päijät-Hämeen yhteispäivystys Lahdessa, keskussairaalan vieressä (kuvat 35 ja 36). Akutti24 palvelee ympärivuorokautisesti, ja se on tarkoitettu kiireellistä hoitoa tarvitseville potilaille. (Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymä 2012.) Vierailin 17.9.2012 Akuutti24:ssa, jossa tiloja minulle esitteli yhteispäivystyshankkeen projektipäällikkö Kaisu Ruuti.

Kuva 35. Yhteispäivystys Akuutti24:n sisäänkäynti. (Suvela 2012)

Kuva 36. Rakennuksen aulatila ulko-oven suuntaan. (Suvela 2012)

Uuden yhteispäivystyksen myötä koko päivystysjärjestelmä päivitettiin yhdessä alueen perusterveydenhuollon toimijoiden kanssa paremmin asiakasta tukevaksi. Päivityksen keskittyminen yhteen paikkaan mahdollistaa päivystyshoidon laadun parane-
misen sekä lähipalvelujen vahvistamisen terveyskeskuksissa päiväsaikaan. Lahdessa suurin muutos on ollut iltapainotteisten päivystyspalvelujen siirtäminen päiväpainot-
teiseksi, mikä on asiakkaallekin helpompaa. Lisäksi asiakkaalle näkyvä raja erikois-
sairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä on häivytetty. Potilaalle pyritään tar-
joamaan kaikki tarvittavat tutkimukset ja hoidot samalla käynnillä usean lääkärin ja
sairaanhoitajan voimin. (Vuosikertomus 2011.)

Päivystyksessä työskentelee virka-aikaan kolme vakinaista lääkäriä sekä yksi ensihoi-
don puolella. Erikoisalojen vuorokauden ympäri päivystäviä lääkäreitä on viisi. Yleis-
lääketieteen päivystäviä lääkäreitä on aamuvuorossa kaksi, iltavuorossa kahdesta nel-
jään sekä yöllä yksi. Vakinaisia sairaanhoitajia on yhteensä 68. Lisäksi palkkalistoilla
ovat muun muassa potilaskuljettajat, toimistosihteerit, huoltomiehet, röntgenhoitajat,
sekä jokaisessa vuorossa on muutama opiskelija. Potilaita vastaanotetaan noin 180
päivässä, viikonloppuisin luku voi nousta jopa kolmeensataan. (Ruuti 2012.)

Uusi Akuutti24 -rakennus avattiin käyttöön toukokuussa 2012. Suunnittelu alkoi kui-
tenkin jo vuonna 2007, mutta matkaan on mahtunut monia viivästyksiä ja muutoksia
vesivahingoista ja sisäisten toimintojen muutoksista lähtien. Arkkitehtinä toimi jo
edesmennyt Matti Salminen, joka on suunnitellut myös muita terveydenhuollon ra-
kennuksia Suomessa. Akuutti24 on uudenkiiltävä rakennus, jossa moni toiminto hakee
vielä paikkaansa. Epäkäytännöllisiksi havaittuja kohtia uusitaan toimivammiksi uusil-

la kalusteilla, ja todennäköisesti hieman remonttiakin joudutaan tekemään. Esimerkiksi tarkkailuhuoneen keskiössä oleva lääkäreiden ja hoitajien työpiste on osoittautunut suosituksi, joten lisätilan ja käytännöllisyyden lisäämiseksi kalusteet tullaan uusimaan. Myös muutamia varastotiloja kalustetaan lisää käytännössä koettujen tila- ja toiminta-vaatimusten mukaisiksi. (Ruuti 2012.)

Yksikerroksisessa päivystysrakennuksessa on pinta-alaa 2344 neliötä. Uutuutena ja ainoana Suomessa rakennuksessa on ambulanssilla sisälle ajettava tila. Automaattitunnisteisten ovien takana potilaat siirretään ambulanssista päivystykseen sisätilassa. Omin jaloin kulkeville potilaille tarkoitetun sisäänkäynnin kautta pääseen aulatilaan, joka on kalustettu pöydillä, tuoleilla, vesipisteellä sekä juoma-automaatilla. Päivystykseen saapuvan potilaan tulee ensin ottaa vuoronumero, jonka ohjauksella hän pääsee ilmoittautumiseen, jossa tehdään myös hoidon tarpeen arviointi. Sen jälkeen potilas suuntaa viereisen neuvonnan kautta hoidosta riippuen hoituhuonetta lähimpään odotustilaan odottamaan vuoroaan hoidettavaksi. (Ruuti 2012.)

Aulatilassa (kuva 37) lattia on harmaasävyistä laattaa ja seinät valkoiseksi maalattua betonia. Tilaa jakaa puinen paneeliseinä, jonka takana ovat wc:t. Kalustus aulassa on hajanaista; muutama kasvi, kaksi pyöreää pöytää, vihertäväsiniisen verhoilun saaneet tuolit sekä oranssit rahat koettavat täyttää tilaa. Ulko-ovesta astuessa suoraan edessä näkyvälle valkoiselle seinälle onkin suunnitteilla taideteos, johon ehdotusta haetaan taideopiskelijoilta (Ruuti 2012).

Kuva 37. Näkymä aulatilaan ulko-ovelta. (Suvela 2012)

Sisäntuloaulassa on näkyvillä pelkistetty pohjapiirustus rakennuksesta, jossa on eri väreillä erotettu eri hoitoalueet. Lattiassa kulkevat väriviivat ja kirjaintunnusmerkinnät johdattavat potilaan hänelle ohjattuun osioon. Eri hoituhuoneiden edessä on oma odotusalue, joka on sisustettu omalla värillään. Kulkua helpottavat myös katossa olevat, selkeän mustavalkoiset opasteet ja huonenumerot. (Ruuti 2012.)

Kuva 38. Aulan opastekartta. (Suvela 2012)

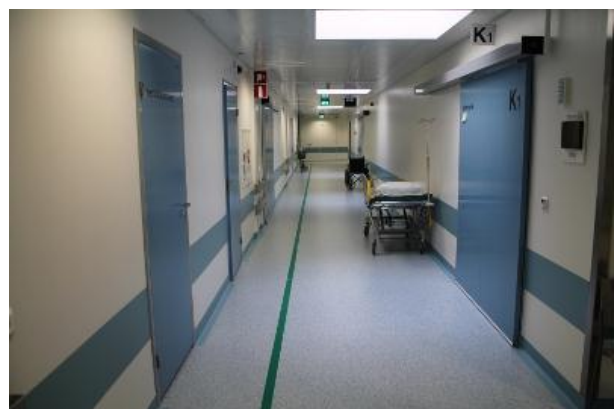

Kuva 39. Huonenumerot. (Suvela 2012)

Aulan jälkeen tunnelma ja materiaalit muuttuvat hyvin sinisävytteisiksi (kuva 40). Käytävillä ja hoituhuoneissa lattimateriaalina on vaaleansinertävä linoleum. Sinisten ovien lisäksi muuten valkoisiin seiniin on maalattu paksut siniset raidat (kuva 41). Myös hoituhuoneiden laatoitettuja vaaleansinisiä seiniä koristaa tummemman sininen raita (kuva 42). Väriä korostavat siniset verhot sekä suojapeitteet. Osa irtokalusteista, kuten tuoleista ja laatikostoista on sinivihreitä. Väriteema toistuu myös henkilökunnan taukokuoneessa, jossa valkoisia seiniä on pehmennetty sinisillä verhoilla ja kalusteilla.

Kuva 40. Ilmoittautumistiskin jälkeen lattiamateriaali vaihtuu. (Suvela 2012)

Kuva 41. Käytävä ja lattian opasteraita. (Suvela 2012)

Kuva 42. Sinisävyinen tutkimushuone. (Suvela 2012)

Muita värejä Akuutti24n tiloissa edustavat erilliset värikoodatut odotustilat. Lattiassa kulkevan punaisen viivan päässä on T-kirjaimella merkitty terveyskeskusalueen odotustila, jonka tunnistamista helpottava tunnusväri esiintyy tuolien verhoilussa sekä lattiaan rajatussa punaisessa alueessa (kuva 43). Samalla tavalla toimintojen mukaan omalla tunnusvärillään on jaettu konservatiivisen, operatiivisen ja radiologisen hoidon sekä lasten erikoisosaston odotusalueet (kuvat 44 ja 45). Odotustilojen aluetta on erotettu käytävistä puupaneeliseinällä, joka myös tuo rutkasti viihtyisyyttä ja lämpöä tilaan.

Kuva 43. Punaisen teemavärin saanut odotustila. (Suvela 2012)

Kuva 44. Pienempi odotustila sinisillä kalusteilla. (Suvela 2012)

Kuva 45. Lasten osaston odotustilassa on oranssi teema. (Suvela 2012)

Muusta ympäristöstä eriävä poikkeavuus on pieni pelkistetty kappelihuone, jonne omaiset voivat tulla hyvästelemään vainajan tai muuten vain keräämään voimia (kuva 46). Harmaan laattalattian vastaparina seiniä ja kattoa peittää puupaneeli. Pienessä huoneessa on hyvin modernin kirkon omainen tunnelma, vaikka risti on piilossa ovien takana, jotta tila soveltuu eri uskontokuntien käyttöön.

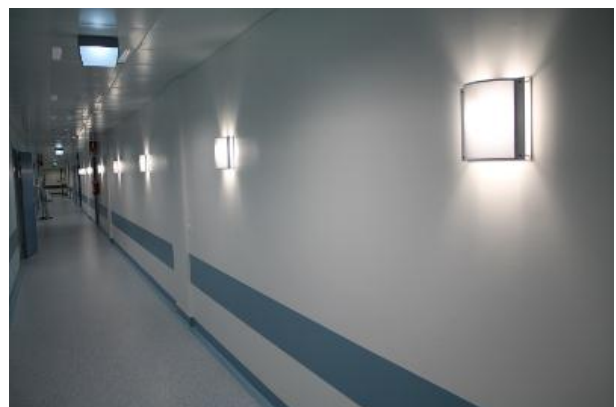

Kuva 46. Kappelihuone. (Suvela 2012)

Mielipiteitä erottavan, sairaalatiiloissa perinteisen sinisen värin käytöstä huolimatta tilojen sisustus on saanut hyvää palautetta erilaisilta käyttäjiltä. Sekä henkilökunta, potilaat että muut vierailijat ovat kehuneet Akuutti24:n tiloja rauhallisiksi. (Ruuti 2012.) Akuutti24:n sisällä sekoittuu kaksi visuaalista maailmaa; aktiivisen hoitotyön hallinnoima sinisävyinen ympäristö sekä puupaneelin ja ryhdikkäiden värien sekä kalusteiden valtaamat odotustilat. Vaikka rakennusta on suunniteltu pitkään ja hartaasti, ja palvelusysteemiä hiottu, sisustus on jäänyt perinteiseksi, jopa vanhanaikaiseksi. Kalusteiden ja materiaalien tuoreus ei välttämättä kykene pitämään ilmettä raikkaana vuosikymmeniä, mikä on monesti nykyään sisustuksessa tavoitelluin lähtökohta (kuvat 47 ja 48).

Kuva 47. Työntekijöiden taukotila. (Suvela 2012)

Kuva 48. Hallinnon puolen käytävän seinävalaisimet. (Suvela 2012)

7.2 Docrates-sairaala

Docrates-sairaala on syöpäsairauksien diagnostiikkaan, lääke- ja sädehoitoon sekä seurantaan erikoistunut yksityissairaala, joka sijaitsee Helsingissa Jätkänsaaren ja Ruoholahden välissä Saukonpaadenrannalla (kuvat 49 ja 50). Docrates tarjoaa kaikki syövän diagnoosista sen hoitoon ja seurantaan tarvittavat palvelut saman katon alla, lukuun ottamatta kirurgisia toimenpiteitä. (Docrates-sairaala.) Vierailin Docrates-sairaalassa 10.9.2012. Tiloja sekä Docratesin ajatusta minulle esitteli toinen sen perustajista, talousjohtaja FM Harri Puurunen.

Kuva 49. Docrates-sairaalan julkisivu. (Suvela 2012)

Kuva 50. Docratesin ilmoittautumistiski. (Suvela 2012)

Docrates on ainoa syövän hoitoon erikoistunut yksityissairaala Pohjoismaissa. Uuden potilaslähtöisen sairaalan idean kehittäminen alkoi vuonna 2006 pohjanaan kysymys siitä, mitä potilas tarvitsee. Vuonna 2006 alkoi syväluotaava uuden sairaalarakennuksen suunnittelu, jonka keskipisteenä olivat kolme tekijää: tilat, ihmiset ja laitehankinnat. Suunnittelun alusta alkaen saman pöydän ääressä ovat istuneet niin lääkärit, fyysikot, hoitajat, sairaalainsinöörit, arkkitehditkin kuin laitetoimittajat. Palvelumuotoilu oli sitä, mitä Docratesissa kehitettiin, vaikka tuolloin kyseistä sanaa ei vielä niissä piireissä tunnuttu. 29.4.2009 pidettiin avajaiset uudessa, omissa Docrates-sairaalassa Saukonpaadenrannassa. Docrates on myös mukana Helsinki World Design Capital 2012 -hankkeessa juuri palvelumuotoilun malliesimerkkinä. (Puurunen 2012.)

Tilojen ja konseptin suunnittelussa tärkeää on ollut henkinen hyvinvointi, jota edesauttavat rakennuksen merellinen ympäristö, luonnonvalon runsas määrä sekä värien käyttö. Sijainti meren äärellä, mutta kuitenkin kaupungin ytimessä erittäin hyvien julkisten kulkuyhteyksien päässä on lyömätön. Docratesin tavoitteena oli luoda sairaala, joka ei näytä eikä tunnu sairaalalta. Vilkkaan liikenteen ja jatkuvien rakennustöi-

den ympäröimän sairaalan suunnittelu on myös vaatinut monen alan osaajia mukaan erittäin tarkkaan laskelmointiin, jotta esimerkiksi ympäristön äänet ja värinä eivät vaikuta sairaalan herkkään laitteistoon ja hoitojen sekä sädekuvausten onnistumiseen. Rakennuksen on suunnitellut Tuomo Siitosen arkkitehtitoimisto. (Puurunen 2012.)

Sairaalassa työskentelee noin 40 työntekijää, joista 6 on vakituista lääkäriä. Lisäksi joukossa on sairaan- ja röntgenhoitajia, fyysikoita, farmaseutteja sekä osastosihteereitä ja hallinnon työntekijöitä. Potilaita on käynyt Docrates-sairaalassa jo 30 eri maasta. Suurin osa ulkomaisista potilaista tulee Venäjältä, jossa sijaitsee 9 yhteistyökliniikkaa. Noin 70 prosenttia asiakkaista maksaa itse hoitonsa, ja loput 30 prosenttia tulee kuntien tai työnantajien maksusitoumuksen kautta tai vaakuutuksen korvaamina. (Puurunen 2012.)

Viisikerroksinen rakennus kattaa noin 9 000 neliometriä. C-siivessä sijaitsevan Docratesin lattiapinta-ala on 2 700 neliometriä. Ensimmäisessä kerroksessa toimivat Docratesin sairaalapalvelut (kuva 51), toisessa kerroksessa on Eiran sairaalan vuodeosasto (kuvat 52 ja 53) ja työterveyslääkäri. Kolmatta kerrosta majoittavat Docratesin terveys ja hyvinvointipalvelut. Neljäs kerros on toistaiseksi tyhjillään varattuna mahdollisesti aloitettavalle Docratesin kirurgiselle osastolle. Ylimmässä kerroksessa on Health Care Hotel. (Puurunen 2012.)

*Kuva 51. Docratesin ensimmäisen kerroksen aulatila.
(Suvela 2012)*

Kuvat 52 ja 53. Eiran sairaalan vuodeosaston tilat. (Suvela 2012)

Docratesin koko sisustuksessa kodikasta, epälaitosmaista tunnelmaa on luotu käyttämällä puuta ja puupintaa muistuttavia materiaaleja. Myös moderneilla, puuta sisältävillä sairaalasängyillä ja muilla huolella valituilla kalusteilla ja laitteilla on oma merkittävä osansa sisustuksen kokonaistunnelmassa. Esimerkiksi sädehoito- ja kuvantamislaitteissa on valittu käyttäjälle eli potilaalle mahdollisimman mukavia malleja, joiden iso aukko esimerkiksi vähentää potilaan ahdistusta (kuva 54). Myös puurimapinnoilla on päällystetty erilaisia seinäkkeitä ja tiskikalusteita. Väriä tilaan tuodaan värikkäillä kalusteilla, sohvilla, tuoleilla sekä tekstiileillä. Tunnusvärinä on kuitenkin yrityksen liikemerkissä esiintyvä punainen. Logon keskellä oleva punainen soikio kuvastaa syöpää ja sen ympärillä olevat elementit Docratesin hoitoa ja palveluita. Suuret punaiset kukkaruukut sekä erilaiset opastekyltit kokoavat tilat yhteen (kuvat 55, 56 ja 57). Myös pienillä, yksittäisillä koriste-esineillä ja kalusteilla on saatu tilaan kodikkuutta ja viihtyisää tunnelmaa (kuva 58).

Kuva 54. Docratesin hoituhuone. (Suvela 2012)

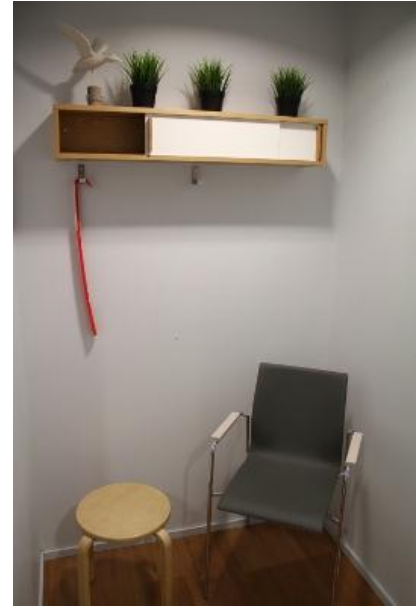
Kuva 55. Punainen opaskyltti ilmoittautumistiskillä. (Suvela 2012)

Kuva 56. Toisen kerroksen pintamateriaaleja. (Suvela 2012)

Kuva 57. Punaiset opaskyltit. (Suvela 2012)

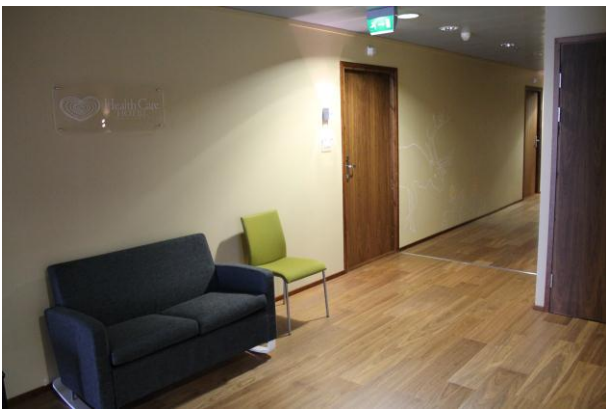
Kuva 58. Potilaiden pukuhuoneen tunnelmaa. (Suvela 2012)

Siellä missä arkkitehtuurissa ei ole voitu välttyä pitkiltä käytäviltä, seinille on ripustettu syövän kanssa elämisestä, taistelusta ja sen voittamisesta kertovia taideteoksia (kuva 59). Taideteoksia vaihdetaan ajoittain, ja niiden esillepano on huomioitu jo rakennusvaiheessa asentamalla katonrajaan ripustuskiskoja. Tilaan mittatilauksena suunnitellut kalusteet tukevat tilan ja henkilökunnan työhuoneiden funktionaalisuutta. Mittatilaukskalusteet on suunnitellut sisustusarkkitehti Hannu Peltonen. Värimaailmasta on vastannut Päivikki Puhk Maria Designista. (Puurunen 2012.)

Kuva 59. Seinällä oleva valokuvateos kuvaa syövän kanssa elämistä. (Suvela 2012)

Rakennuksen ylimmässä kerroksessa sijaitseva Health Care Hotel on tarkoitettu ensisijaisesti Docrates-sairaalan asiakkaille (kuva 60). Itsepalveluperiaatteella toimivan hotellin sisustus on sekoitus mukavaa viihtyisyyttä ja luksustunnelmaa. Käytävien seiniä kaunistavat opiskelijoiden tekemät, rauhalliset kuvitukset. Myös tekninen suunnittelu on ollut vahvasti mukana. Sädehoitoa saanut potilas tarvitsee eristetyn huoneen, sillä hänestä johtuu säteilyä vielä hoidon jälkeenkin. Tähän on varauduttu Health Care Hotelin huoneiden eristetyillä seinillä ja ovilla, ja paikka onkin paljon miellyttävämpi verrattuna tavalliseen sairaalan eristyshuoneeseen (kuva 61). (Puurunen 2012; Docrates Sairaala.)

Kuva 60. Health Care Hotelin käytävää. (Suvela 2012)

Kuva 61. Yhden Health Care Hotelin huoneen sisustus. (Suvela 2012)

Tilat ovat hyvin tarkkaan mietittyjä, ja niitä hiotaan jatkuvasti. Esimerkiksi aulatilassa on jouduttu jo kertaalleen tekemään remonttia paremman akustiikan saamiseksi. Tiskin mallia on muutettu, tilaa keskeltä jakamaan on rakennettu lasiseinä ja tiskin sekä puurimoilla vuorattujen solujen ylle on asennettu näyttäviä äänenhajottajia (kuvat 62 ja 63). (Puurunen 2012.)

Kuva 62. Docratesin aula ennen muutoksia. (Docrates Sairaala 2012)

Kuva 63. Lepopaikan kätkevät solutilan yllä on näyttävä äänenhajottaja. (Suvela 2012)

Rakennuksen arkkitehtuurilla ja merellisellä sijainnilla on suuri merkitys sisätilojen tunnelmassa. Suurista ikkunoista tulvii sisään valon lisäksi merinäkömät (kuva 64). Arkkitehtuurissa käytävien ja huoneiden sijoittelulla on onnistuttu saamaan vaikutelma loputtomasta ikkunaseinästä (kuva 65).

Kuva 64. Monissa huoneissa potilaat saavat nauttia mahtavasta merinäkömästä. (Suvela 2012)

Kuva 65. Myös Docratesin hyvinvointipalveluiden tiloihin tulvii luonnonvaloa. (Suvela 2012)

Mielestäni Docrates-sairaalan tilat vastaavat sitä kuvaa, jota koko sairaalan toiminnan ajatus edustaa. Moderni, mutta viihtyisä rakennus sisustuksineen muistuttaa enemmän suuren, menestyksekkään yrityksen toimistotiloja kuin syöpäsairaalaista ensimmäisenä mieleen nousevaa kuvaa. Tilat ovat kutsuvia ja lämminhenkisiä, eivät ollenkaan luotaantyöntävän kliinisiä, jota uudet, modikkaat ja huipputeknologiaa käyttävät sairaalatilat voisivat pahimmillaan olla. Lisäksi huomiota on kiinnitetty koko palvelussa pieniin tekijöihin. Esimerkiksi potilaat saavat yllleen kauniin punavalkoisen kimmonon (kuva 66), joka on tuotu Japanista asti (Puurunen 2012). Ero yksityisen ja julkisen terveydenhuollon välillä tosin on näkyvä; kovin monen kaupungin sairaalaa ei voida sisustaa tusinalla design-klassikkokalusteita – sanomattakin selvästi kustannussyistä (kuva 67).

Kuva 66. Potilaat saavat yllään japanilaisen aamutakin. (Suvela 2012)

Kuva 67. Värikkäät Arne Jacobsenin Svan-tuolit houkuttelevat istumaan toisen kerroksen odotustilassa. (Docrates-sairaala 2012)

7.3 Vierailujen yhteenveto

Vierailut olivat hyvin opettavaisia. Mielestäni onnistuin löytämään juuri suunnitelmaani tukevat kohteet, jotka poikkesivat toisistaan edustaen molemmat kuitenkin uusia suomalaista terveydenhuollon arkkitehtuuria. Akuutti24 on tiloista tuorempi, mikä ei kuitenkaan mielestäni näy sisustuksessa. Siisteydestä ja uudenkarheudesta huolimatta materiaali- ja värivalinnat noudattavat hyvin perinteistä linjaa sinertävine lattioineen ja laattaseinineen. Docrates oli ehdottomasti mielenkiintoisempi ja innovatiivisempi. Tosin yksityisenä sairaalana sen kokoluokka ja budjetti ei varmasti ole verrattavissa kunnalliseen sairaanhoitoon. Docratesin sisustuksesta sain kuitenkin paljon inspiraatiota siihen, miten tilasta luodaan tyylikäs, mutta kutsuva. Laitosmaisuus ja perinteisten terveydenhuoltotilojen henki oli saatu kitkettyä pois pintamateriaali- ja kalustevalinnoilla.

8 SUUNNITTELUPROSESSI

8.1 Tilan käyttäjät ja käyttökohde

Pohjois-Kymen sairaalan päivystyspoliklinikan tilojen käyttäjät jakautuvat kahteen ryhmään: asiakkaisiin ja henkilökuntaan. Asiakkaita ovat sekä poliklinikalle tulevat hoitoa tarvitsevat potilaat että heidän omaisensa tai saattajansa. Kun kyse on julkisen puolen päivystyksestä, asiakasryhmä koostuu hyvin erilaisista ihmisistä ikään ja sukupuoleen katsomatta. Asiakkaat tulevat tilaan saamaan apua ja ammattimaista hoitoa.

Tilalta he toivovat selkeyttä, turvallisuutta ja mahdollisesti rauhallisuutta. Myös tarvittaessa yksityisyyden säilyttäminen on arvostettua. Tilan tulisi soveltua ja antaa virikkeitä pienistä lapsista vanhuksille. Henkilökunta puolestaan kaipaa työskentelyrauhaa kiireestä huolimatta sekä erityisesti suojaisaa paikkaa hengähtää ja pitää taukoja.

8.2 Ideointi

Steve LaHood ja Marcia Vanden Brink ovat koonneet neljän kohdan listan asioista, jotka tulisi määritellä suunniteltaessa runkoa terveystilalle. Kyseessä ovat samat peruseriaatteen, jotka toimivat yleisesti minkä tahansa tilan suunnittelussa. Ensimmäisenä listalla on viesti, jonka suunnittelija haluaa suunnitelmallaan ja muotoilullaan välittää. Seuraavaksi määriteltävänä on suunnittelukohteen yhteisön estetiikka. Listalla ehdotetaan myös kantavan teeman kehittelyä. Viimeisenä pohdinnan alla tulisi olla kokemus, jonka suunnittelija haluaa tilan käyttäjille tuoda. (LaHood et al. 2009, 22) Pohdin näitä neljää kohtaa oman suunnitelmani kannalta.

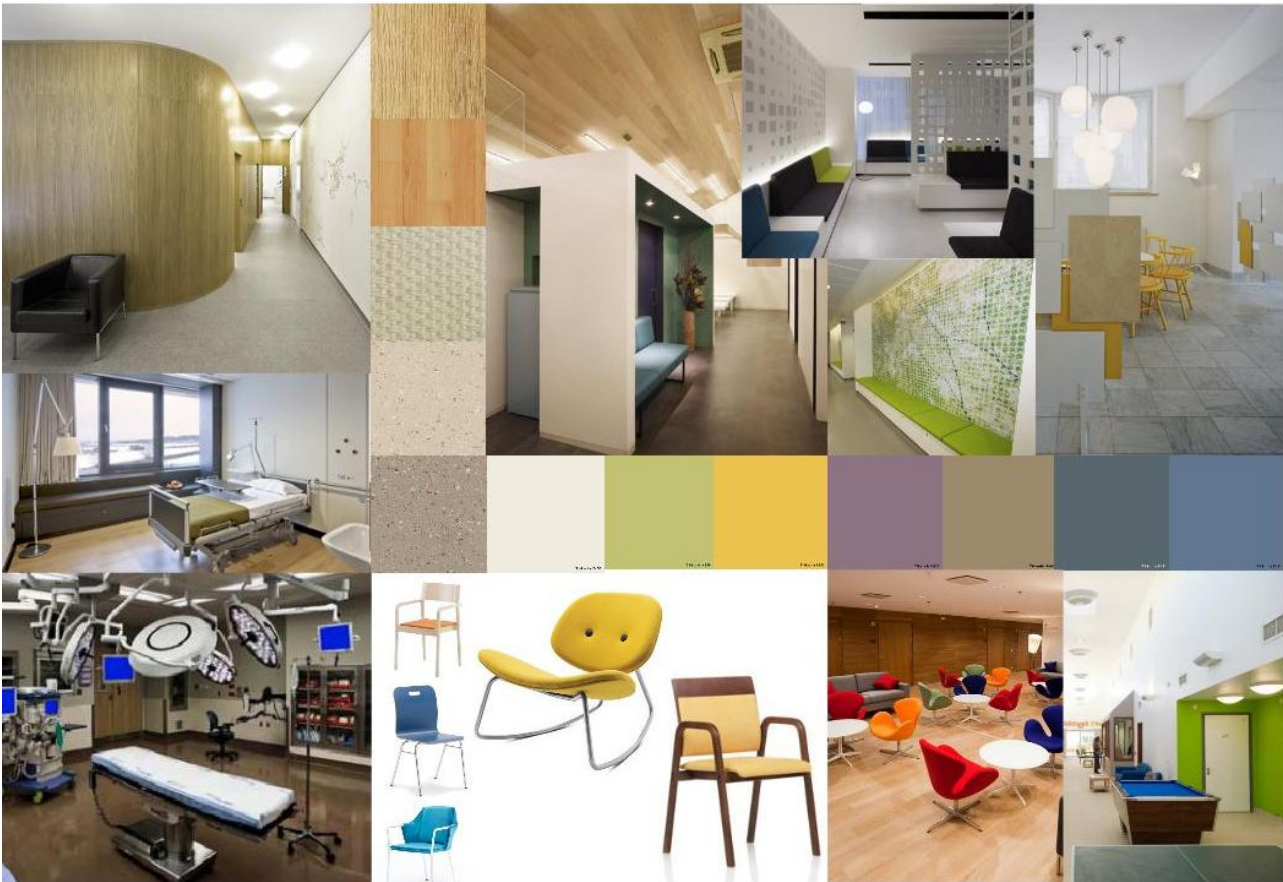
Suunnittelijana haluan viestittää tilan käyttäjille, erityisesti potilaille, tilan ja visuaalisuuden merkityksestä. Tilan tyylikäs ulkonäkö saisi käyttäjät huomaamaan, kuinka suuri merkitys sillä on viihtyvyydelle tilassa. Vaikka ympäristö ei yksistään lievitä kipua, pelkkä tilassa viihtyminen tekee paljon kokemukselle terveystilakäynnistä. Kaunis ympäristö ei ole etuoikeus vain ammattilaisille ja rikkaille.

Vaikka jatkuvasti monikulttuurisemmassa Suomessa terveystiloiden asiakkaina on paljon ulkomaalaistaustaisia, pitäisin olennaisena yhteisön estetiikan määrittelyssä perinteisesti suomalaisille tärkeitä ja arvostettuja asioita, kuten luontoa ja aitoja materiaaleja. Koska asiakaskunta päivystyksessä koostuu hyvin monenlaisista ihmisistä, mielestäni olisi tärkeää pitää sisutus helposti lähestyttävänä. Mielestäni liian korkealuokkaisen, hyvin pelkistetyn tai kalliin näköinen tila ei tue ajatusta parantavana, turvallisenä tilana suomalaisessa terveystilassa.

Tukimuksessani esille nousi vanhvasti luonnon ja luontokokemusten merkitys ihmisen hyvinvoinnissa. Varsinkin suomalaisille luonto on tärkeä ja hyvin monimerkityksellinen. Luonto aiheena soveltuu käytettäväksi ympäri Suomen, eikä rajoitu vain paikallisesti Kuusankoskelle. Luonto voi ensi kädessä vaikuttaa hyvin kliseiseltä aihevalinnalta. Totesin sen kuitenkin olevan vain vankkumaton inspiraation pohja luodessa parantavaa tilaa.

Haluaisin käyttäjien kokevan tilan rauhoittavana ja miellyttävänä niin paljon kuin se on mahdollista päivystysympäristössä mahdollisista kiputiloista huolimatta. Haluan tuoda tilaan jotain, joka saa ajatukset hetkellisesti muualle vähentäen kipuun ja tulevaan keskitymistä. Tavoitteenani on luoda tila, joka auttaa rentoutumaan ja vähentämään stressiä. Parhaimmillaan tila poistaisi tilaa kohtaan terveyskeskus- ja lääkärikäynneistä syntyneet pelot ja assosiaatiot ahdistaviin asioihin. Tutkimusprosessini antoi minulle kattavan käsityksen elementeistä, joilla tilasta luodaan hyvinvoiva. Suuri painoarvo on niin sanotuilla teknisillä elementeillä, kuten esimerkiksi valaistus ja akustiikka, jotka toimivassa tilassa on suunniteltu vastaamaan tilan tarpeita. Monet näistä asioista tuntuvat helposti itsestäänselvyyksiltä, mutta oli kuitenkin mielenkiintoista löytää itselle uusia näkökulmia siitä, kuinka näitä elementtejä voi hyödyntää tilassa monin eri tavoin.

Tutkimusta tehdessäni mietin myös, mikä tekee näistä vanhanaikaisista ja kolkkoina pidetyistä tiloista epämiellyttävän olla. Yksi mielenkiintoni herättänyt huomio oli laitospintamateriaalin poistaminen. Ymmärsin laitospintamateriaalin tilassa monotonisuutena ja yksinkertaisina pintoina. Hyvä tila tarjoaa käyttäjälle visuaalista mielenkiintoa ja niin sanottua tartuntapintaa katseelle. Erityisesti vierailu Docrates-sairaalassa ja muiden modernien sairaalakuvien analysointi auttoi minua koostamaan mahdollisen pohjan omalle suunnitelmalleni. Päämääränäni oli luoda tila, joka sisältää parantavan tilan elementtejä, mutta on kuitenkin ulkonäköllisesti moderni. Sairaalavierailuillani sekä keskustelussa asiakkaani, eli Pohjois-Kymen sairaalan puolesta työstäni vastaavan osastonhoitaja Jari Hinkkurisen kanssa keskustelimme muun muassa sairaaloissa käytettävistä väreistä. Puheeksi tuli, kuinka nykyään monissa sairaala- ja terveyskeskuksissa käytössä hyvin samanlainen väripaletti, joka usein sisältää vaaleita sinisen ja vihreän sävyjä. Lisäksi ajatusteni pohjalla oli ajatus Docratesista, joka ei näytä tyypilliseltä sairaalalta. Pohdin mitkä asiat Docratesista tekevät viihtyisän ja modernin. Koskosin ajatukseni esimerkkikuvilla kollaasiin (kuva 68). Tilan pintamateriaalit ovat vaaleat ja tilaan tuodaan mielenkiintoa tehosteväreillä sekä muilla elementeillä. Vaalean ympäristön päälle voi ikään kuin rakentaa kerroksia muilla elementeillä, kuten kalusteilla. Näin tila pysyy raikkaana ja helposti hahmotettavana. Erilaisilla materiaaleilla voidaan korostaa eri kohtia tilassa. Värikkäät ja pehmeämuotoiset kalusteet puolestaan kutsuvat käyttämään niitä.

Kuva 68. Tunnelmakartta tavoitellusta tilasta. (Suvela 2012)

8.3 Materiaalivalintoja

Haastetta luoda tilasta parantava ja viihtyisä lisää vaatimukset terveyskeskus- ja sairaalatilojen materiaaleille. Lattianpäällysteiden tulee kestää kovaakin kulutusta sekä desinfektioaineita ja olla helposti puhtaana pidettäviä. Toimenpidehuone vaatii anti-staattisen lattianpäällysteen sähkövaraukselle herkkien laitteiden takia. Päällysteet eivät saa olla liukkaita kuivana tai märkinä. On otettava huomioon, että myös odotustilan kalusteiden tulee olla helposti puhdistettavia ja pintojen on kestävä desinfektioainetta. Päivystyspoliklinikan laajaan käyttäjäryhmän erikoisen tärkeää suunnittelussa on huomioida hyvin myös eri tavoin liikkumaesteiset, näkö- ja kuulovammaiset sekä vanhukset ja lapset. Näiden erityisryhmien tarpeilla on vaikutusta esimerkiksi materiaalivalinnoissa ja –vaihteluissa, värityksessä ja ovileveyksissä. (RT 96 -10594.)

Pintamateriaaleilla voidaan vaikuttaa turvallisuuteen, toimivuuteen ja terveellisyteen. Esimerkiksi lattiapinnan luistamattomuus, kovuus ja tasaisuus helpottavat liikkuvammaisia. Näkövammaista saattaa puolestaan häiritä tai jopa harhauttaa kiiltävät

pinnat, joita voivat olla niin lasi- peili tai metallipinnat. Esimerkiksi metallinen tukitangon pinta voi heijastushäikäisyn lisäksi olla liukas märkänä ja täten estää tukevan otteen saamisen. Pölyä kerääviä materiaaleja sekä kosketusallergiaa aiheuttavia materiaaleja tulisi välttää allergisten lisäksi kaikkien hyvin voinnin kannalta. Sisustuksen ja kalusteissa kannattaa suosia pesunkestäviä maalipintoja, joista ei irtoa herkimmille allergiaa aiheuttavia hiukkasia. Kosketusallergiaa saattavat aiheuttaa esimerkiksi nikke-li, kromi sekä eräät kumissa käytettävät aineet. (Sisätilojen pintamateriaalit 2010.)

Seinämaterialiksi soveltuvat pölyäkeräämättömät, helposti puhdistettavat materiaalit. Hengitystieallergian kannalta suositellaan kipsilevyjä, rapattuja ja maalattuja kiviseiniä. Paneeleita suositellaan pystyaukkoisina, jotta vältetään pölyä kerääviltä urilta. Allergisten reaktioiden uhkan vuoksi vältettäviä materiaaleja ovat lastulevyt, muovilaminaatit sekä muovitapetit niissä käytettävien liima-aineiden vuoksi. Kaikenlaiset kohokuviot keräävät pölyä, ja esimerkiksi märkätilassa pölyn ja kosteuden yhdistelmä lisää homeen muodostumisen vaaraa. (Sisätilojen pintamateriaalit 2010.) Terveyskeskus- ja sairaalatilojen määräykset täyttäviä lattiamateriaaleja ei ole markkinoilla rajattomasti. Parhaiten hygieniamääräykset täyttäväksi koin muovimaton. Kävin läpi suomalaisia valmistajien ja maahantuojien valikoimia, ja poimin niistä ideaani tukevia vaaleita lämpimänsävyisiä malleja.

8.4 Helppokulkuinen tila

Eräänlaisena johtavana ajatuksena minulla oli tilan hahmottamisen ja kulkemisen helpottaminen materiaalien ja värien avulla. Väreillä ja muilla erilaisilla elementeillä voidaan antaa erinäisiä vihjeitä tilassa liikkumiseen (kuva 69). Vaaleat seinä- ja lattiapinnat tekevät tilasta selkeän ja helpottaa heikkonäköistäkin tilassa liikkujaa. Eriväreillä ja tummuusasteilla voi korostaa tilan eri kohtia. Vaaleilla seinillä heikkonäköisenkin on helpompi erottaa erilaiset opasteet, kun ne eivät sekoitu muuhun ympäristöön. Sisään astuessa on tärkeää, että kävijä pystyy hahmottamaan eri toimintojen sijainnin. Selkeät opasteet ja niiden sijainnit ottavat huomioon kaikki asiakasryhmät, kuten näkövammaiset. (RT 96 -10594.)

Kuva 69. Esimerkkejä erilaisista opasteista. (Suvela 2012)

Ideoin erilaisia elementtejä, jotka yhdessä toimivat sekä opasteina visuaalisen mielenkiintonsa lisäksi. Esimerkiksi lattiamateriaalien vaihtelua voi hyödyntää opasteen tavoin. Esimerkiksi nurkan takaa näkyvä lattiamateriaalin tai -sävyin muutos viestittää kulkusuunnasta (liite 1). Erilaisilla kuvioinneilla lattiassa voisi myös merkitä tilan tärkeimpiä kohtia, kuten esimerkiksi erilaisia info-tiskejä (liite 1). Lattiamateriaaleilla voi lisäksi jaotella tiloja esimerkiksi käyttökohteen mukaan. Kehittelin ideaa, jossa tutkimushuoneet ja muut korkean hygieniatason vaativat huoneet saisivat päällysteekseen yksisävyisen muovimaton. Käytävillä ja esimerkiksi henkilökunnan tiloissa voisi puolestaan käyttää poikkeavaa ja näyttävämpää lattianpäällystettä. Etsinnöissäni en kuitenkaan löytänyt kovin montaa vaihtoehtoa korkean hygieniatason täyttäviä lattiamattoja erikoisemmilla kuvioilla ja pinnoilla. Luonnostelin myös käytävän tärkeään risteyskohtaan taustaseinälle lentävän lintuparven, joka lentosuunnallaan viestittää oikeasta kulkusuunnasta (liite 2).

8.5 Katseenvangitsijat

Löydettyäni suunnitelmalleni suunnan esimerkkikohteiden ja pintamateriaalien kautta aloin luonnostelemaan tilaan yksityiskohtia, jotka tekevät tilasta mielenkiintoisen ja persoonallisen. Suunnitteluni kehysviivoina kulkivat tietenkin terveystakeskustila itses-

sään hygieniasäädöksineen. Tutkimusosiossani käsiteltiin myös tilassa tarvittavaa monimuotoisuutta, eli jotain niin sanottua katseenvangitsijaa. Katseenvangitsija saa tilan tuntumaan persoonalliselta, lisää viihtyvyyttä ja auttaa myös erottamaan tiloja toisistaan. Tutkimusta tehdessäni useassa lähteessä kerrottiin luontokuvan katselemisen rauhoittavista vaikutuksista. Tästä kehitin idean sovelletusta luontokuvasta. Ensimmäinen ideatason versionni oli suuri luontoaiheinen seinä, joka rakentuisi pienistä mosaiikkilaatoista. Tämä pienistä erivärisistä laatoista koostuvana kuva jättää tilaa myös katselijan omalle mielikuvitukselle, ja suurikokoisena teoksena se myös avautuisi erilaisena eri etäisyyksiltä. Mosaiikki olisi myös materiaalina sopiva tilaan helpon puhdistettavuutensa ansiosta. Sama idea toimisi myös lasin pintaan tulostettuna kuvana. Luonnostelin ideaa erimuodoissa: suurehkona seinänkokoisena teoksena sekä pienempinä tauluina, joita voisi asetella monia vierekkäin samalle seinälle. Minulla oli myös ajatus käyttää teoksia tunnelmavalaisimena asettamalla valonlähteen lasin taakse. Tässä ideassa tulee ottaa huomioon teoksen kuvan väri, joka voi muuttaa heijastuvan valon väriä (liite 3).

Vaihtoehtoinen ideani oli tuoda mielenkiintoa seinille maalauksilla. Se on helposti toteutettava idea, joka ei myöskään vie tilaa käytäviltä tai laske hygieniatasoa. Maalaus-ten aiheina voisi käyttää luonnosta tuttuja elementtejä, joihin usein katse kiinnittyy, kuten puun lehvästö, taivaalla lentävä lintuparvi, tuulessa huojuva heinäpelto tai väreilevä veden pinta. Maalattuna valkoiseen seinään vain pienellä kontrastilla ne muistuttavat varjoja, mikä tuo niihin jännittävyyttä. Näin ne eivät myöskään nouse esille liian voimakkaasti ja heikennä tilan hahmottamista (liite 4).

Näitä ideoita yhteen kuroessani luonnostelin kaksi käytävien pintamateriaalivaihtoehtoa (liite 5). Kummassakin vaihtoehdossa on samat lattia- ja seinämateriaalit, eli vaalean beige lattia ja valkoiset seinät. Molemmissa on myös haalean harmaat varjokuvat seinillä. Vaihtoehto 01:ssa on värilliset ovet, jotka tuovat lisäväriä ja määrittelevät tilaa oven takana. Vaihtoehto 02:ssa kaikki ovet ovat puukuvioidut ja osa seinistä on maalattu kokonaan tehostevärillä, jonka vastaseinä on valkoinen (liite 3).

8.6 Ideoiden esittely asiakkaalle

Ennen lopullisia päätöksiäni kävin esittelemässä luonnoksiani osastonhoitaja Jari Hinkkuriselle, jotta saisin jonkinlaista tukea suunnitteluni suunnalle, ja että voisin keskustella suunnitelmasta asiakkaan näkökulmasta. Hän piti ideoitani mielenkiintoisina. Esittelin myös erään uuden idean. Sain idean sermistä, jonka voisi kiinnittää käytävän seinille (kuva 70). Tilanahtauden vuoksi päivystyspoliklinikalla toisinaan lepuaan potilaita vuoteissa käytävillä. Seinällä oleva sermi suojaa ja antaa yksityisyyttä käytävällä vuoteilla makaaville tai muille vuoroaan vastaanotolle odottaville potilaille. Lisäksi sermi myös katkaisee visuaalisesti pitkää käytävätilaa. Lukittuvilla saranoilla sermin saa tarvittaessa käännettyä seinää vasten. Hinkkurinen piti tästä ideasta, vaikka myönnettäköön, että olin itse sen jo ajatellut tuntemattomasta syystä hylätä.

Kuva 70. Luonnos sermistä tilassa. (Suvela 2012)

8.7 Lopullinen suunnitelma

Suunnitelmassani olen painottanut tilan hahmottamista ja tilassa liikkumista, jotka koin tärkeimmiksi muutoskohteiksi juuri Pohjois-Kymen sairaalan ensiapupoliklinikan nykyisissä tiloissa. Päivystyspoliklinikalle saapuvan potilaan keskittymiskykyä voi häiritä esimerkiksi terveydentilasta johtuva huonovointisuus, joten on tärkeää, että tila on niin sanotusti helposti omaksuttava. Tällainen tila on selkeä ja eri toiminnot ovat helposti havaittavissa heti tilaan astuessa (kuva 71). Tätä ajatusta tukevat tekemäni valinnat materiaaleissa ja muussa suunnittelussa.

Kuva 71. Näkymä suoraan ovesta tilaan sisään astuessa. (Suvela 2012)

Ajatukseni pintamateriaaleista pysyivät samoina ideoinnin alusta alkaen. Valitsi lattiämateriaaliksi Upofloorin beigen sävyisen lattiamaton ja seiniin hieman sävytetyn valkoisen maalin. Valkoiset seinä- ja kattopinnat pitävät tilan selkeänä. Vaalea lattia erottuu sävyllisesti seinistä, ja näin heikkonäköinenkin havaitsee lattian ja seinän eron. Tärkeä valintakriteerini oli kuitenkin se, että lattia on lämpimän sävyinen, jotta yhdis-

tettynä valkoisiin seiniin tilasta ei tule kolkko. Seiniä suojaamaan valitsin valkoiset törmäyssuojat, jotta ne eivät erotu seinästä ja korosta käytävän pituutta.

Pohjois-Kymen Sairaalan päivystyspoliklinikalla eri toiminnot sijoittuvat eripuolille tilaa, mikä saattaa hämmentää varsinkin ensikertaa tilassa asioivia. Tilaa ja toimintoja selkiyttämään jaottelin huoneet toimintoihin kuuteen eri kategoriaan. Kategoriat ovat ilmoittautuminen ja hoidon tarpeen arviointi, vastaanottotilat, potilastarkkailutilat, toimenpidetilat, wc-tilat sekä henkilökunnan tilat. Jokaisella kategorialla on oma väriinsä, jolla tilan ovi on päällystetty. Värit olen ottanut suoraan Formican The Original High Pressure Laminate Colors –mallistosta laminaattioviin sopiviksi (kuva 72). Värit olen valinnut myös niin, että ne eroavat tarpeeksi toisistaan ja viestivät sävyllään tilan tärkeydestä tai toiminnasta. Eriväriset ja värikkäät ovet myös rytmittävät pitkää käytävää, jos verrataan niitä vastaavaan käytävään, jossa jokainen ovi on samanlainen (kuva 73).

Kuva 72. Värikkäät ovet erottuvat kaukaa. (Suvela 2012)

Kuva 73. Ovet värittävät tilaa. (Suvela 2012)

Värikoodit avautuvat tilaan tulijalle sisäänkäynnin lähellä sijaitsevasta suuresta kartasta, josta vierailija näkee jaoteltujen huoneiden ja toimintojen lisäksi pohjakuvan tilasta (kuva 74). Opaskartan ja ovien värikoodien lisäksi määrittelin tilan kriittisimmät riskiteyskohdat, joihin suunnittelin opastekyltit. Lisäksi suunnittelin vuoronumerolaitteen yläpuolelle opastekyltin, joka ohjeistaa päivystykseen saapuvaa potilasta toimintamallista.

Kuva 74. Opasteet ja kartta neuvovat tulijaa. (Suvela 2012)

Päädyin ideaani mosaiikkimaisista kuvaseinistä (kuva 75 ja 76). Kuvaseinien kohdat tilassa valitsin sen perusteella, missä ne myös osittain toimivat tilan tunnisteena ja helpottavat erottamaan tilan kohtia toisistaan. Neljän teoksen aiheiksi valitsin metsän, rantakivikon, niityn ja suuren puun, jotka ovat helposti lähestyttäviä luontoaiheita ja ne ovat helposti omaksuttavia monille ihmisille. Yksinkertaiset ja pelkistetyt kuvat antavat tilaa katselijan omalle mielikuvitukselle ja ne saattavat herättää katselijassa omia, henkilökohtaisia muistoja. Kuvaseinän materiaali vaihtui akryylilevyksi paremman kestävyuden ja turvallisuuden vuoksi.

Keskustelu ohjaajani sekä asiakkaan kanssa sai minut ottamaan ideoimani sermit takaisin suunnitelmaan. Sermi siis toimii käytävän seinälle asennettuna suojana esimerkiksi käytävällä odottaville potilaille. Lisäksi sermiä voidaan käyttää vastaanottohuoneissa vaatteenvaihtosuojana. Lopullisessa suunnitelmassani valitsin sermin materiaaliksi valkoiseksi maalatun MDF-levyn, johon on jyrsitty neliömallisia koloja yläosaan. Summittaisennäköisesti leikatut aukot tekevät sermistä kevyemmän oloisen ja

lisäksi sallivat näköyhteyden sen läpi seisomakorkeudella. Lisäksi aukot muistuttavat seinäkuvien mosaiikkimaista pintaa.

Kuva 75. Pienen odotustilan seinällä on iso puu. (Suvela 2012)

Kuva 76. Kuva kukkaniitystä auttaa muistamaan risteyksen. (Suvela 2012)

Aulatilaa selkeyttämään purin suunnitelmassa vanhojen ilmoittautumistiskien välissä olleen seinän (kuva 77). Aulatilassa ei ole tällä hetkellä vaatesäilytystä, joten lisäsin suunnitelmaan vaatenaulakon ja lisäksi lukollisen lokerokaapin asiakkaille tavaroiden säilytykseen. Naulakko ja iso lokerokaappi rajaavat samalla tilaa, ja taakse jää suojaisa nurkka, jonka kalustin lapsia varten. Odotustilojen tuolit ja sohvut ovat kokonaan verhoiltu, joten ne ovat pehmeät ja kutsuvat. Tuolit voidaan verhoilla helposti puhdistettavalla tekonahkalla, jossa on vaihtoehtoina ovien kanssa yhteen sopivia värejä. Suunnitelman yksityiskohdat näkyvät työpiirustuksissa (liite 6).

Kuva 77. Turhaksi jääneen seinän purkaminen antaa uusia tilankäyttömahdollisuuksia. (Suvela 2012)

WC-tilojen materiaaleiksi valitsin keraamiset laatat. Muiden tilojen värimaailma jatkuu samanlaisena vaalean beigellä lattialaatoilla ja valkoisella seinälaatoilla. Ideanani oli kuitenkin vaihtaa materiaali erilaiseksi sen sijaan, että olisi jatkanut samalla muovimatolla wc-tiloihin asti. Keraamisilla laatoilla wc-tila on arvokkaamman oloinen ja muistuttaa kotien wc-tiloja. Lisäksi jokaisessa wc:ssä on yksi mielenkiintoa lisäävä tehosteseinä laatoitettuna sinisävyisellä mosaiikkilaatoilla. Mosaiikkilaatta yhdistyy seinäkuvien ja sermien muotoon.

9 POHDINTA

Työ oli mielenkiintoinen ja onnistuin löytämään siihen itseäni kiinnostavia puolia, joista lähestyä projektia. Aiheessa parantava ympäristö on todella monta eri näkökulmaa ja elementtiä, joista jokaisen tutkimiseen voisi käyttää yhden opinnäytetyön verran aikaa. Esimerkiksi tunto-, kuulo- ja hajuaistien huomioiminen tilasuunnittelussa on mielestäni kiinnostava alue, johon en kuitenkaan tämän opinnäytetyön laajuudessa ehtinyt paneutua.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyöni mielestäni vastaa asettamaani tutkimuskysymykseen ”Miten luoda päivystyksen tiloihin ympäristö, jossa ihminen voi hyvin?”. Kysymykseen ei ole olemassa absoluuttisesti pätevää vastausta, mutta ainakin itselleni tutkimusaineistooni tutustuminen sekä sen pohjalta tekemäni tilapohdinnat avasivat asiaa merkittävästi. Myös asettamani tarkentavat lisäkysymykset ”Millainen tila koetaan viihtyisäksi?” ja ”Millaisilla elementeillä luodaan viihtyisä tila?” ovat selkiytyneet tutkimusosion myötä. Toki opinnäytetyöni on perustunut pitkälti omiin subjektiivisiin päätelmiini, joten seuraava askel voisi olla laajemman tilojen käyttäjäkyselyn toteuttaminen. En kuitenkaan nähnyt kyselyn tekemistä oleelliseksi tämänlaajuisen työn ohessa.

Mielestäni olen onnistunut tavoitteessani tehdä tilasta selkeämmin hahmotettava opastejärjestelmän kautta. Opinnäytetyöni suunnitelmassa tekemäni valinnat pohjautuvat tekemälleni tutkimukselle. Kokonaisuudessaan konseptisuunnitelmani on visuaalisesti sellainen, jota esimerkkikuvieni kautta lähdin hakemaan, eli selkeä, nykyaikainen ja viihtyisä. Suunnitelmassani visuaaliset elementit tukevat tilan toimivuutta, kuten väriovet ja maamerkkeinäkin toimivat seinäkuvat ja sermit. Suunnitelmaa voisi syventää jatkamalla potilas- ja vastaanottohuoneiden sisustamisesta yhtenäiseksi käytäväosuuk-sien kanssa kaikkine kalusteineen.

LÄHTEET

Kirjalliset lähteet:

Anderson, Olle. 2000. Rooms for Care: Interior Design for Healthcare. Bohus: The Bohus County Council, Property Management Administration.

Anttila, Pirkko. 1998. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta, 2. painos. Taito-, taide- ja muotoilualojen tutkimuksen työvälineet. Helsinki: Akatiimi Oy.

Augustin, Sally. 2009. Place Advantage. Applied Psychology for Interior Architecture. Hoboken: John Wiley & Somns, Inc.

Aura, Seppo; Horelli, Liisa; Korpela, Kalevi. 1997. Ympäristöpsykologian perusteet. Helsinki: WSOY.

Kopec, Dak. 2006. Environmental psychology for design. New York: Fairchild Publications, Inc.

LaHood, S.; Vanden Brink, M. 2009. Aesthetics and New Product Development. Teoksessa Evidence-Based Design For Healthcare Facilities, toim. McCullough, Cynthia. Indianapolis: Sigma Theta Tau International.

Latikka, Anne-Maria. 1997. Tilaa mielenterveydelle - Mielenterveys ja fyysinen ympäristö. Helsinki: Stakes.

Liikanen, Hanna-Liisa. 2001. Hyvän asumisen ja elämisen elementit. Helsinki: Ympäristöministeriö.

McCullough, Cynthia S. 2009. Evidence-Based Design for Healthcare Facilities. Indianapolis: Sigma Theta Tau International.

RT 96 -10594. Terveyskeskukset ja terveysasemat.

RT 09 -10884. Esteetön liikkumis- ja toimintaympäristö.

Salonen, Kirsi. 2005. Mieli ja maisemat. Eko- ja ympäristöpsykologian näkökulma. Helsinki: Edita Prima Oy.

Sähköiset lähteet:

Docrates Sairaala. Saatavissa: www.docrates.com [viitattu: 10.9.12]

Hassinen, Kari. 2012. Keskussairaala uudistetaan. Ajankohtaista-tiedoite Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä Carean internetsivuilla. Saatavissa: <http://www.carea.fi/fi/Tietoa%20Careasta/Ajankohtaista/2012/08/31/34> [viitattu 8.9.2012]

James, Georgia. 2012. Listening To Music 'Eases The Stress Of Surgery'. The Huffington Post UK. Saatavissa: http://www.huffingtonpost.co.uk/2012/03/28/listening-to-music-eases-surgery-stress_n_1384665.html?ref=health-news&ir=Health%20Ne [viitattu 12.4.2012].

KoTePa-hanke. 2010. Kouvolan terveysterveyspalveluhanke: väliraportti. Kouvola: Kouvolan kaupungin terveysterveyspalvelut. Saatavissa:http://www.kouvola.fi/material/attachments/5nmjzdCTo/5nHtSUyKi/VALIRAPORTTI_15.1.pdf [viitattu 8.9.2012]

KoTePa-hanke. 2011. Kiinteistötyöryhmän loppuraportti. Kouvola: Kouvolan kaupungin terveysterveyspalvelut. Saatavissa: http://www.kouvola.fi/material/attachments/kotepa-hanke/newfolder_121/5yYBS7LJ5/KIINTEISTORYHMA_loppuraportti_2011_inter.net.pdf [viitattu 8.9.2012]

Pohjois-Kymen sairaala. 2012. Kouvolan kaupungin internet-sivut. Saatavissa: <http://www.kouvola.fi/index/aikuisvaestolle/terveyspalvelut/pohjois-kymensairaala.html> [viitattu: 8.9.2012]

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymä. Saatavissa: <http://www.phsotey.fi/> [viitattu: 18.9.2012]

Sisätilojen pintamateriaalit. 2010. Invalidiliitto Ry. Saatavissa: http://www.esteeton.fi/portal/fi/tieto-osio/rakennettu_ymparisto/materiaalit/ [viitattu: 17.10.2012]

Using music to tune the heart. 2009. Harvard Heart Letter November 2009. Saatavissa: http://www.health.harvard.edu/newsletters/Harvard_Heart_Letter/2009/November/using-music-to-tune-the-heart [viitattu 12.4.2012].

Terveydenhuolto. 2012. SuomiSanakirja.fi: Sivistyssanakirja. Saatavissa: <http://suomisanakirja.fi/terveydenhuolto> [viitattu: 20.9.12]

Vuosikertomus 2011. Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä. Saatavissa: <http://www.phsotey.fi/sivut/sivu.php?id=1572&vy=7010&ryhma=331> [viitattu: 18.9.12]

Suulliset lähteet:

Hinkkurinen, Jari. 2012. Opinnäytetyöhön liittyvät tapaamiset. Kouvola: Pohjois-Kymen sairaala.

Puurunen, Harri. 10.9.2012. Docrates sairaalan esittely. Helsinki: Docrates sairaala.

Ruuti, Kaisu. 17.9.2012. Yhteispäivystys Akuutti24:n tilojen esittely. Lahti: Yhteispäivystys Akuutti24.

Orientoivat lähteet:

Arkkitehtitoimisto Harris-Kjisik, VenhoevenCS, Lead Consultants. 2011. Kotkan hyvinvointipuiston hankesuunnitelma. Liite 5: Arkkitehtisuunnitelma. Kotka: Kotkan kaupunki. Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä. Saatavissa: <http://www.carea.fi/fi/Tietoa%20Careasta/Kymenlaakson%20sairaanhoito-%20ja%20sosiaalipalvelujen%20kuntayhtym%C3%A4/Hyvinvointipuisto/> [viitattu 8.9.2012]

Kobut, Richard L.; Skaggs, Ronald L.; Bobrow, Michael; Thomas, Julia; Payette, Thomas M.; Chin, Sho-Ping. 2008. Building type basics for healthcare facilities, second edition. Hoboken: John Wiley & Sons, Inc.

Yli-Karhu, Tiina; Kotilainen, Helinä; Nykänen, Esa; Porkka, Janne. 2011. Käyttäjälähtöinen Y-talo –hankkeen loppuraportti. HospiCaseY. Seinäjoki: Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri. Saatavissa: http://www.hospicasey.fi/files/Kayttajalahtoinen_Y_talo.pdf [viitattu 20.5.2012].

KUVALUETTELO

Kuva 1. Poliklinikkarakennus. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 2. Tarkkailutila. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 3. Tutkimushuone. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 4. Käytävän materiaalit. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 5. Tutkimushuone. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 6. Opastetaulu. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 7. Ilmoittautumistiski. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 8. Korkea aulatila on päivystyspoliklinikan näyttävien osa. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 9. Takaosan käytävätila. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 10. Lasten leikkitala. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 11. Käsitekartta tutkimuksen avainsanoista. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 12. Tutkimuksen viitekehys. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 13. Säädeltävät valaisimet ja verhot lisäävät potilaan hallinnan tunnetta. Dezeen Magazine, 2010. Saatavissa: <http://www.dezeen.com/2010/01/16/circlebath-by-foster-partners/> [viitattu: 1.10.2012]

Kuva 14. Lumoava luontokuva taustalla voi auttaa potilasta rentoutumaan. World Buildings Directory Online Database, 2008. Saatavissa: <http://www.worldbuildingsdirectory.com/project.cfm?id=4145> [viitattu: 1.10.2012]

Kuva 15. Selkeään ja yksinkertaiseen luontokuvaan on monen helppo samaistua. World Health Design, nro 9, 2010. Saatavissa: <http://www.designandhealth.com/Media-Publishing/Media-PublishingWorld-Health-Design-Previous.aspx.aspx> [viitattu 1.10.2012]

Kuvat 15 ja 16. Birminghamin lasten sairaalan sisustuksessa on hyödynnetty erilaisia luonnosta muistuttavia kuvia. Norman Disney & Young, 2010. Saatavissa: <http://www.ndy.com/news-events/awards/norman-disney-young-shares-uk-award-best-interior-design> [viitattu 1.10.2012]

Kuva 17. Esimerkiksi tuolin erilaiset materiaalit luovat erilaisia tuntemuksia. Sisustusarkkitehtitoimisto Elsa, 2012. Saatavissa: <http://www.elsanomia.fi/cms/index.php?page=tuote-1> [viitattu 3.10.2012]

Kuva 18. Kosketusta kestävät pintamateriaalit, kuten laatat, lisäävät aistivirikkeitä. Kaakelikeskus, 2012. Saatavissa: <http://www.kaakelikeskus.net/sivu.php?id=320> [viitattu: 1.10.2012]

Kuva 19. Selkeät kyltit ja värikoodit ohjaavat tilassa liikkujaa. BVN Architecture, 2011. Saatavissa: http://www.bvn.com.au/projects/robina_hospital_expansion.html?OpenDocument&idx=&pcat=&tpl=ext [viitattu 1.10.2012]

Kuva 20. Näyttävä lasiteos toimii sekä katseenvangitsijana että maamerkinä. World health Design, nro 10, 2010. Saatavissa: <http://www.designandhealth.com/Media-Publishing/Media-PublishingWorld-Health-Design-Previous.aspx.aspx> [viitattu 1.10.2012]

Kuva 21. Toistuva symboli helpottaa muistamisessa. Anne Gummerson Photography, 2008. Teoksessa: Augustin, Sally. 2009. Place Advantage. Applied Psychology for Interior Architecture. Hoboken: John Wiley & Somns, Inc.

Kuva 22. Huurrelaseinä päästää luonnonvaloa käytävään kuitenkin estäen näkyvyyden huoneisiin. KI Furnishing Knowledge, 2012. Saatavissa: <http://www.ki.com/planning/case.aspx?cr=1580&cs=9&item=5> [viitattu: 3.10.2012]

Kuva 23. Epäsuora valaistus luo tunnelmaa ja mielenkiintoa tilaan. Dezeen Magazine, 2012. Saatavissa: <http://www.dezeen.com/2012/08/06/g-clinic-7f-by-kori-architecture-office/> [viitattu 3.10.2012]

Kuva 24. Epäsuora valaistus luo tunnelmaa ja mielenkiintoa tilaan. Best House Design, 2011. Saatavissa: <http://www.besthousedesign.com/2011/02/14/modern-hospital-interior-design-kangbuk-samsung-hospital-total-healthcare-center-hyunjoon-yoo-architect/> [viitattu: 3.10.2012]

Kuva 25. Kirkkaat ja puhtaat värit tekevät tilasta piristävän. Dezeen Magazine, 2011. Saatavissa: <http://www.dezeen.com/2011/03/25/rehabilitation-centre-groot-klimmendaal-by-architectenbureau-koen-van-velsen/> [viitattu 3.10.12]

Kuva 26. Murretut värit rauhoittavat. Dezeen Magazine, 2008. Saatavissa: <http://www.dezeen.com/2008/05/21/mornington-nursing-home-by-lyons-architects/> [viitattu 3.10.2012]

Kuva 27. Maanläheiset värit tutkimushuoneessa toimivat rauhallisena ja miellyttävänä taustana. Balloggphoto, 2008. Teoksessa: Augustin, Sally. 2009. Place Advantage. Applied Psychology for Interior Architecture. Hoboken: John Wiley & Somns, Inc.

Kuva 28. Syvennyksen seinämä suojaa katseilta. Dezeen Magazine, 2011. Saatavissa: <http://www.dezeen.com/2011/01/21/obata-clinic-by-hayato-komatsu-architects/> [viitattu: 3.10.2012]

Kuva 29. Kaarevien muotojen sanotaan pehmentävän tunnelmaa. Dezeen Magazine, 2012. Saatavissa: <http://www.dezeen.com/2012/05/29/dental-office-by-estudio-hago/> [viitattu 3.10.2012]

Kuva 30. Kaarevien muotojen sanotaan pehmentävän tunnelmaa. The World Interior Design Network, 2010. Saatavissa: http://healthcare.worldinteriordesignnetwork.com/news/tct_ward_at_birmingham_childrens_hospital_wins_design_award_101129/ [viitattu 3.10.2012]

Kuva 31. Taide voi olla myös osa kiinteää sisustusta. Dezeen Magazine, 2010. Saatavissa: <http://www.dezeen.com/2010/03/12/d-vision-dental-clinic-by-a1-architects/> [viitattu 3.10.2012]

Kuva 32. Taide voi olla myös osa kiinteää sisustusta. World Health Design, nro 4, 2011. Saatavissa: <http://www.designandhealth.com/Media-Publishing/Media-PublishingWorld-Health-Design-Previous.aspx> [viitattu 3.10.2012]

Kuvat 33 ja 34. Helsinkiläisessä Docrates-syöpäsairaala on hyödynnetty monenlaista taidetta. Suvela, Saara, 2012.

- Kuva 35. Yhteispäivystys Akuutti24:n sisäänkäynti. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 36. Rakennuksen aulatila ulko-oven suuntaan. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 37. Näkymä aulatilaan ulko-ovelta. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 38. Aulan opastekartta. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 39. Huonenumerot. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 40. Ilmoittautumistiskin jälkeen lattiamateriaali vaihtuu. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 41. Käytävä ja lattian opasteraita. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 42. Sinisävyinen tutkimuhuone. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 43. Punaisen teemavärin saanut odotustila. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 44. Pienempi odotustila sinisillä kalusteilla. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 45. Lasten osaston odotustilassa on oranssi teema. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 46. Kappelihuone. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 47. Työntekijöiden taukotila. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 48. Hallinnon puolen käytävän seinävalaisimet. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 49. Docrates Sairaalan julkisivu. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 50. Docratesin ilmoittautumistiski. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 51. Docratesin ensimmäisen kerroksen aulatila. Suvela, Saara, 2012.
- Kuvat 52 ja 53. Eiran sairaalan vuodeosaston tilat. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 54. Docratesin hoituhuone. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 55. Punainen opaskyltti ilmoittautumistiskillä. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 56. Toisen kerroksen pintamateriaaleja. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 57. Punaiset opaskyltit. Suvela, Saara, 2012.
- Kuva 58. Potilaiden pukuhuoneen tunnelmaa. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 59. Seinällä oleva valokuvateos kuvaa syövän kanssa elämistä. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 60. Health Care Hotelin käytävää. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 61. Yhden Health Care Hotelin huoneen sisustus. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 62. Docratesin ensimmäisen kerroksen aula ennen muutoksia. Docrates Sairaala, 2012.

Kuva 63. Lepopaikan kätkevät solutilan yllä on näyttävä äänenhajottaja. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 64. Monissa huoneissa potilaat saavat nauttia mahtavasta merinäköymästä. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 65. Myös Docratesin hyvinvointipalveluiden tiloihin pääsee luonnonvaloa. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 66. Potilaat saavat ylleen japanilaisen aamutakin. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 67. Värikkäät Arne Jacobsenin Svan-tuolit houkuttelevat istumaan toisen kerroksen odotustilassa. Docrates Sairaala, 2012.

Kuva 68. Tunnelmakartta tavoitellusta tilasta. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 69. Esimerkkejä erilaisista opasteista. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 70. Luonnos sermistä tilassa. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 71. Näkymä suoraan ovesta tilaan sisään astuessa. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 72. Värikkäät ovet erottuvat kaukaa. Suvela, Saara, 2012.

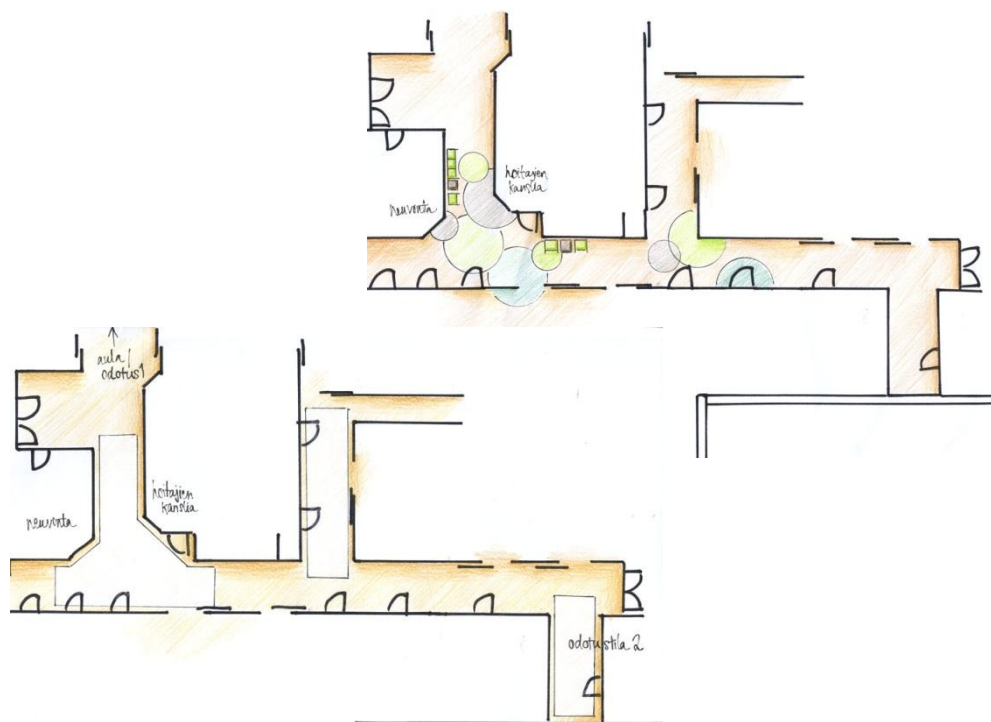
Kuva 73. Ovet värittävät tilaa. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 74. Opasteet ja kartta neuvovat tulijaa. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 75. Pienen odotustilan seinällä on iso puu. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 76. Kuva kukkaniitystä auttaa muistamaan risteyksen. Suvela, Saara, 2012.

Kuva 77. Turhaksi jääneen seinän purkaminen antaa uusia tilankäyttömahdollisuuksia. Suvela, Saara, 2012.

Saara Suvela

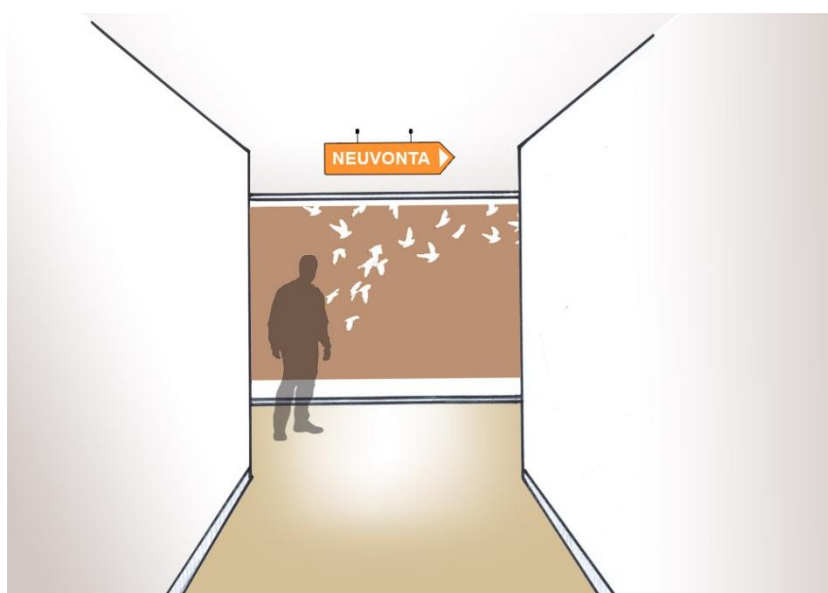
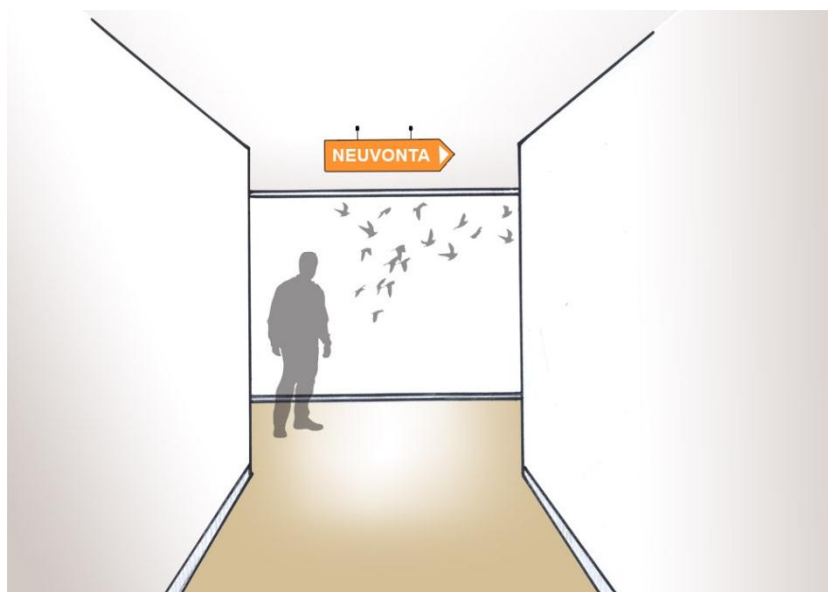
saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Luonnoksia: Lattian materiaalivaihtelu

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala

16.11.2012

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), kaluste-
ja sisustussuunnittelu

Saara Suvela

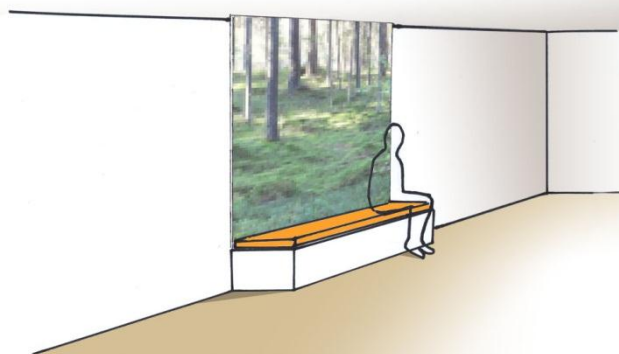
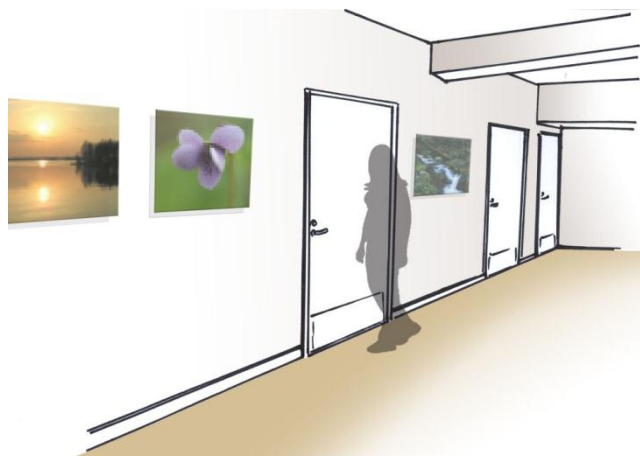
saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Luonnoksia: Suunnannäyttjä-linnut

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala

16.11.2012

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), kaluste-
ja sisustussuunnittelu

Saara Suvela

saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Luonnoksia: Vaihtoehtoja seinäkuville

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala

16.11.2012

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), kaluste-
ja sisustussuunnittelu

Saara Suvela

saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Luonnoksia: Varjokuvat seinällä

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala

16.11.2012

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), kaluste-
ja sisustussuunnittelu

Vaihtoehto 01

Tehosteväriset ovet

Valkoiset seinät, joilla
projisoidut varjokuvat

Lisäksi kuvaseinä-teoksia

Vaihtoehto 02

Puun pintaa
jäljittelevät ovet

Tehostevärinen seinä,
jonka vastaseinällä
projisoituja kuvia

Saara Suvela

saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Luonnoksia: Kaksi sisustusvaihtoehtoa

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala

16.11.2012

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), kaluste-
ja sisustussuunnittelu

PIIRUSTUSNRO	SISÄLTÖ	MK	PVÄ
002-100	Asemapiirustus	-	16.11.2012
002-101	Pohjapiirustus	1:200	16.11.2012
002-102	Kalustepohjapiirustus	1:200	16.11.2012
002-103	Pintamateriaalipiirustus	1:200	16.11.2012
002-104	Leikkaukset A-A / B-B	1:50	16.11.2012
002-105	Leikkaus C-C	1:50	16.11.2012
002-106	Leikkaus D-D	1:50	16.11.2012
002-107	Leikkaukset E-E / F-F	1:50	16.11.2012
002-108	Väliovien värikoodit	1:200	16.11.2012
002-109	Opastaulut	-	16.11.2012
002-110	Opaskartta	-	16.11.2012
002-111	Opasteiden sijoittelu	1:200	16.11.2012
002-112	Ovinumerointi	-	16.11.2012
002-113	Seinäkuvat	-	16.11.2012
002-114	Sermi	-	16.11.2012
002-115	Pohjapiirustus Aula	1:50	16.11.2012
002-116	Huonekortti Aula 1/2	-	16.11.2012
002-117	Huonekortti Aula 2/2	-	16.11.2012

Saara Suvela

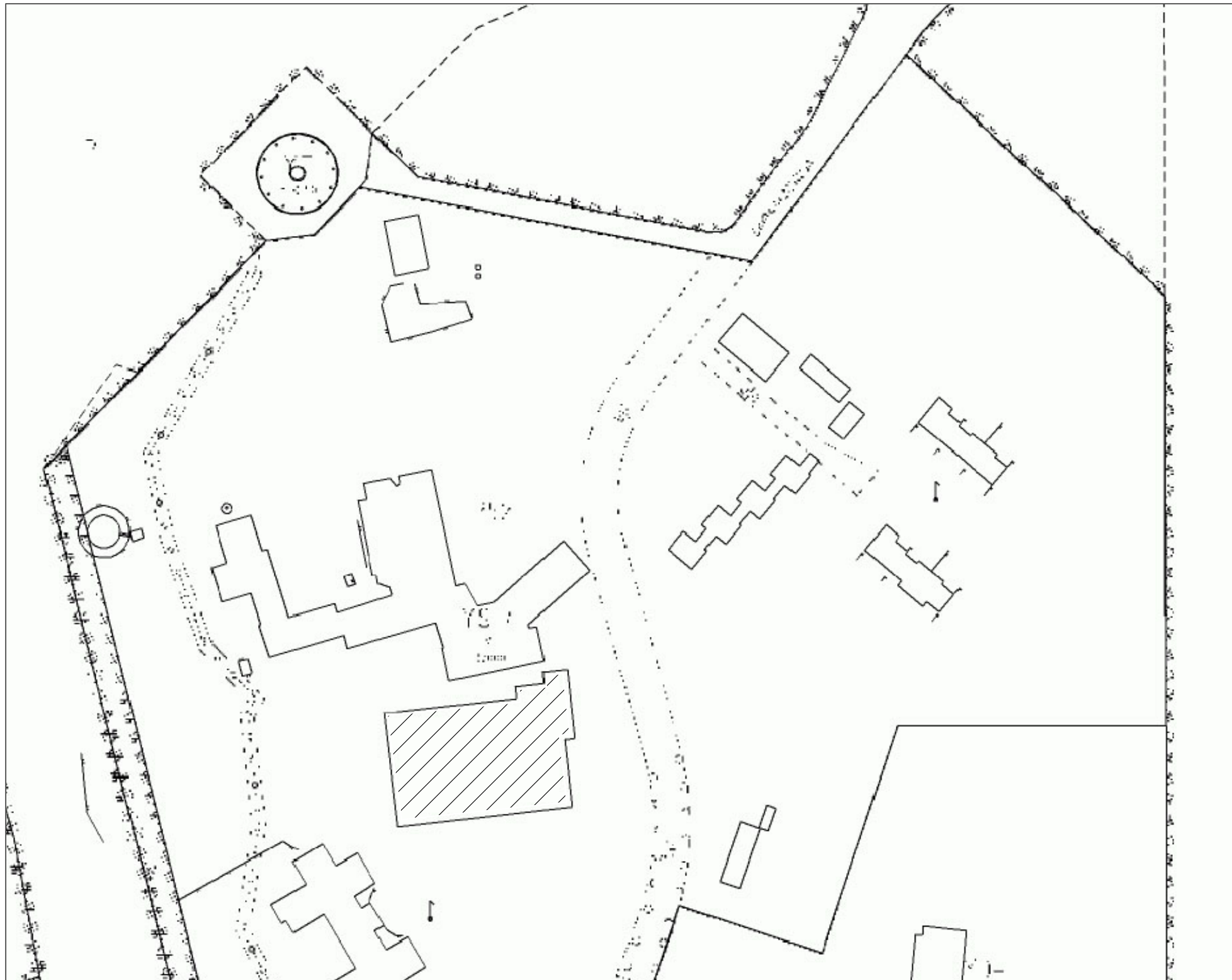
saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Piirustusluettelo

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala

16.11.2012

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), kaluste-
ja sisustussuunnittelu

(Kouvolan Karttapalvelu 2012)

Ilmakuva Sairaalamäeltä (Kouvolan Karttapalvelu 2012)

 Päivystyspoliklinikka-
rakennus

Saara Suvela
saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala
Sairaalamäki 3C
45750 Sairaalamäki

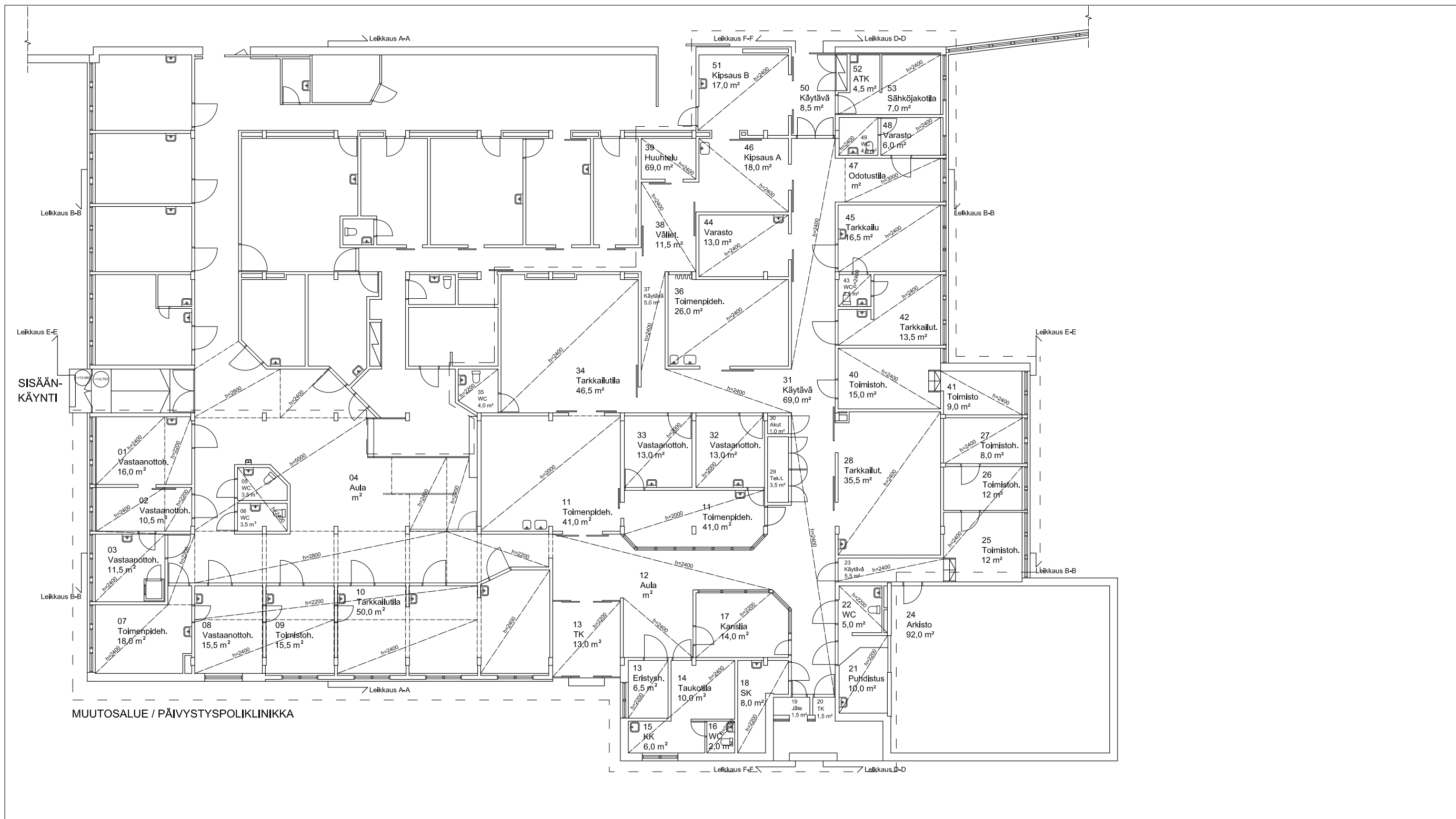
Asemapiirustus
002-100

16.11.2012

Ei mittakaavassa

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja
sisustussuunnittelu

MITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.

Saara Suvela

saara.suvela@gmail.com
 +358 456 302 349

Päivystyspoliklinikka
 Pohjois-Kymen Sairaala
 Sairaalankuja 3C
 45750 Sairalamäki

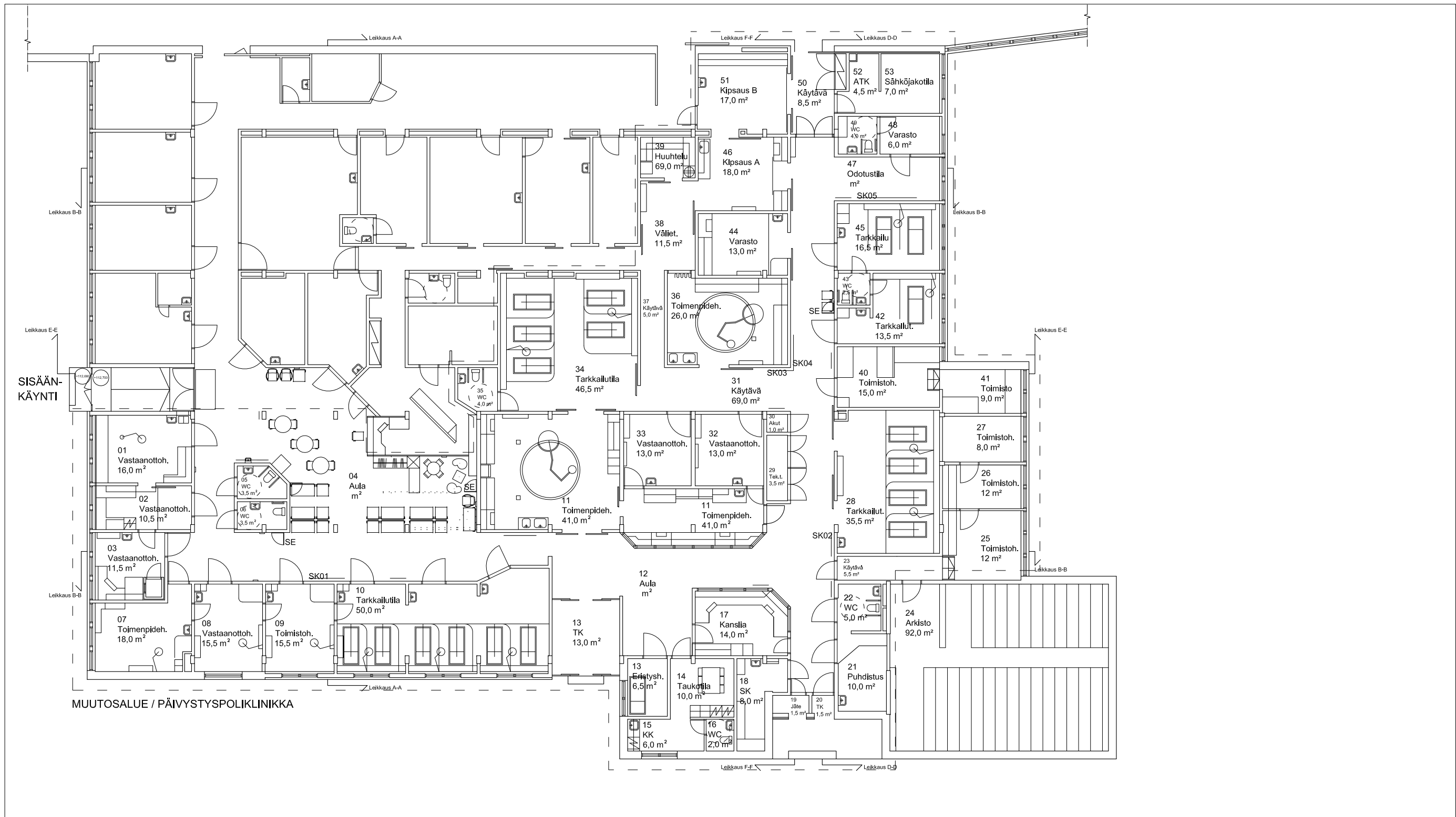
Pohjapiirustus
 002-101

16.11.2012

M 1:200

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja sisustussuunnittelu

MITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
 TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.

Saara Suvela

saara.suvela@gmail.com
 +358 456 302 349

Päivystyspoliklinikka
 Pohjois-Kymen Sairaala
 Sairaalamäki 3C
 45750 Sairaalamäki

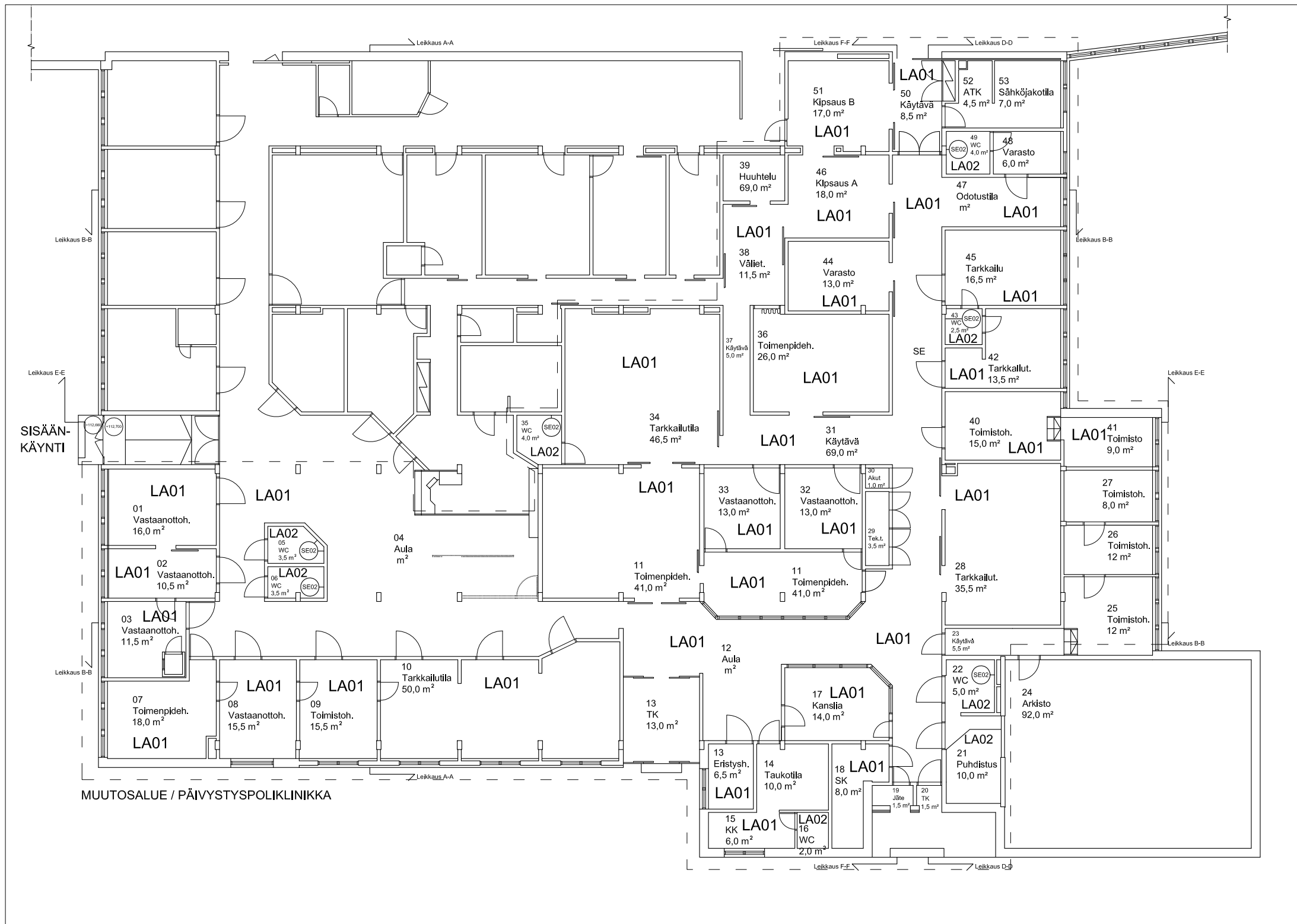
Kalustepohjapiirustus
 002-102

16.11.2012

M 1:200

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja sisustussuunnittelu

MITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
 TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.

Pintamateriaalit

Lattiat

LA01 Upofloor Estrad ESD Muovimatto Sävy 47007

WC-tilat:

LA02 Pukkila Arkitekt Color lasitettu klinkkeri Sävy L. Sand Karhea Koko 97 x 97 mm

Seinät

SE01 Tikkurila Luja pintamaali himmeä Sävy Tikkurila Symphony F458

WC-tilat:

SE02 Pukkila Arkitekt Color Peruslaatta 97 x 97 mm Sävy White matt Himmeä

WC-tilan tehosteseinä:

SE03 Pukkila Kristallimosaiikki Sininen Mix 23 x 23 mm Himmeä

Saara Suvela

saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala
Sairaalankuja 3C
45750 Sairalamäki

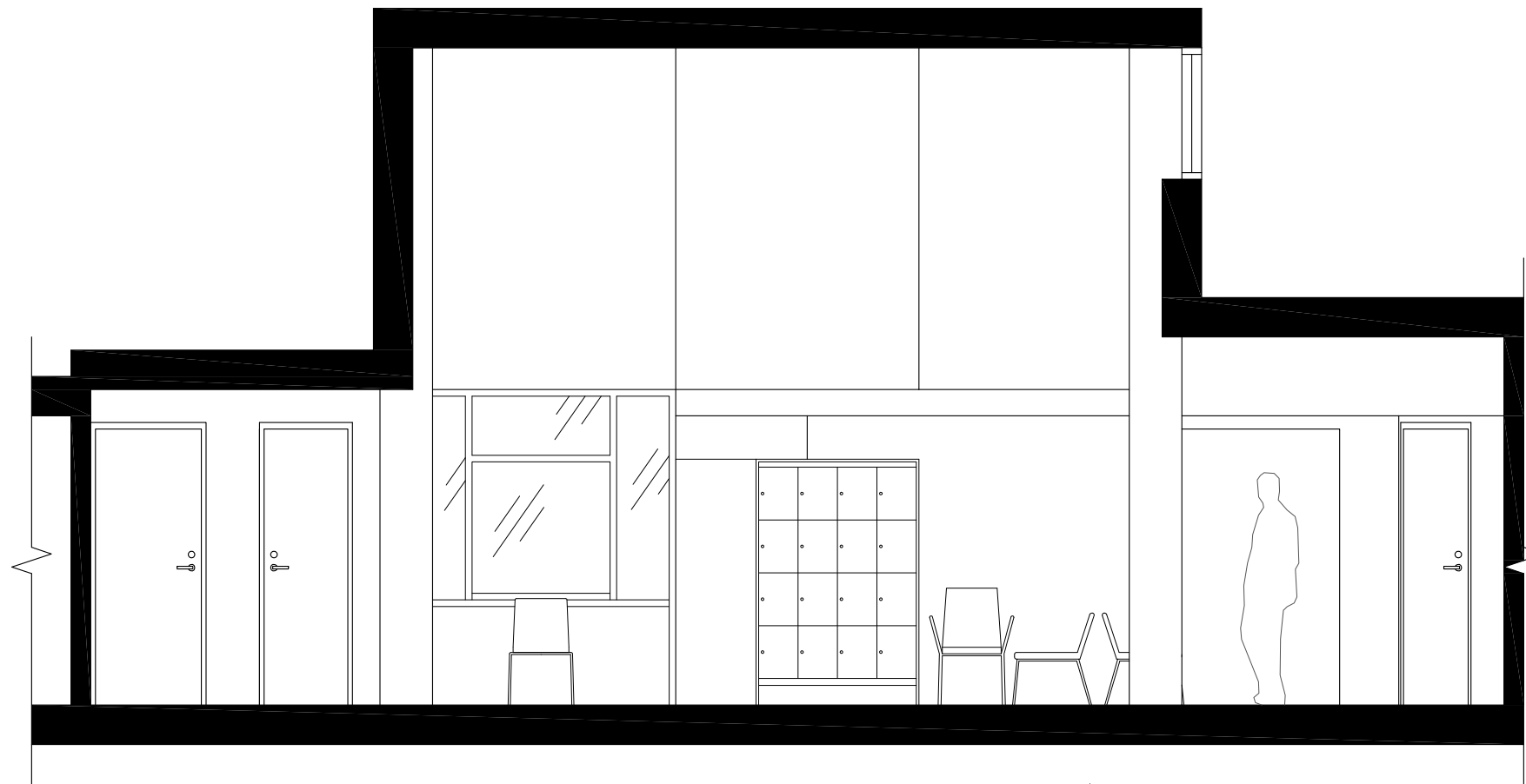
Pintamateriaalipiirustus
002-103

16.11.2012

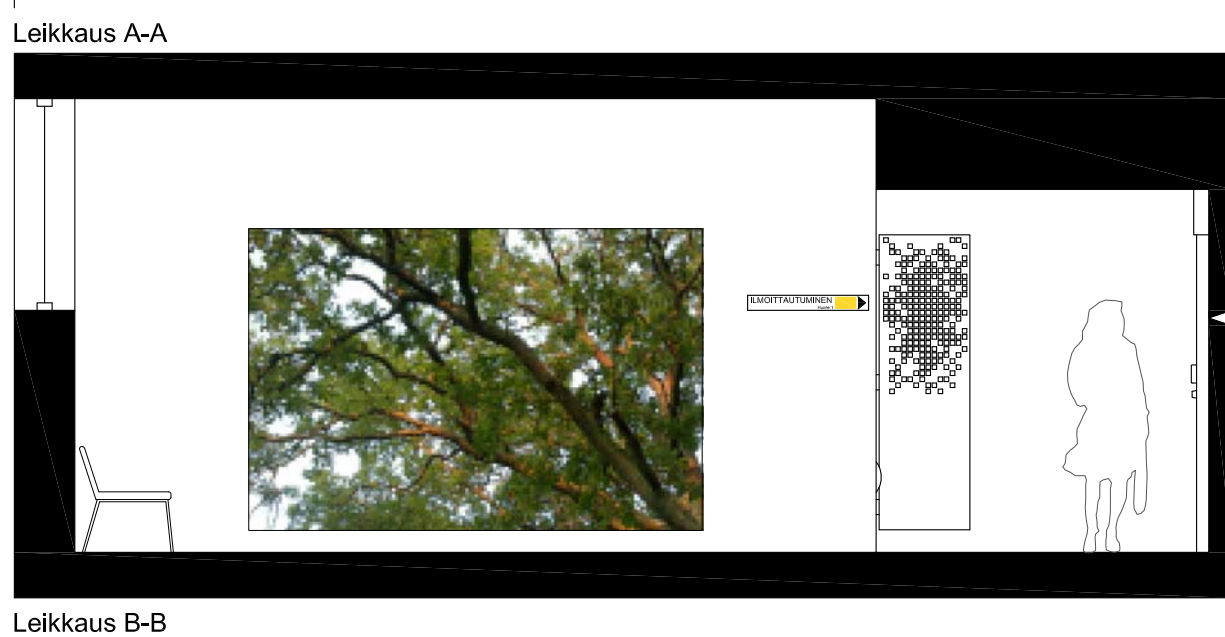
M 1:200

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja sisustussuunnittelu

MITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.

Leikkaus A-A

Leikkaus B-B

Saara Suvela

saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala
Sairaalankuja 3C
45750 Sairaalamäki

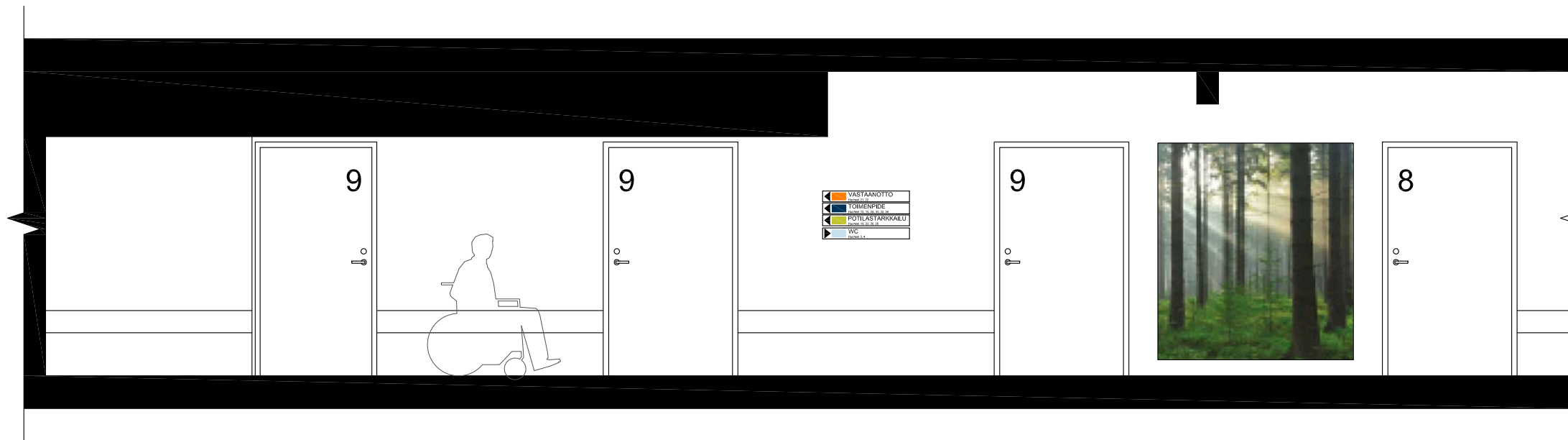
Leikkaukset A-A / B-B
002-104

16.11.2012

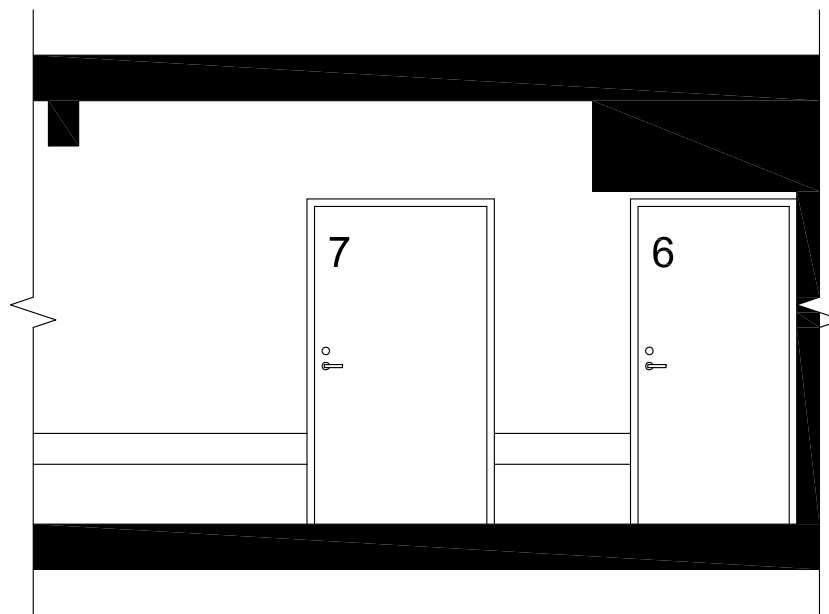
M 1:50

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja sisustussuunnittelu

MITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.

Leikkaus C-C

Leikkaus C-C

Saara Suvela

saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala
Sairaalankuja 3C
45750 Sairaalamäki

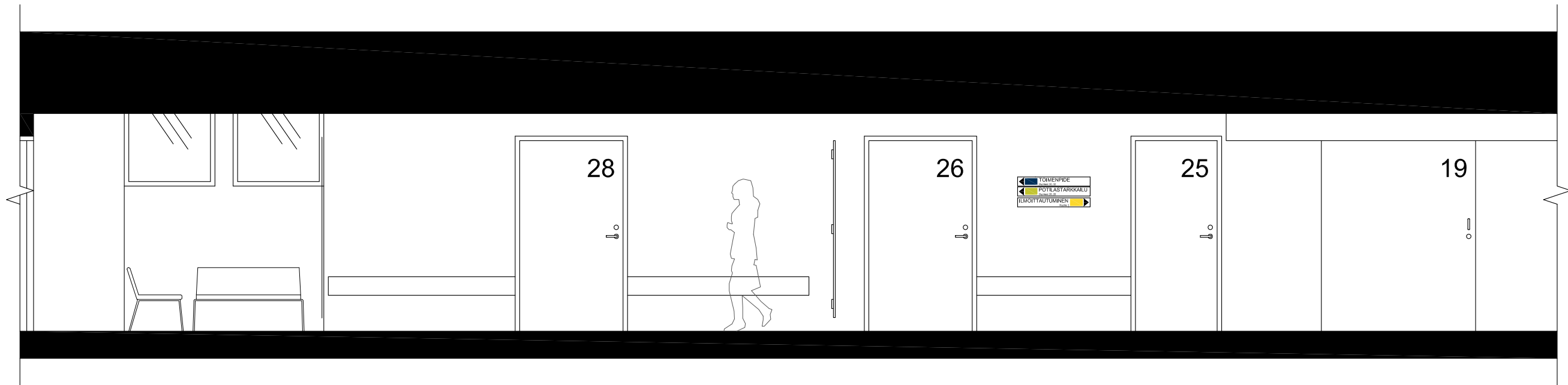
Leikkaus C-C
002-105

16.11.2012

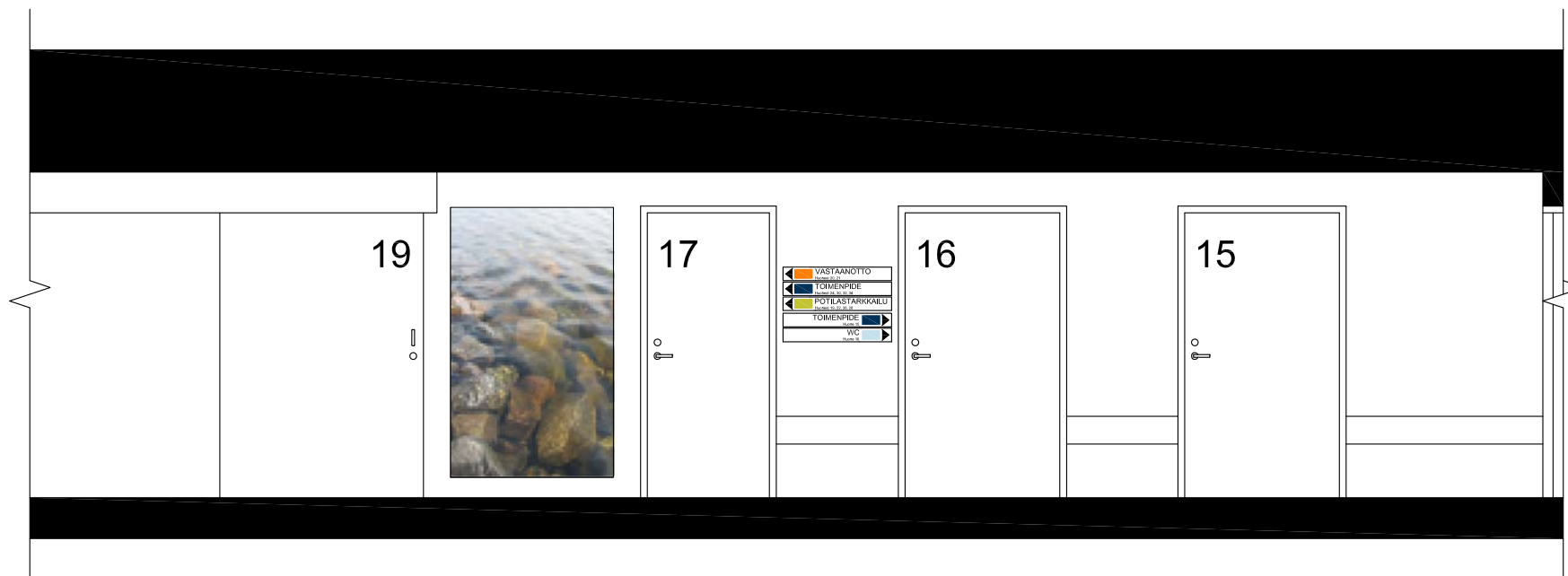
M 1:50

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja sisustussuunnittelu

MITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.

Leikkaus D-D

Leikkaus D-D

Saara Suvela

saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala
Sairaalankuja 3C
45750 Sairaalamäki

Leikkaus D-D
002-106

16.11.2012

M 1:50

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja sisustussuunnittelu

MITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.

Leikkaus E-E

Leikkaus F-F

Saara Suvela

saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala
Sairaalankuja 3C
45750 Sairaalamäki

Leikkaukset E-E / F-F
002-107

16.11.2012

M 1:50

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja sisustussuunnittelu

MITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.

Väliovien värit jaoteltu tilojen mukaan:

VO01 Ilmoittautuminen ja hoidon tarpeen arviointi-tilat

F1485 Chrome Yellow

VO02 Vastaanottotilat

K3210 Levante

VO03 Potilastarkkailutilat

F5341 Wasabi

VO04 Toimenpidetilat

F7914 Marine Blue

VO05 WC-tilat

F6905 Sheer

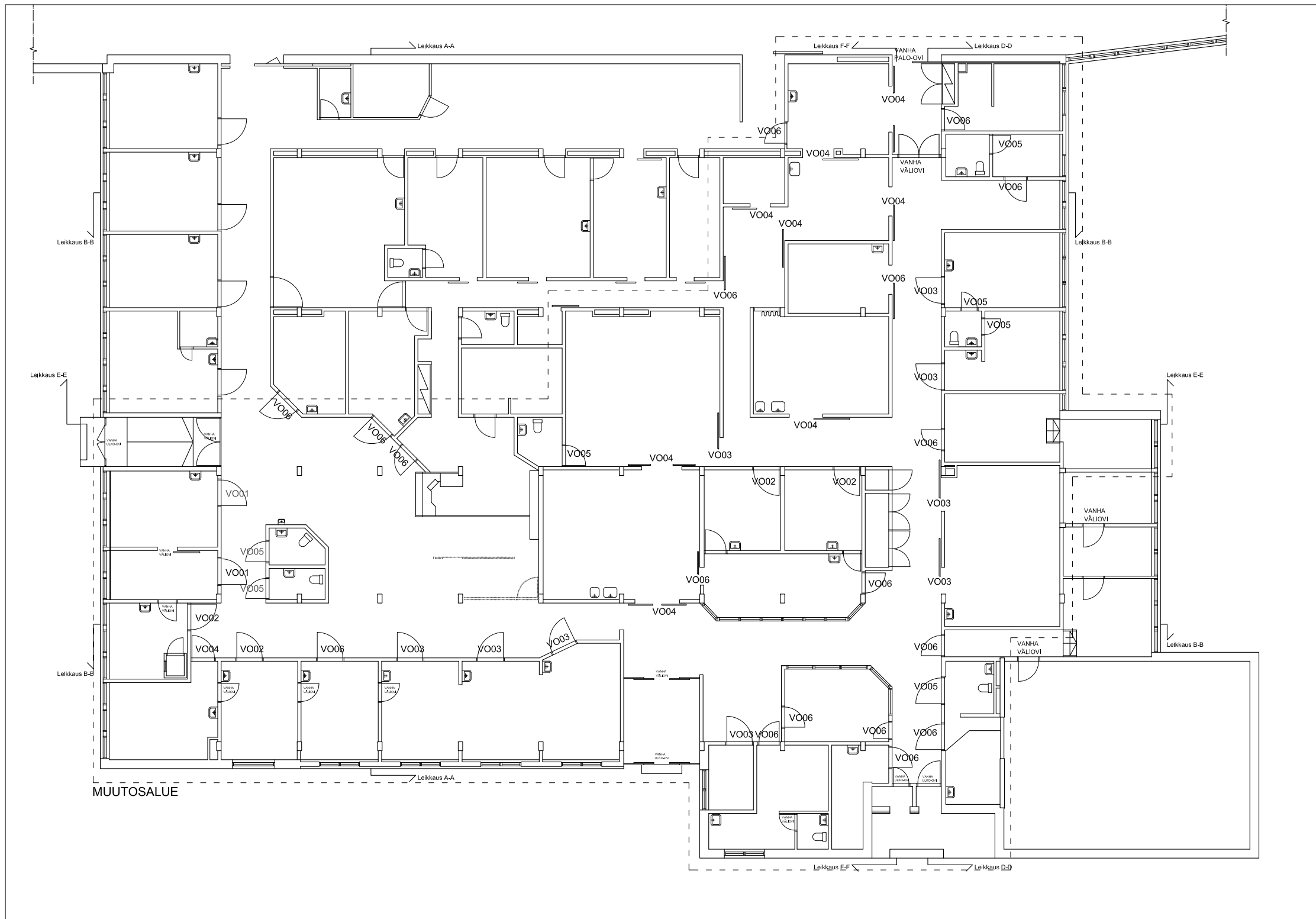

VO06 Henkilökunnan tilat

F5344 Seed

Värit Formican The Original High Pressure Laminate Colors -mallistosta.

Saara Suvela

saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala
Sairaalanukuja 3C
45750 Sairaalamäki

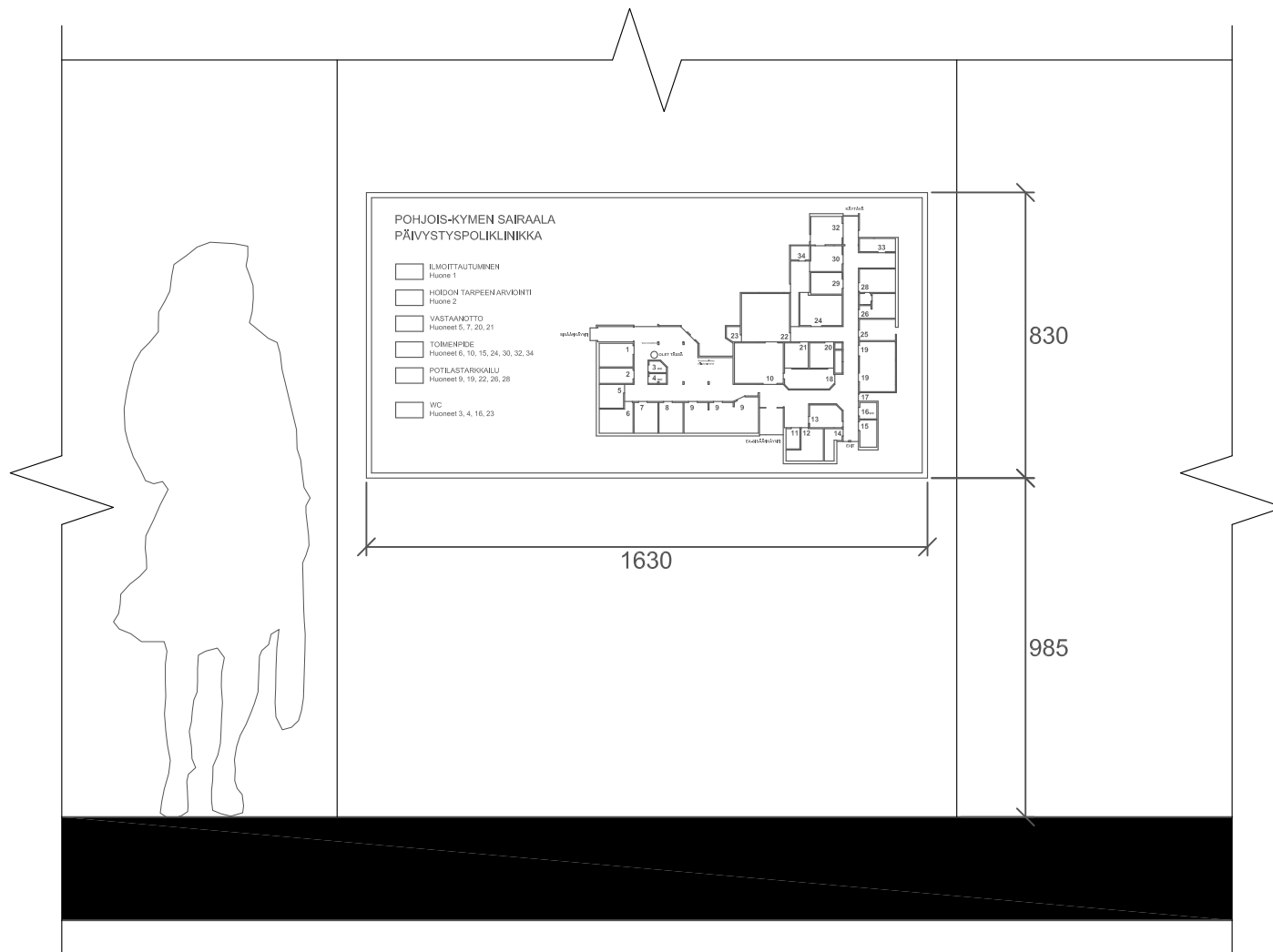
Väliovien värikoodit
002-108

16.11.2012

M 1:200

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja sisustussuunnittelu

MITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.

OT02 Opaskartta M 1:20

**Päivystys
Ilmoittautuminen**

Ota
VUORONUMERO,
ole hyvä!

Hyvä asiakas,
ilmoittautuaksesi päivystykseen ota vuoronumero laitteesta
ja istu odottamaan vuoroasi. Vuoronumerosi ilmaannuttua
näytölle, siirry huoneeseen numero 1 (keltainen ovi).

OT01 Vuoronumero-opaste
M: 1:5

VASTAANOTTO
Huoneet 21, 22

TOIMENPIDE
Huoneet 10, 15, 24, 30, 32, 34

POTILASTARKKAILU
Huoneet 19, 22, 26, 28

WC
Huoneet 3, 4

OT03 Suuntaopaste M 1:200

OT09 Opastekartta: OT02 pienennettynä 1:4

Opasteiden tunnusväreissä käytetään ovilaminaattimalliston värikarttaa vastaavia värejä.

Opasteet OT03-OT08 asennetaan seinälle niin, että yläreunan korkeus on 1700 mm.

ILMOITTAUTUMINEN
Huone 1

VASTAANOTTO
Huoneet 5, 7

TOIMENPIDE
Huone 6

WC
Huoneet 3, 4

VASTAANOTTO
Huoneet 20, 12

TOIMENPIDE
Huoneet 10, 15, 24, 30, 32, 34

POTILASTARKKAILU
Huoneet 19, 22, 26, 28

WC
Huone 16

OT04 Suuntaopaste M 1:200

ILMOITTAUTUMINEN
Huone 1

ULOSKÄYNTI

VASTAANOTTO
Huoneet 20, 21

TOIMENPIDE
Huoneet 24, 30, 32, 34

POTILASTARKKAILU
Huoneet 19, 22, 26, 28

OT05 Suuntaopaste M 1:200

ILMOITTAUTUMINEN
Huone 1

WC
Huone 16

TOIMENPIDE
Huone 34

WC
Huone 23

TOIMENPIDE
Huone 15

WC
Huone 16

OT07 Suuntaopaste M 1:200

OT06 Suuntaopaste M 1:200

ILMOITTAUTUMINEN
Huone 1

OT09 Suuntaopaste M 1:200

TOIMENPIDE
Huoneet 30, 32

POTILASTARKKAILU
Huoneet 26, 28

ILMOITTAUTUMINEN
Huone 1

OT08 Suuntaopaste M 1:200

Saara Suvela
saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

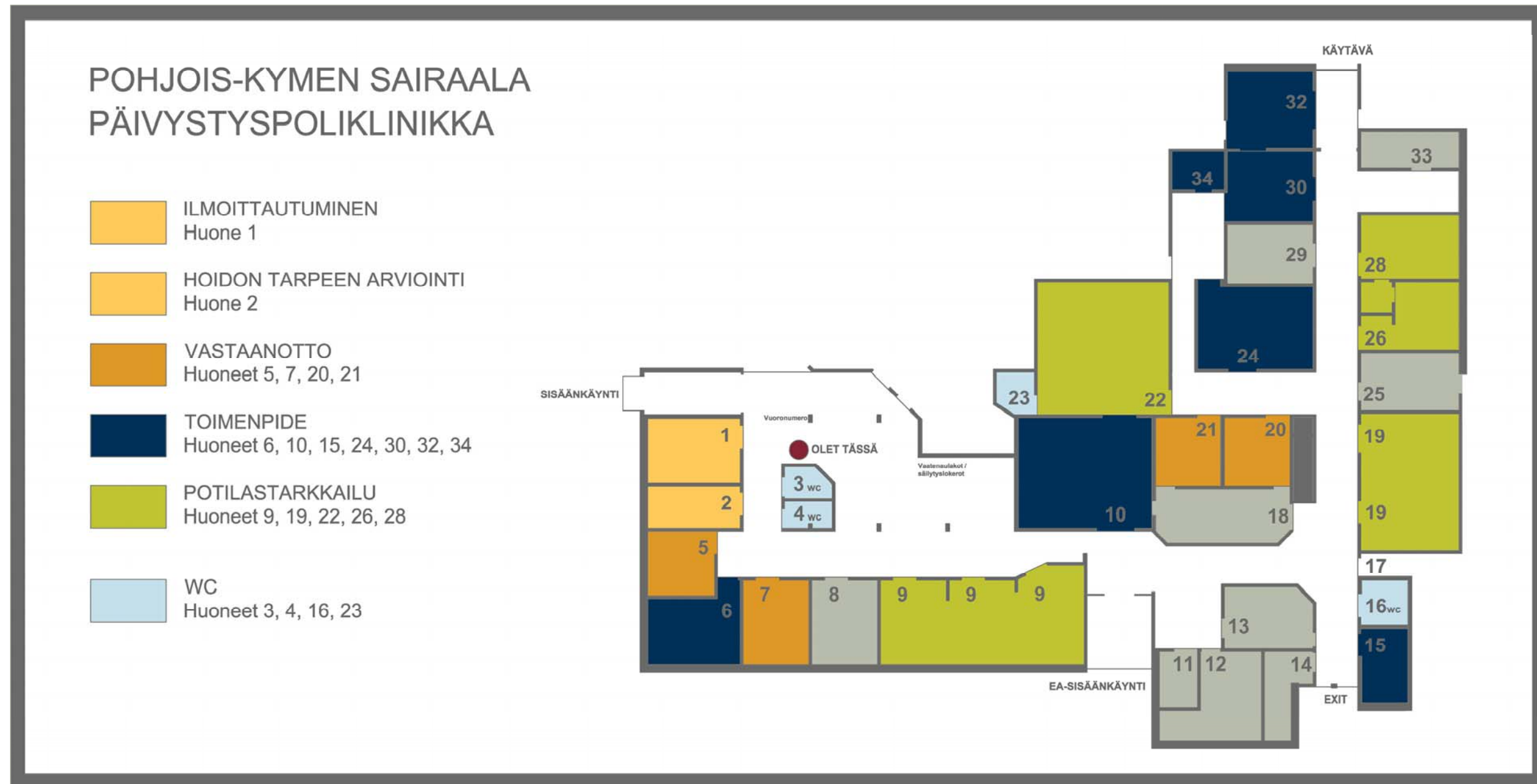
Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala
Sairaalankuja 3C
45750 Sairaalamäki

Opastaulut
002-109

16.11.2012

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja sisustussuunnittelu

MITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.

OT02 Opaskartta

Opasteiden tunnusväreissä käytetään ovilaminaattimalliston värikarttaa vastaavia värejä.

Opaskartan sijoitus näkyy liitteellä "Opasteiden sijoittelu".

Saara Suvela

saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala
Sairaalankuja 3C
45750 Sairalamäki

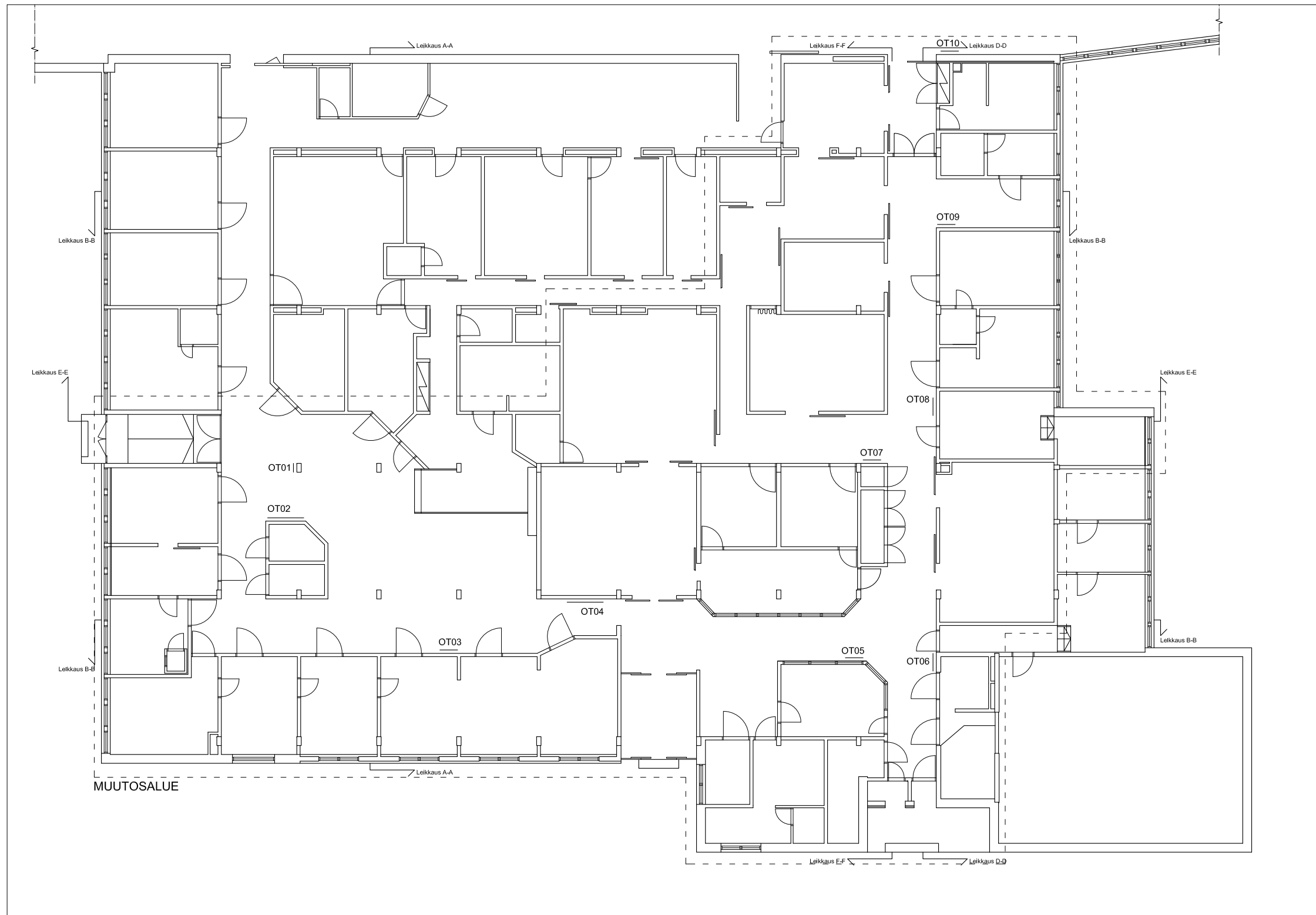
Opaskartta
002-110

16.11.2012

Ei mittakaavassa

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja sisustussuunnittelu

MITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.

Opasteiden sijoittelu

OT01 Vuoronumero-opaste

OT02 Opastekartta

OT03 Suuntaopaste

OT04 Suuntaopaste

OT05 Suuntaopaste

OT06 Suuntaopaste

OT07 Suuntaopaste

OT08 Suuntaopaste

OT09 Suuntaopaste

OT10 Kartta

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala
Sairaalankuja 3C
45750 Sairaalamäki

Opasteiden sijoittelu
002-111

16.11.2012

M 1:200

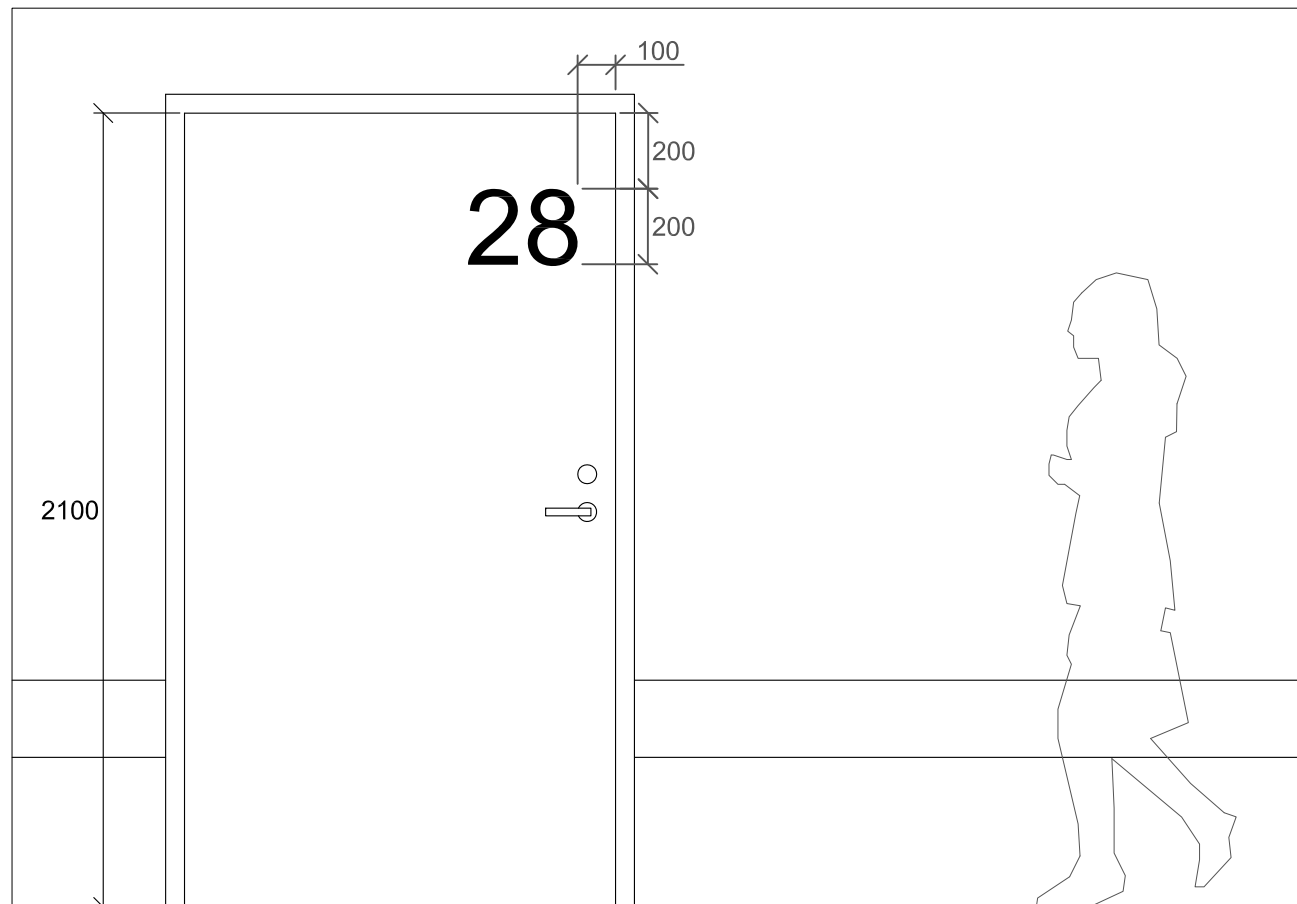
KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja
sisustussuunnittelu

MITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.

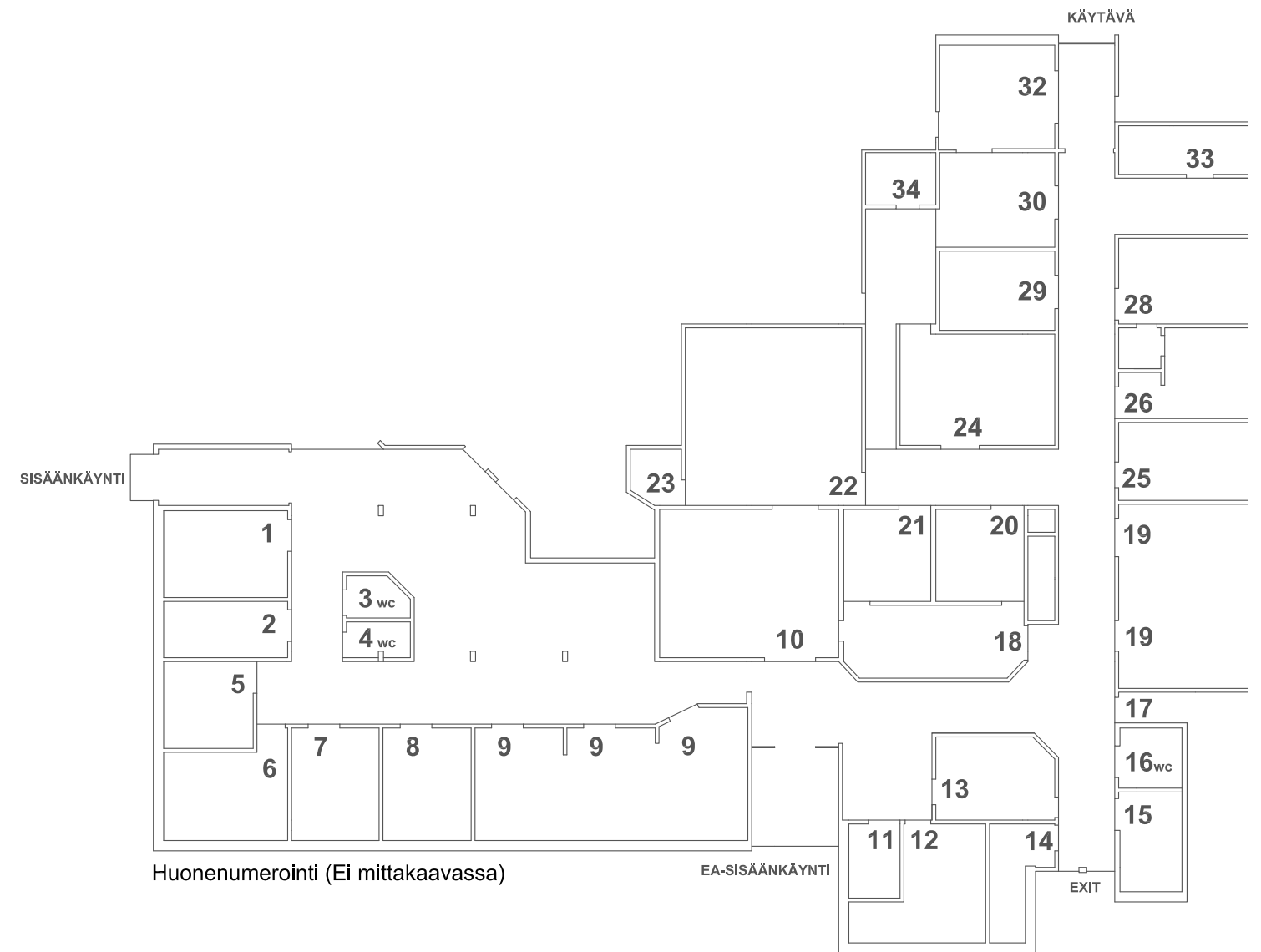
Saara Suvela

saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

M 1:20 Ovinumero mustalla oven aukeamisreunassa

Numeron korkeus 200 mm

Huonenumerointi (Ei mittakaavassa)

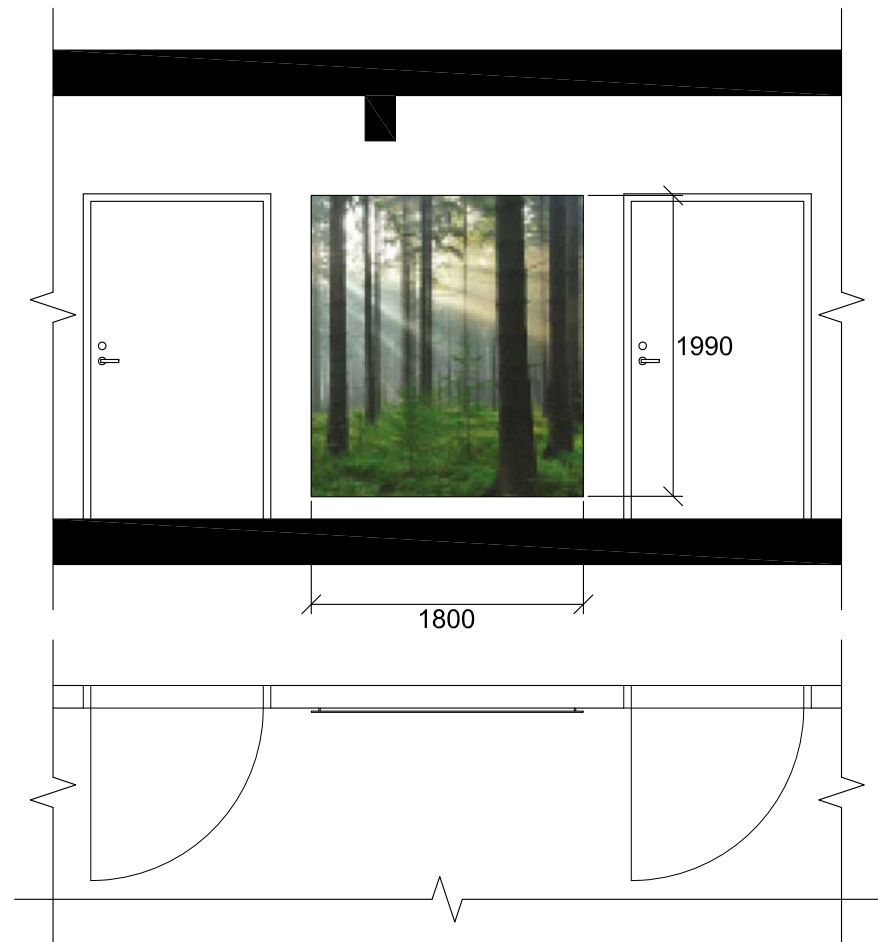

Saara Suvela

saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala
Sairaalankuja 3C
45750 SairalamäkiOvinumerointi
002-112

16.11.2012

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja
sisustussuunnitteluMITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.

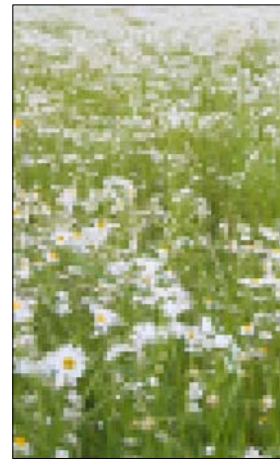
Seinäkuva SK01 leveys 1800 mm korkeus 2140 mm M 1:50

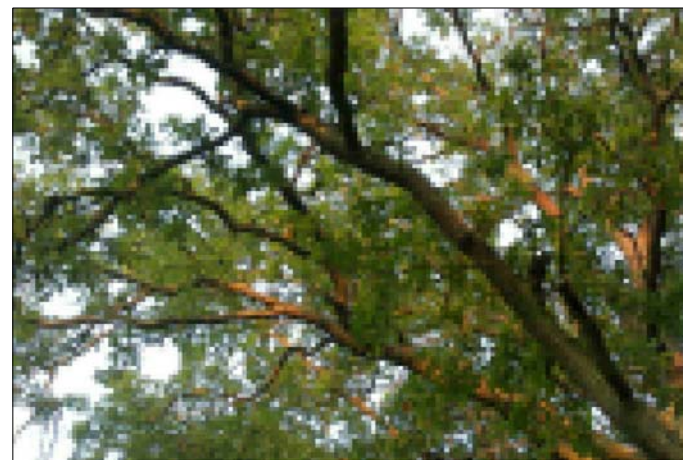
Malli värineliöistä M 1:1

Seinäkuva SK02 leveys 1200 mm korkeus 2140 mm

Seinäkuvat SK03 / SK04 leveys 1200 / 1800 mm korkeus 2140 mm

Seinäkuva SK05 leveys 3000 mm korkeus 2140 mm

Seinäkuvat

20 mm x 20 mm värillisistä neliöistä koostuva luontokuva printattuna akryylilevyille.

Akryylilevyn paksuus 8 mm.
Kiinnitys kannakkeilla 20 mm seinästä
150 mm korkeudelle.

Seinäkuvienv sijoittelu näkyy kalustepohjakuvassa ja leikkauskuvissa.

Saara Suvela
 saara.suvela@gmail.com
 +358 456 302 349

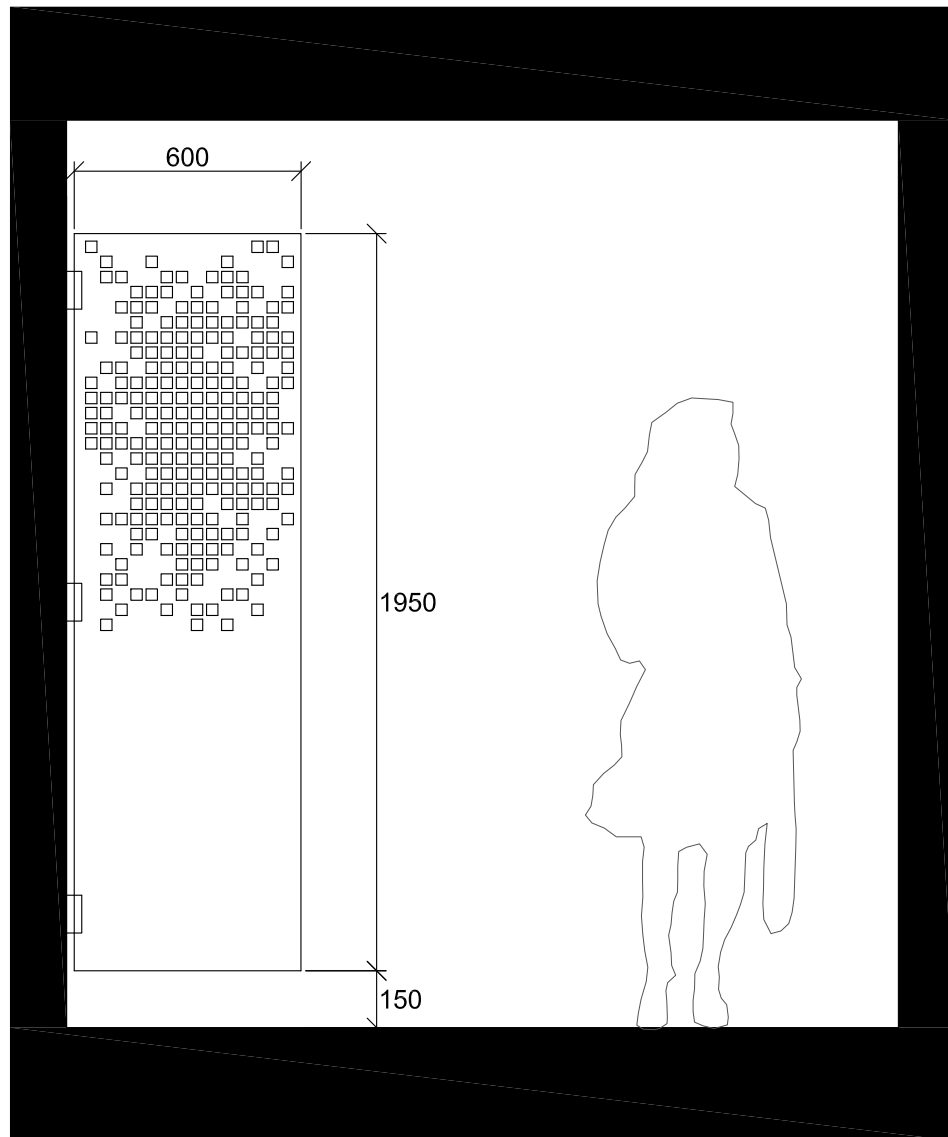
Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala
Sairaalankuja 3C
45750 Sairalamäki

Seinäkuvat
002-113

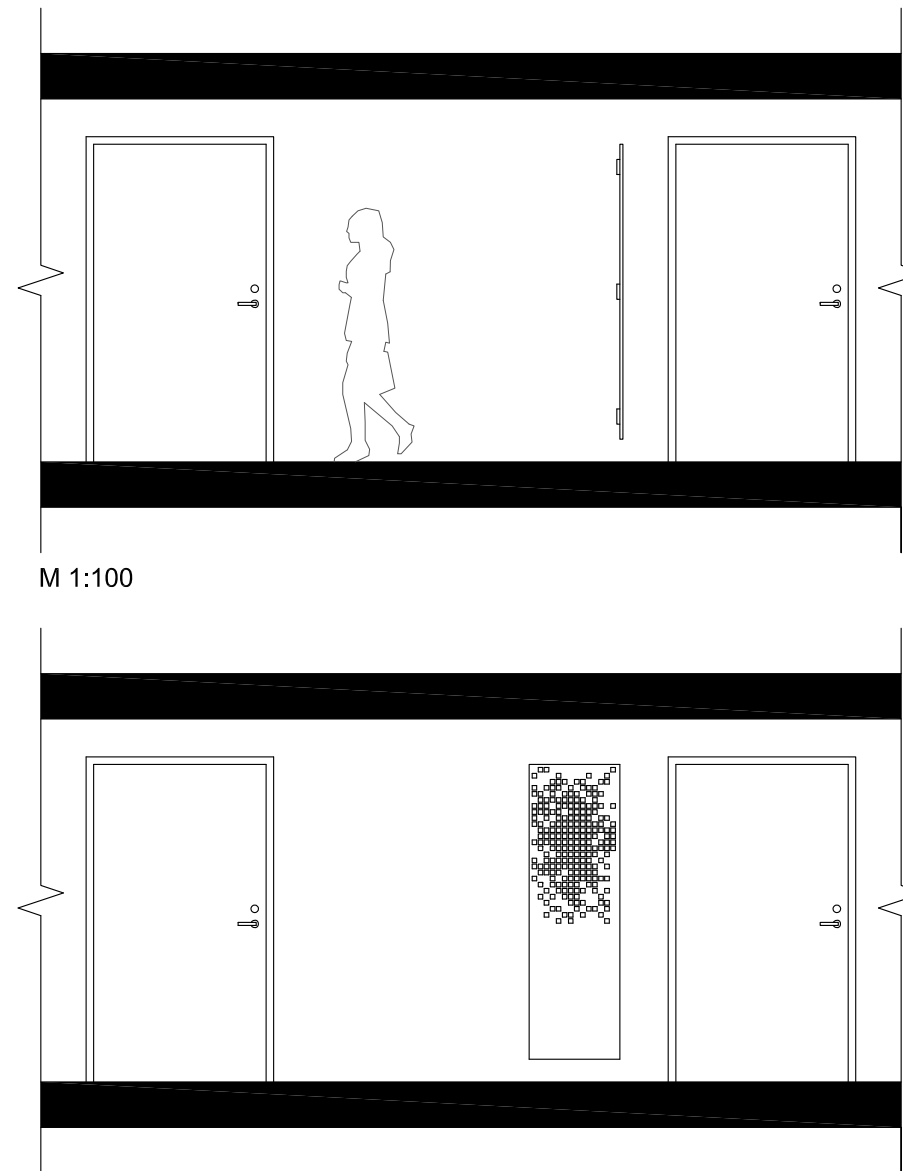
16.11.2012

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja sisustussuunnittelu

MITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.

Sermin sivuprofiili M 1:20

Sermi taitettuna seinää vasten M 1:100

SE Sermi

Liite 6/16

Materiaali maalattu MDF, paksuus n. 20 mm.
Sävy valkoinen.

Lukittuvat saranat, joiden avulla sermin voi
tarvittaessa kääntää seinään päin.

Sermien sijainti näkyy kalustepohjakuvassa.

Saara Suvela

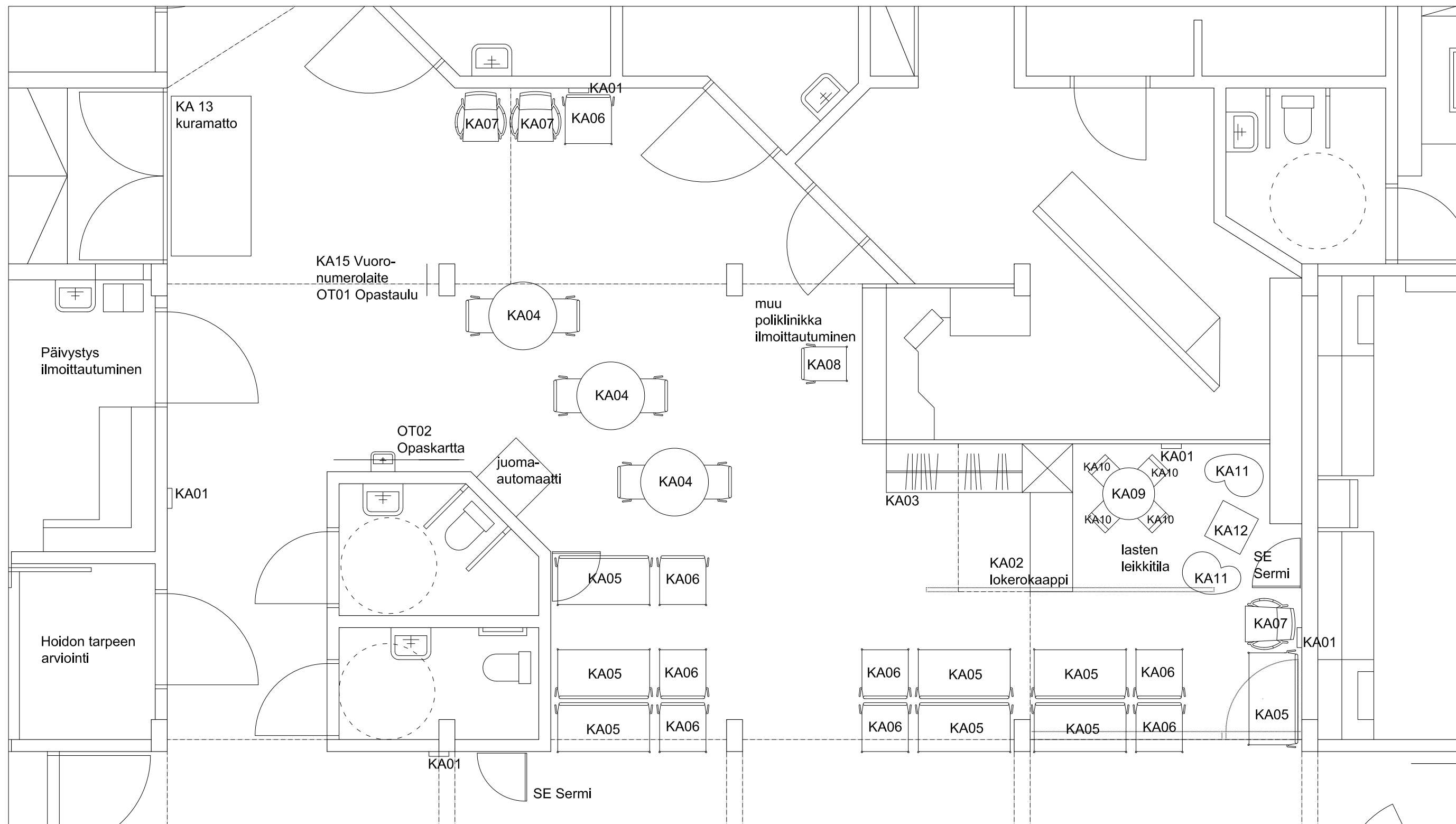
saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Päivystyspoliklinikka Sermi
Pohjois-Kymen Sairaala 002-114
Sairaalankuja 3C
45750 Sairaalamäki

16.11.2012

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja
sisustussuunnittelu

MITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.

Saara Suvela

saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala
Sairaalankuja 3C
45750 Sairaalamäki

Pohjapiirustus Aula
002-115

16.11.2012

M 1:50

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja sisustussuunnittelu

MITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.

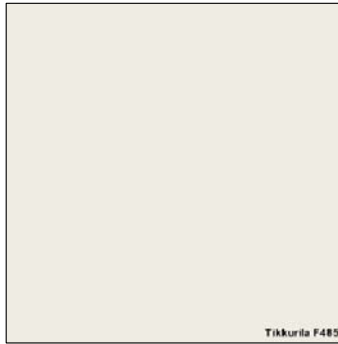
LATTIAMATERIAALI

Upofloor Estrad ESD
Muovimatto Sävy 47007

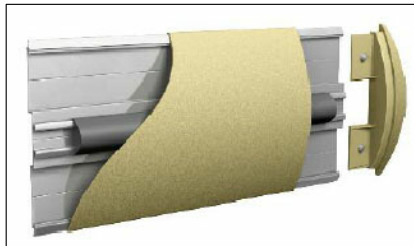
SEINÄMAALI

Tikkurila Luja pintamaali
himmeä
Sävy Tikkurila Symphony
F458

TÖRMÄYSSUOJA

Acrovyn crashrail SCR80M
Väri 9003 Snow White
Asennuskorkeus
yläreunasta 600 mm
Asennetaan käytäville
vapaaseen seinätilaan.

KA 01 SEINÄVALAISIN

Astro Lighting Manerbio
Modern Seinävalaisin 250
mm x 60 mm
Tammipinta
Asennuskorkeus
yläreunasta 1700 mm

KA02 LOKEROKAAPPI

Punta LK4302
4 x 4 lokeroa
Ovikorkorkeus 402 mm,
ovileveys 300 mm
Tammiviiluovet
Ovissa Abloy Classic
-sylinterilukot
Kaappi koteloidaan valkoiseksi
maalatulla MDF-levyllä 150mm
sokkelin päälle

KA03 VAATENLAUKKO HENKARITANGOLLA

Materiaali Tammi-levy tai
tammiviilulla päällystetty
lastulevy
Teetetään mittatilauksena
piirustuksien mukaan.

KA04 PÖYDÄT

Skandiform Slitz HB-594
Halkaisija 850 mm
Tammiviilukansi, jalusta
kromattu teräs

KA05 SOHVA

Skandiform Afternoon SA-256
Istuinkorkeus 400 mm
Runko kromattu teräs
Istuinosa verhoillaan Orientin
Occidentin kankailla Stamskin
56048/07485 Lime

KA06 LEPOTUOLI

Skandiform Afternoon F-255
Istuinkorkeus 400 mm
Runko kromattu teräs
Istuinosa verhoillaan Orientin
Occidentin kankailla Stamskin
56048/07485 Lime

Liite 6/18

KA07 TUOLI KÄSINOJILLA

Skandiform Max K-191
Istuinkorkeus 440 mm
Runko kromattu teräs,
käsinjoissa muovisuojus
Istuinosa verhoillaan Orientin
Occidentin kankailla Stamskin
56048/07485 Lime

KA08 PIKKUTUOLIT

Skandiform Afternoon tuoli
S-055
Istuinkorkeus 450 mm
(Saatavilla myös istuinkorkeus
510 mm)
Runko kromattu teräs
Istuinosa verhoillaan Orientin
Occidentin kankailla Stamskin
56048/07485 Lime /
Stamskin 56052/07477 Kirk.kelt.

Saara Suvela

saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala
Sairaalankuja 3C
45750 Sairalamäki

Huonekortti Aula 1/2
002-116

16.11.2012

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja
sisustussuunnittelu

MITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.

KA09 LASTEN PÖYTÄ

Skandiform Slitz LB-693
Korkeus 45 mm
Halkaisija 65 mm
Tammiviilukansi, jalusta
kromattu teräs

KA10 LASTEN TUOLI

Magis Seggiolina Pop
Väri Oranssi
Istuinkorkeus 300 mm
Materiaali polypropeeni

KA11 LASTEN JAKKARA

Blå Station PUPPA
Väri Tummansininen
Istuinkorkeus 330 mm
Tekonahkaverhoilu

KA12 LASTEN JAKKARA

Swedese Log
Istuinkorkeus 400 mm
Materiaali tammi

KA13 JUOMA-AUTOMAATTI

Käytetään nykyinen
kahviautomaatti

KA14 KURAMATTO

Luxor 005 Natural
2000 mm leveä

B1 paloluokitus
pvc-pohja

reunakantit 20 mm

KA15 Vuoronumerolaite

Käytetään nykyinen laite

Saara Suvela

saara.suvela@gmail.com
+358 456 302 349

Päivystyspoliklinikka
Pohjois-Kymen Sairaala
Sairaalankuja 3C
45750 Sairaalamäki

Huonekortti Aula 2/2
002-117

16.11.2012

KyAMK Opinnäytetyö / Muotoilija (AMK), Kaluste- ja
sisustussuunnittelu

MITAT TARKISTETTAVA RAKENNUSPAIKALLA.
TULOSTE SAATTAA VÄÄRISTÄÄ VÄREJÄ.